

Intervalli

1 ■ 2010

- LEVYNKERÄILIJÄ MIKA SUOMINEN
- JOKAISELLE JOTAIN 2010
- MUUSIKON PARAS YSTÄVÄ OLLI SARALUOTO
- MUSIIKKITEOS

Intervalli

Musiikkikirjastoalan aikakausjulkaisu

ISSN 1796-7392

23. vuosikerta

Julkaisija Suomen musiikkikirjastoyhdistys ry

PL 148, 01301 Vantaa

www.kaapeli.fi/~musakir

musakir@kaapeli.fi

...

Päätoimittaja

Heikki Poroila

Tikkurilan kirjasto, Lummetie 4, 01300 Vantaa

Puhelin 09-8932 2201, heikki.poroila@gmail.com

...

Intervalli-lehti julkaistaan vuonna 2010 neljänä PDF-muotoisena verkkolehtenä. Lehti on maksutta kiinnostuneiden luettavissa ja ladattavissa julkaisijan verkkosivuilta.

Lehdestä saa valmistaa paperikopioita yksityiseen käyttöön sekä kirjastoissa tavanomaiseen lukusali- ja lainauskäyttöön. Lehden kopioiden myyminen on kiellettyä.

Lehdessä julkaistava aineisto on pääosin tekijänoikeuden suojaamaa.

...

Intervalli 1/2010

3 ▪ Heikki Poroila: Vielä viimeinen kierros?

5 ▪ Mika Suominen: Levyjenkeräilyssä määrä voittaa laadun

11 ▪ Jokaiselle jotain 2010 – Ammattilaisten mietteitä kokoelmatyöstä

34 ▪ Jaakko Lind: Olli Saraluoto – muusikon paras ystävä III

37 ▪ Heikki Poroila: Musiikkiteos – mainettaan monimutkaisempi

43 ▪ Abstract in English

■ ■ ■

Kannen kuvassa Mika Suominen kotonaan, sylissänsä Ernos-yhtyeen albumi *Rutto ja romu* (1968), jonka kansitaide ei levykeräilijöiden harmiksi siirtynyt vuonna 2007 julkaistuun CD-versioon. Kuva Heikki Poroila

Vielä viimeinen kierros?

Viestinnän verkkoistuminen pakottaa pohtimaan, miksi tehdä ja julkaista perinteistä, neljännesvuosittain ilmestyvää ammattilehteä. Intervallin kohdallahan tehtiin muutama vuosi sitten ratkaisu luopua paperille painamisesta. Siirtyminen PDF-lehteen johtui kuitenkin ennen muuta taloudellisista syistä, joten muilta osin lehteä on tehty samoilla ajatuksilla kuin paperilehtiäkin meillä on ollut tapana tehdä. Mahtaako näin olla myös tulevina vuosina?

Olen tehnyt tätä lehteä alusta eli vuodesta 1988 lähtien. Olen tuntenut tehtävään sekä innostusta että velvollisuutta, olinhan itse pitänyt musiikkikirjastoalan omaa lehteä sekä mahdollisena että välttämättömänä jo vuosia aikaisemmin. Velvollisuudentunto onkin säilynyt, mutta innostus ei ole enää oikea termi kuvaamaan nykyistä suhdettani lehden tekemiseen.

Tässä ei nyt kuitenkaan ole tarkoitus vatvoa minun tuntojani, vaan kysyä ääneen, tarvitaanko tällaista ammattikunnan lehteä enää 2010-luvulla. Kysymys ei ole asioiden loppumisesta vaan välineestä. Yhä suurempi osa asioista käsitellään verkossa ilman sen kummempaa julkaisemista. Myös pidemmille teksteille on jo luontevia foorumeja olemassa. Mikään ei sinänsä estäisi julkaisemasta liki kaikkea Intervallin nykyistä sisältöä esimerkiksi Kirjastot.fi:n puolella.

Kun paperi-Intervallista tehtiin PDF-Intervalli, suurimmat epäilyt liittyivät siihen, viitsivätkö ihmiset tarttua uuteen formaattiin, jota ei voi kuljettaa mukanaan ja lukea vaikkapa bussissa. Tänä päivänä varsinkin nuoremmat kuljettavat koko ajan mukanaan läppäriä, jonka ruudulta tätäkin aviisia on mahdollista lukea. Mutta toisaalta nämä samat kollegat ovat yleensä myös langattomassa yhteydessä verkkoon, joten he voisivat tutustua asioihin yhtä hyvin sitä kautta.

Entä löytyykö Intervallin kaltaiselle viestimelle tekijöitä? Olen yrittänyt siirtää tätä viestikapulaa monta kertaa monen vuoden ajan, aina yhtä huonolla menestyksellä. Kukaan kollega ei ole ainakaan julkisesti halunnut Intervallin päätoimittajaksi. Minusta se on eriskummallista, mutta ehkä myös oireellista. Jos vain suurten ikäluokkien ihmiset näkevät tällaisen ammattilehden sekä mahdollisena että välttämättömänä, jatkajia ei taida ilmaantuakaan.

Aion kuitenkin seurata tilannetta vielä hetken aikaa täältä toimituksen näkökulmasta, koska en ole vielä jäämässä eläkkeelle ja koska joka tapauksessa olen Kirjastot.fi:n musiikkipuolen toimittajana näiden samojen asioiden keskellä. Se on kuitenkin aivan selvää, ettei lähivuosina ole kuin kaksi vaihtoehtoa. Joko Intervallille löytyy uusia tekijöitä tai sitten sen julkaiseminen lopetetaan. Tilannetta ei pidä ylidramatisoida, kysymys ei ole kaikkien kanavien sulkeutumisesta. Mutta kyllä tietysti melkein neljännesvuosisadan ilmestyneen lehden lakkaaminen jotain merkitsisi ja ainakin symboloisi.

Tässä lehden numerossa otetaan kantaa musiikin kokoelmatyön perusasioihin ja tulevaisuuteen. Muutaman kymmenen kollegan näkemykset eivät tietenkään voi edustaa ihan kaikkia, mutta uskoak-seni ammattikunnan päälinjaukset käyvät näistäkin vastauksista ilmi varsin hyvin. Mitään järjestyttäviä yllätyksiä ei ole luvassa – ehkä ne on haluttu jättää Tampereen tapaamisen mausteeksi? – mutta varsin mielenkiintoisia erojakin varsinkin suhtautumisessa tulevaisuuteen on nähtävissä. Pääosin kentällä kuitenkin luotetaan siihen, että maailman muutos ei merkitse ainakaan lähitulevaisuudessa mitään radikaaleja muutoksia musiikkikirjastojen maailmassa. Musiikin verkkolevityksen näköalat ovat tosin saaneet jo osan porukasta miettimään, miten siihen maailmaan oikein sopeudutaan.

Haastattelukokonaisuuden tarkoituksena oli sekä pohjustaa Tampereen tapaamista että tarjota lukijoille mahdollisuus verrata musiikkikirjastotyön ammattilaisten näkemysten mahdollista muuttumista 22 vuoden aikana. Vuonna 1988 julkaistu *Jokaiselle jotain?* oli ensimmäinen ja käytännössä toistaiseksi viimeinen kerta, kun tämän maan musiikin valitsijat pääsivät ottamaan kantaa kokoelmatyön keskeisiin linjauksiin. Kuten vuosien mittaan on voitu havaita, 1980-luvun täysin toisenlaisissa olosuhteissa muovautut päälinjat ovat kestäneet aikaa ja muutoksia yllättävänkin hyvin. Ehkä eivät kuitenkaan niin hyvin, ettei asiasta kannattaisi keskustella. Kokoonnutaan siis Metsoon avoimin mielin ja valmiina vaihtamaan hyviä ideoita.

Tampereella on tarkoitus myös esitellä suunnitelmia, joiden avulla nyt kovin hajallaan ja usein piilossa olevat musiikkikirjastojen verkkopalvelut saataisiin tarjoiltua asiakkaillemme näyttävästi ja kootusti yhdessä paikassa. Työnimellä *Musiikkibasaari* liikkuva suunnitelma perustuu valtion rahoitukseen ja Kirjastot.fi:n tarjoamiin teknisiin ratkaisuihin. Koska kyseessä on valtakunnalliseksi suunniteltu palvelu, se voi onnistua vain koko ammattikunnan tuella ja hyväksynnällä. Siksi on tärkeätä, ettei meidän musiikkikirjastoissamme jäädä vain odottamaan, vaan lähdetään rohkeasti ideoimaan palvelua.

Itselläni on sellainen käsitys – eikä se edellä mainitun kyselyn perusteella tunnu kovinkaan väärältä – että ammattikunnassa ymmärretään ja hyväksytään laajasti valtakunnallinen yhteistyö ja resursseja vaativien hankkeiden keskittäminen. Asiakkaita palvelevaa verkkosivustoakin kiireisempi asia näyttää olevan musiikkiaineiston valtakunnallisen varastoinnin järjestäminen. Valitettavasti sen osalta ei juuri nyt ole odotettavissa nopeita ratkaisuja, koska resurssien kannalta keskeisessä opetusministeriössä halutaan ensin selvittää Varastokirjaston lähitulevaisuuden isot ratkaisut. Intervalli palaa kuitenkin aiheeseen kesäkuun numerossaan.

Mutta vaikka kukaan ei pysty antamaan ripeästi vastauksia kaikkiin yhteistyötä kaipaaviin kysymyksiin, olen itse aika luottavainen sen suhteen, että asiat saadaan järjestetyksi kaikkia tyydyttävällä tavalla. Malttia tässä kyllä tarvitaan, mutta emmeköhän me ole sellaiseen aika kouliintuneita?

Lehden tässä numerossa haastatellaan kahta hyvin erilaista musiikin parissa työskentelevää ihmistä. Näin tekemällä Intervalli pyrkii tietoisesti nostamaan katsetta yleisten kirjastojen kiehtovasta, mutta myös rajoittuneesta maailmasta. On hyvä aina välillä muistaa, kuinka monenlaisia musiikkikirjastoja on olemassa. Eivätkä ne kaikki ole edes julkisia. Yksityskoteihinkin kätkeytyy paljon mielenkiintoista, joka vain odottaa esittelyä.

Heikki Poroila

Levyjenkeräilyssä määrä voittaa laadun

Puheet **Mika Suominen**, kuvat ja utelut **Heikki Poroila**

▪ Kovin moni meistä ei kerää huoltoasemakasetteja tai espanjalaisia pimukannella varustettuja äänilevyjä. Mika Suominen (s. 1960) kerää, muun muassa. Pienimuotoista levykauppaa pitävän vantaalaisen arkkitehdin kotona on yli 30.000 LP-levyä, tuhansia kasetteja ja CD-levyjä. Intervallin toimittajan oli pakko päästä tapaamaan tällaista siviilipuolen kollegaa. Tällaista siitä seurasi. ▪

Keräilijäksi neljävuotiaana

Levykauppiaan homma on tullut minulle sivutuotteena sen takia, että noin vähän alle neljävuotiaana sairastuin keräilykuumeeseen. Opin silloin lukemaan, koska äiti ei ehtinyt lukea minulle Aku Ankkaa. Aloin myös kerätä purkkakuvia. Ensimmäiset, jotka varmasti muistan, olivat autopurkka ja Beatles. Purkkakuvia keräsin 1970-luvulle asti, mihin vuoteen asti niitä nyt julkaistiinkin. Keräsin myös postimerkkejä ja sitten äänilevyjä, joita alkoi tulla, kun kävin kesätöissä ja ansaitsin omaa rahaa. Mammanpoikana asuin kotona niin pitkään kuin mahdollista ja äidin jääkaapin ansiosta saatoinkin käyttää rahani keräilyharrastukseen.

Myöhemmin olen voinut rahapulassa olla tyytyväinen harrastukseeni. 1970-luvun lopulla oli tosi iso reggaeinnostus päällä. Olin aloittanut opiskelut, mutta asuin kotona ja käytin kaikki ylimääräiset rahani Tero Kasken Black Starissa. Sen aikaisilla ostoksilla olen maksanut viime kuukausien vuokrat. Jokseenkin kaikki, mitä silloin julkaistiin, on nykyään harvi-

naista, ja keräilijät ovat valmiita maksamaan hyvin. Joku tällainen viattoman näköinen sinkku, jonka aikoinaan ostin Terolta parilla markalla, siitä voi nyt saada satasen, euroja. Tämäkin on juuri lähdössä Japaniin.

Lukioaikana kaikki oli levykaupoissa vielä hyllyissä, siellä oli Spermit ja Wigwamit, niitä olisi voinut ostaa, kun alkoi Gary Glitterin sijaan kaivata jotain vähän parempaa. Mutta ei sitä silloin ajatellut, että tällä tai tällä voisi myöhemmin olla keräilyarvoa. Eikä se musiikillinen tai keräilyarvo edelleenkään ole ykkönen tässä harrastuksessa vaan harvinaisuus. Kirpputorit olivat pitkään keräilijöitten paras lähde. Kaikkien keräilijöiden tuntema Antero keräsi parissa vuodessa loistavan kokoelman suomalaisia 10-tuumaisia älppäreitä kirppareilta. Sitten tarjonta alkoi pienentyä ja jobbarit alkoivat jahdata myyjiä tunkeamalla Hietsun torille pysäköidyn auton sisään. Sellainen alkoi inhottaa mua, kun esitetään kirpparinpitäjälle surkeaa keräilijää ja sitten halvalla saatu myydään kalliilla eteenpäin. Joskus kymmenen vuotta

sitten päätin keskittyä keräämään sellaista, minkä kimpussa muut eivät ole.

Päädyn keräämään mm. viihdemusiikkia, erityisesti hammond-urkuja ja tyttökansia. Toinen iso ryhmä ovat olleet suomalaiset c-kasetit. Siinä sivussa on tullut muutakin, tuolla koko yläriivi on ruotsalaisten dansband-musiikkia, jota ei varmaan kukaan kuuntele edes aseella uhattuna.

Keräily sairautena

Lapsena luulin, että kaikki keräävät. Jos muuttaisi useammin, tällainen harrastus voisi tuntua ahdistavalta, mutta ei muuten. Pari vuotta sitten muutin tänne Vantaalle, ja aika ikävä hommahan se oli. Vanhassa kämpässä ovat vielä kaikki kirjat siirtämättä. Mitä homman järjellisyys tulee, aina kun olen ruvennut epäilemään omaa mielenterveyttäni, olen onneksi tavannut ihmisiä, jotka ovat vielä paljon pahemmassa jamassa. Esimerkiksi Unski, hänellä ei ole kotonaan oikeastaan muuta elintilaa kuin kerrossängyn yläosa.

Omassa keräilyssäni on paljon kyse kansista, visuaalisesta asusta. Koko tämä viihdeosasto, eihän näitä tule kuunneltua, ei ollenkaan, ne on ostettu kansien perusteella. Onneksi ehdin kerätä esimerkiksi näitä Klaus Wunderlichin levyjä, ennen kuin ne katosivat kirppareilta. Musiikilliset arvot voivat näissä olla lähellä nolaa, mutta kannet ovat kiinnostavia. Kerran sain erään lääkärin kuolinpesästä valtavan kokoelman James Lastin ja Wunderlichin levyjä. Niitä oli pidetty odotushuoneessa, jossa ne soivat loputtomasti potilaiden iloksi. Nyt kaikki tällainen on kadonnut markkinoilta täysin, niin hammondit kuin tyttökannetkin.

Levyjen lisäksi olen siis kerännyt purkkakuvia ja jossain vaiheessa liikuin niissä piireissä täydentämässä lapsena keräämiäni sarjoja. Purkkakuvien kerääjiä ei ehkä ole sen enempää kuin dansband-musiikin harrastajia, mutta he ovat tosi aktiivisia. Useita kirjojakin on saatu aikaan. Purkkakuvien keräily sai uutta puhtia, kun joku löysi Kouvolasta kaatopaikalta ilmeisesti kirjapainon dumppaamana satatuhatta purkkakuvaa. Siinä riitti jaettavaa ja kerättävää.

Jos ajattelee postimerkkejä ja niiden keräämistä, sillä puolellahan melkein kaikki ovat miehiä. Naisia näkee, kun kerätään Omppu Omenamäen postikortteja tai vastaavia. Kai tässä jonkunlaisesta vuosituhtauskeräilytalouden jäännöksistä on kysymys. Pahinta tuntumaani tapausta en ole itse tavannut, mutta olen hänen tyttärensä kanssa siivonnut jälkiä. Tämä mies keräsi kadultakin kaiken, jolla oli enemmän arvoa kuin kivellä, ja se koti oli kyllä myös sen näköinen. Miehellä oli varastoja ympäri Helsinkiä, kotona oli rakennettu pieniä portaita tavarakasojen yli, vessaa ja keittiötä ei voinut käyttää, vaan mies kävi taloyhtiön saunan vessassa ja söi pelkästään kylmiä ruokia suoraan purkista. Tällainen pakonomainen varastointi ja ostaminen ovat epäilemättä sairauden puolella.

Omasta puolestani voin sanoa, että olen kerännyt vain asioita, joista itse pidän. Yhdessä vaiheessa keräsin pastilli- ja konvehtirasioita. Myös kirjoja olen kerännyt, mutta ne olen aina hankkinut sisällön perusteella. Mulla on tässä keräilytaudissa yksi ylimääräinenkin piirre. Siitä lähtien, kun ostin ensimmäinen levyäni – se oli Juicen sinkku *Jyrki boy*, – olen pitänyt levyt numerjärjestyksessä levy-yhtiöittäin. En löytäisi muuten haluamaani. En ymmärrä sellaista, että jollakulla on hyvä kokoelma John Lee Hookeria, ja kaikki löytyvät h-kirjaimen kohdalta. Miten sen kaipaamansa löytää, kun levy-yhtiöt ovat aivan sekaisin. Tekisi mieleni sanoa, että olen lopettanut levyjen keräilyn, mutta se olisi valhe. Olen kyllä vähentänyt selvästi levyjen hankkimista, mutta toisaalta olen viime aikoina innostunut haalimaan lautapelejä. Täysjärkinen keräilijä on silti mahdollisuuksien rajoissa, esimerkiksi sellainen, joka kerää mieliartistiaan eikä kuolaa eriväristen vinyyliä perään.

Entisenä arkkitehtina

Edellisessä elämässäni olin arkkitehti. Opiskelin 13 vuotta ja tein arkkitehdin töitä saman verran päälle. Kyllästyin kuitenkin siihen maailmaan, koska arkkitehdit ovat ikäviä, huumorintajuttomia ja ylimielisiä ihmisiä. Eivät ollenkaan niin kultturelleja kuin itse luulevat. Todellisuudessa arkkitehdit eivät piittaa mistään muusta kuin arkkitehtuurista. Musiikki tai kirjallisuus ovat heille alempia taidemuotoja. Siihen kaikkeen kyllästyin, erityisesti huumorintajuttomuuteen. Viimeisenä hommana hoidin maa- ja metsätaloustieteellisen laitoksen peruskorjauksen Viikissä 1990-luvulla. Seuraavat urakat olisivat olleet kuitenkin sietämättömän tylsiä ja minä hyppäsin pois.

Katselin kuvioita pari vuotta, ja perustin sitten tämän pienen levykauppani. Alkuvaiheessa oli melkoiset kuvitelmat siitä, millaisia tuottoja levyistä voisi saada. Tarkoituksena oli toimia helsinkiläisten levykauppiaitten varastojen välittäjänä, mutta kaikki tavara ei vaan mene tällä hetkellä kaupaksi. On yllättävän

vaikeata tietää, mille löytyy ostaja. Provisiopalkalla ei kannata pitkään hakata päätä seinään. Maailmalla on niin paljon erilaista tavaraa tarjolla ja verkon kautta siitä myös tiedetään varsin hyvin. Mutta ala on yllätyksellinen. Myin yhden Suomessa julkaistun Bon Jovin CD-sinkun eBayn kautta siten, että 15 minuutin kuluttua tuli maili Japanista ja luvattiin 300 dollaria, jos en tarjoa sitä enää muille ja kaupat tehdään saman tien. Jos tuollaiset tietäisi etukäteen, kylä sillä lailla eläisi. Mutta kun ei tiedä.

Talouden lamat eivät näissä niinkään näy, mutta erityisesti dollarin kurssin muutokset näkyvät. Yhdysvalloissa on suurin asiakaskunta, ja siellä ollaan niin lapsellisia että jos dollarin kurssi putoaa prosenttia, siellä lopetetaan ostaminen konkurssin pelossa, vaikka todellisuudessa hintaeroa olisi joitakin sentejä. Myös punnan ja euron suhde vaikuttaa markkinoihin. Mutta kun minullakin on tätä omaa tavaraa aika paljon, tarkoitus on yrittää sinnitellä. Ei huvittaisi lähteä arkkitehtitoimistoihin töitä kerjäämään. Mieluummin tulen Vantaan kaupunginkirjastosta kysymään, tarvitaanko siellä tyyppiä, joka osaa laittaa tavarankirjoitukseen.

Musiikillista elämäkertaa

Kuuntelen sinänsä ihan mitä tahansa musiikkia – paitsi en dansbandia ja keskinkertaista. Mieluummin huonoa kuin keskinkertaista. Nuorena kyllästyin aika nopeasti päivän musiikkiin. Luokkatovereiden kanssa kuunneltiin paljon Beatlesia siinä 1970-luvun alussa, juuri kun yhtye oli lopettanut toimintansa. Kuuntelin muutaman vuoden melkein pelkästään Zappaa ja muuta progea. Sitten tuli se reggae-vaihe ja jossain vaiheessa kuuntelin melkein pelkästään klassista. Ostin kaikki Penguin guidet ja vastaavat ja kävin Fugan alemyynneissä. Mutta sitten tuli vaihe, jossa alkoi tuntua, että sitä uppoaa taidemusaan kokonaan ja sen jälkeen ei kyllä enää viitsi kuunnella mitään rockin rämpytystä. Siinä vaiheessa ajattelin, että jos nyt vielä kuitenkin odotan ja sitten joskus isona keskityn klassiseen. Usein töitä tehdessä kuuntelen taustalla Ylen klassista kanavaa telkkarin kautta, sitä missä pyörivät samat pastoraalisinfoniat monta kertaa viikossa.

Koskaan en ole tykännyt Rollareista tai Madonnasta, joku näissä isoissa nimissä tökkii. Beatles on ainoa poikkeus. Sitäkään en enää kuuntele, koska juniorina opin ne niin totaalisesti ulkoa, ettei tarvitse enää erikseen kuunnella. Nythän pitäisi tsekata nämä uudelleen masteroidut versiot, mutta en tiedä, jaksanko ruveta siihen hommaan enää. Minä olen ollut aina innostunut tekemään listoja, se on hyödyllistä myös tällaisten makuasioiden pohdinnassa.

Nuorempana tein luetteloitakin kokoelmistani, kun se vielä oli jotenkin mahdollista. Siis kauan ennen tietokoneiden aikaa, kaveriystävällisesti aakkosjärjestyksessä. Mutta jokainen levy oli arvioitu laadun ja kunnan perusteella. Ja kyllä se tuotenumeron siellä aina mukana oli. Homma loppui muistaakseni siinä vaiheessa, kun levyjen lukumäärä nousi päälle kymmentuhannen. Tietokoneiden kanssa homma olisi pitänyt aloittaa kokonaan alusta ja siihen ei löytynyt motivaatiota. Toisaalta tiedän kyllä kohtalaisen hyvin, mitä missäkin hyllyissä on, vaikei levyistä ole luettelo. Jonkinlainen visuaalinen muisti pelaa, mutta sitä ei pidä ruveta liikaa kopeloimaan. Jos olisi todella tärkeää löytää joku levy nopeasti, saattaisiin hätääntyä ja epäonnistua. Mutta rennosti toimien osaan kyllä hahmottaa, mille laatikolle pitää mennä. Ja jos kysyt, onko minulla jokin tietty levy, niin sen osaan kyllä sanoa saman tien.

Samasta asiasta on paljolti kyse tässä kansien keräämisessäkin. Levykansista innostuin, koska olen arkkitehtina visuaalisesti ajatteleva ihminen. Minua alkoi pännä, että levykansien maailma on niin väheksyty alue. Usein kansi on paljon parempi kuin levyn sisältö. Vaikka Blue Note -LP:t, joissa sisältökin on hyvää, mutta kannet ihan omaa luokkaansa.

Koko musiikin idea on siinä, ettei sitä voi sanoa kuvata. Oli kyseessä Ernosin *Rutto ja romu* tai mun ikisuosikkini Kate Bush, joka ei koskaan petä (paitsi

parilla viimeisellä albumillaan on vähän pettänyt). Tai toinen ikuinen suosikkini Kraftwerk, jota olin taas viime kesänä kuuntelemassa. On se hienoa, että yleisön keski-ikä on 18 ja se katsoo palvoen keski-ikäisiä miehiä. Isäni halveksi kevyttä musiikkia, kaikkea rockia se kutsui piikkilankamusiikiksi ja kuunteli vain klassista. Tragedia oli siinä, ettei hän koskaan voinut myöntää kuuntelevansa vaikkapa Pastoraalisinfoniaa sen hienon, suorastaan viihteellisen melodiikan takia. Ilman sitä teos olisi vain hyvin tehty tuhansien samanlaisten joukossa.

Toisilla on melodiakorva, muille artisti on kaiken keskipiste. Yhdelle riittää rytmi, toiselle kannet, kolmas palvoo jotain idolia. Tunnen ikäiseni miehen, joka palvoo Madonnan, Elvistä, Beatlesia, tällaisia ikoneja. Madonnahan on suhteessa suosionsa ehkä huonointa musiikkia, mitä maailmassa on koskaan ollut. Kyllä se musiikki kuitenkin pohjimmiltaan on se tärkeämpi asia. Enemmän mulle tulee ikävä niitä kannettomia reggae-sinkkuja kuin yhtäkään kannelista viihdeälppäriä.

Hifistä ja formaateista

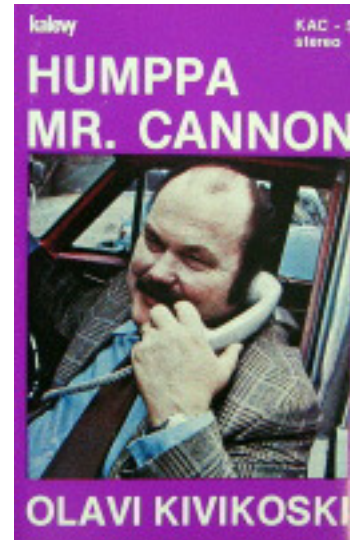
Kyllä mulla aika hyvät hifivehkeet on, 1980-luvun NAD-systeemi, mutta voisi olla paremmatkin. En ole kuitenkaan ruvennut aidoksi kultakorvaksi. Siinäkin varmaan kävisi niin, että rupeaisin ostamaan jotain kullattuja piuhoja. CD:n ääni kelpaa hyvin, tässä suhteessa en ole mikään vinyylin ihailija.

C-kasettien keräily ei puolestaan liity tähän äänenlaatuun ollenkaan. Lähtökohtana oli, että ne ovat usein hauskoja, esimerkiksi usein hilpeä ristiriita jonkun pimukannen ja kasetin liitteen pienen koon välillä. Näitä huoltoasemakasetteja on myös saanut kerätä aika rauhassa, tiedän vaan pari muuta kaveria, jotka ovat samasta alueesta kiinnostuneita.

Muutamat levy-yhtiöt ovat erikoistuneet tökeröihin kansiin niin systemaattisesti, että tuotannon voi tunnistaa ihan kansitaiteen perusteella. Esimerkiksi Audiotuotanto on tällainen, aivan omaa luokkaansa. Luetteloiden tekijöiden kannalta tämä firma on painajainen, koska niiltä on tullut tavaraa ilman minkäänlaista tuotekoodia, samaa koodia on eri tavaroilla, kannessa ja kasetissa on eri koodit ja sitä rataa.

Näistä numeroinneista voi myös syntyä keräilijöiden kesken kiistoja. Yhteistyöni erään kanssa loppui, kun meille tuli sovittamaton riita siitä, miten päin äänitteessä olevia koodeja arvostetaan. Hänen mielestään ainoa mahdollisuus oli lähteä matriisnumerosta, edetä siitä levyn tuotenumeroon ja vasta sitten – jos ollenkaan – levyn kansissa oleviin merkintöihin. Minun mielestäni levyn kannessa olevaankin informaatioon täytyy suhtautua vakavasti. Äänitearkiston si-

vuilla on muuten tietoja sellaisistakin äänitteistä, joita heillä ei ole omassa kokoelmassa, koska olen lähettänyt heille tietoja.

Kirjantekoa

Omassa keräämisessäni on ulottuvuus, joka ei ole edellä tullut esille. Jos minulla olisi rahaa – täytyykin tarkistaa Viking-loton kuponki! –, niin tekisin kirjan näistä tyttökansista. Samanlaisen kirjan tekisin näistä kotimaisista viihdekaseteista. Kolmas kirja käsittelisi musiikkia, joka on julkaistu vain c-kasettimuodossa. Minusta nämä ovat kulttuurisesti kiinnostavia ilmiöitä, jotka ansaitsivat tulla paremmin julkisuuteen. Levynkansikirjasta oli jo alustava sopimus kotimaisen pienkustantajan kanssa, mutta emme päässeet käytännön ratkaisuihin yhteiseen näkemykseen ja hanke raukesi.

Toinen jo aloitettu kirjahankkeeni olisi esitellyt suomalaisia flajjereita, keikkamainoksia ja vastaavia 1980-luvun reiveistä alkaen. Niitäkin on tuolla varastossa vähintään 30000 kappaletta 1980-luvun lopulta lähtien tähän päivään asti. Otan niitä vieläkin ohikiellessäni mukaan. Tälle hankkeelle sain apurahan, mutta kustantajaa ei löytynyt, ei sitten millään. Edes taideteollisen korkeakoulun kustantamo, jolla ei ole tulostuuta, edes siellä ei haluttu tällaista kustantaa, ei kiinnostanut. En jaksa enää tapella, vaan jos saan jostain riittävästi rahaa niin julkaisen itse. Jos ei, voin vaikka lahjoittaa kokoelman Kansalliskirjastoon. Kansalliskirjastolle on täällä muutenkin aineistoa, näitä kasetteja on tullut paljon kaksoiskappaleina, jotka mielelläni tarjoan symboliseen hintaan täydentämään kansallista kokoelmaa. Homma on vielä vaiheessa, mutta toivottavasti se toteutuu. Täällä kun on sellaisia kasetteja, joita Kansalliskirjaston kokoelmassa ei ilmeisesti ole.

Näihin keikkamainoksiin liittyy eräs kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoinen piirre. Valtaosaa niistä ei ole virallisesti koskaan painettukaan, koska homma

sujui pääosin eräänlaisena sivuprojektina. Kun viral-lisen painoarkin reunaan jää tilaa, joku painon palveluksessa oleva kundi työntää sinne tällaisen flaierin. Yön pimeydessä sitten painetaan ja leikataan ne flai-erit siitä erilleen ja jakeluun. Kukaan ei tästä kärsinyt, mutta pienten tapahtumien järjestäjille tämä on ollut tärkeä mahdollinen.

Levy-yhtiöiden asenteista

Kaiken maailman roinaa julkaistaan, mutta esimerkiksi Tomas Ekin vanhemmasta tuotannosta (5 älppäriä vuosina 1979-1985) on tasan yksi laulu (*Kirje*) saatavana CD-muodossa. Miten Ekin hienoon tuotantoon voi kukaan tutustua, kun ei niitä CD-levyjä ole olemassa! Monia hienoja levyjä on kyllä julkaistu CD-muodossa, mutta usein niin pieninä painoksina, että niitäkin myydään jo kovaan hintaan käytettynä. Tällaisia ovat mm. Matti Järvenpään *Matin levy* ja Koivistaisen *Odyseus*.

Itselläni on myös sellainen tarkoitus – siis vähän kuten kirjastoilla – että jos joskus joku tarvitsee jotain harvinaista, se voi löytyä multa. En ajattele sitä rahallisessa mielessä, vaikka joskus nämä täytyisi kuitenkin myydä, etteivät jää lapselle painolastiksi. On kiva ajatella, että joku arvostaisi sitä tekoa, että olen pannut nämä talteen. Kun rupesin levykauppaa perustamaan, oli sellainen haave, että olisin perustanut nettisivun ja laittanut sinne jokaisen myymäni levyn kannen. Siellä olisi voinut käydä kiinnostuneet ihaillemassa espanjalaisia tyttölevykansia, vaikkei olisi ollut ostaminen mielessä. Itse asiassa olen skannannut jokaisen myymäni levyn kannen eli tällainen olisi edelleenkin mahdollista. Mutta kun levynmyynti muuten ei ole ollut sitä mitä toivoin, ei sellaiseen ole ollut oikein mahdollisuuksia eikä motivaatiota.

Tämä kysymys saatavuudesta on olemassa. En esimerkiksi itse ole systemaattisesti tehnyt kopioita myymistäni levyistä eikä täällä ole mp3-siirtoonkaan

tarvittavia letkuja. Mietin kyllä tätä viimeksi näitä reggae-sinkkuja myydessäni, ja kyllä riippii niistä kokonaan luopuminen. Tuskin niistä mitään tulee koskaan olemaan CD-muodossa. Mutta tässä täytyy myös opetella luopumaan. Seuraavaksi täytyy ryhtyä myymään Loven levyjä. Mutta en minä yhtä kappaletta jää itkemään, se olisi lapsellista. Maailmassa on niin paljon hyvää musiikkia.

Kotimaiset kasetit

Yksi haaveistani on ollut pienten suomalaisten levy-yhtiöiden listaus, ja kyllä se edelleen on mahdollinen, aineistot ovat tallella. Suunnilleen sata sivua perustietoa kaseteista ja yhteystiedot, mihin voivat lukijat kertoa lisätietojaan ja korjauksiaan. Uudessa painoksessa olisi sitten voinut täydentää. Sellainen kirja olisi ollut ehkä tyypillinen vain kirjastojen kautta leviävä julkaisu. Vielä sen voisi tehdä, koska tuntemani kasettien keräilijät ovat omaa ikäluokkaani. Sitten on vanhempia tietäjiä, joihin pitäisi ottaa yhteyttä, kuten Vexi Salmi, joka tietää ja muistaa ihan kaiken.

Hankalasta ryhmästä esimerkkinä voivat olla vaikka *Satuset*-kasetit. Hankalia ne ovat, koska niissä ei ole tuotenumeroita ja saatavuus on huono. Ne olivat alun perin Jukka Kuoppamäen julkaisemia, mutta niistä on otettu uusia painoksia muissa firmoissa. Näissä on mukana sellaista Kuoppamäen musiikkia, jota ei ole julkaistu missään muualla. Sitäkin miestä pitäisi haastatella näistä asioista, kaikki eivät tunne tätä puolta, kuten eivät myöskään Matista ja Teposta.

Suomen paras levykanssi

Joku vuosi sitten, taisi olla 2001, toteutettiin Helsingin Sanomien Nyt-liitteen kanssa tällainen Suomen paras levykanssi –äänestys, jonka voitti Hurriganesin *Roadrunner*. Olin siinä mukana ja itse asiassa koko idean isä. Ajatuksena oli saada tätä kansien arvostusta vähän nousemaan. Kannen tekijä on huonossa asemassa, kun hän joutuu myymään kuvansa kertakorvauksella ja sen jälkeen sitä käytetään miten käytetään.

Mietimme kansien nettiin laittamisessa myös tekijänoikeutta. Lehden juristi oli sitä mieltä, että pelataan varman päälle. Siinä oli alun perin nelisensataa kappaletta, joista puoleen hankittiin puhelimitse soittamalla julkaisulupa. Muutamaa ei saatu kiinni, esimerkiksi Spermin levyn kannen tehnyt Airaksinen oli jossain maailmalla matkoilla. Olisin tietenkin halunnut sen mukaan, mutta lehdessä ei uskallettu ilman lupaa. Mutta kaksi yhtiötä jäi kokonaan ulkopuolelle, Kiss ja Polarvox, joiden kansia minä olisin halunnut ehdottomasti mukaan. Oikeudet kun oli myyty Rauta-

kirjalle, joka on kaikkien todistajalausuntojen mukaan Suomen hankalin neuvottelukumppani tällaisissa asioissa. Siinä ei auttanut tippaakaan, että Rautakirja kuuluu samaan Sanoma-konserniin kuin Hesari. Warneriltakin kaikki luvat heruivat, vaikka ne pitikin käydä kysymässä Lontoosta sairaalassa teho-osastolla maanneelta johtajalta.

Kun Miska Rantanen oli tehnyt kirjansa Loven levytuotannosta [*Love Records 1966-1979* : tarina, taiteilijat, tuotanto, Schildts 2005], tein sille piruuttani samanlaisen luettelon tämän Kiss-levy-yhtiön tuotannosta. Luetteloin kaikki erilaiset keskiöversiot, fontit ja muut yksityiskohdat. Rantanen ymmärsi vitsin ja on hankkinut sittemmin yhtiön koko tuotannon itselleen.

Kirjastossa

Lapsena istuin kirjastossa joka päivä. Luin siellä kaksi viisikkoa ja vasta sitten menin kotiin. Kirjastokortti on ollut vuodesta 1964, Kulosaaren kirjastosta. Välillä käyttö jäi kokonaan, mutta sitten tuli taas kova lukubuumi. Silloin ostin kirjoja sillä perusteella, että olin lukenut ne kirjastosta ja todennut hyviksi.

Kirjastot eivät ole kuitenkaan kuuluneet ollenkaan asiakaskuntaani, vaikka minulla voisi olla esimerkiksi Tomas Ekin levyjä ylimääräisinä kappaleina. Ehkä kirjastoilla ei ole rahaa tällaisiin hankintoihin. Yhteistyötä Kansalliskirjaston kanssa odotan joka tapauksessa.

Jälkipuhe

Lienemme yhtä mieltä siitä, että bongari, joka tekstiviestin tms. takia vuokraa helikopterin ja pöröstää saasteita säästämättä jonnekin hiton saaristoon, on hullu. Luontoharrastus on kääntynyt pääläelleen – mutta se raja? Se on siinä samassa paikassa levyjenkin keräilyssä, konvehtirasioiden ja tulitukkuetikettien. Kerran keräilytapahtumassa tapasin tyypin, joka kelpuutti kokoelmaansa vain raapaisemattomia askeja; sai siis olla vaikka kuinka harvinainen rasia, mutta jos raapaisupinnassa oli jälki, se oli hylkiö. Eräs tuntemani Elvis-kerääjä huolii vain sellaiset vinyylit, joiden keskiön ympärillä ei näy levarin tapin jälkeä (mustassa RCA-etiketissä yksikin harhailu siinä reiän ympärillä näkyy armotta).

Tällaisia mietin, kun epäilykseni omasta järjikkyydestä tunkee pintaan. Muistinko kertoa, että minulla on muutama täydellinen Fazerin näyteikkunatarpeisto 1960-luvulta julisteineen ja karamellipakkausnäyteineen päivineen? Eräs kaverini asui aikanaan siinä Hauhontien vanhassa Elannon myymälätalossa (hänen lapsensa sänky oli entisessä kylmälaitaissa), ja muuttaessani mietin hetken ihan siis vakavissani, että olisiko vankaa, jos löytyisi joskus sellainen (vuokra)kämpä, johon kaikki romut saisi esille. Haluaisikohan jokin kirjasto järjestää näyttelyn Fasun 125-v-juhlien kunniaksi 2016? Tuskin.

Tässä on saksalainen keräilyopas, joka ilmestyy kahdesti vuodessa. Kalleimmat Kinder-munien keräilykohteet ovat 5000 euroa kappale!

[Jos haluat Mikan yhteyttä – vaikkapa harvinaista levyä etsiessäsi – laita meiliä huu@welho.com]

Jokaiselle jotain 2010?

▪ Suomalainen musiikkikirjastoväki kokoontuu 9.4.2010 Tampereelle pohtimaan kokoelmatyön kysymyksiä. Pohdintaa tehdään tilanteessa, jossa valtakunnallisesti on havaittu erityisesti CD-levyjen lainauslukujen talttumisen ja kääntymisen osittain selväänkin laskuun. Samaan aikaan verkon kautta kansalaisille tarjotuissa musiikin kuuntelupalveluissa tapahtuu koko ajan, viime aikojen merkittävimmän ilmiön nimi lienee Spotify. Myös maailmanjätti Nokia on pyrkinyt verkkomarkkinoille myymällä puhelinta, joka ”Comes with music” miljoonine kännykän kautta kuunneltavine musiikkeineen.

Kokoelmatyö ei keskeisyydestään huolimatta ole ollut erityisen usein keskustelumme ytimessä. Erityisesti kokoelman rakentamisen eli valinnan kysymykset käsiteltiin ilmeisesti riittävän kattavasti jo vuonna 1987, jolloin koottiin ammattilaisten vastauksista artikkeli kirjaan *Jokaiselle jotain?* Intervalli halusi antaa panoksensa Tampereen tapaamisen pohjustamiseen tekemällä kaikille musiikkikirjastotyötä tekeville avoimen kyselyn verkkofoorumilla. Vastauksia tuli yli 30, joista muutama anonyymisti verkon kautta.

Seuraavan laajan aineiston tarkoituksena on tarjota Tampereelle tulijoille ja miksei pois jäävillekin ajattelemisen aihetta. Mitään yhteenvetoja tai johtopäätöksiä ei näistä ole edes yritetty tehdä, niiden aika on sitten Tampereella, jos siltä tuntuu. Kuten seuraavista ajatuksista voi päätellä, ammattikunnalla on suhteellisen vahva yhteinen perusta, jonka takia ainakaan merkittäviä linjaerimielisyyksiä ei ole esiintynyt. Toisaalta näinkin laaja otos muistuttaa siitä, miten vaihtelevissa olosuhteissa Suomessa toimitaan ja miten monella tavalla palvelutoimintamme yksityiskohtiin kuitenkin suhtaudutaan. Musiikkikirjastoväki ajattelee samaan suuntaan, muttei mitenkään monoliittina tai yksinäisenä kuorona.

Vastaukset on seuraavassa ryhmitelty kysymysten perään siten, että vastaukset ovat karkeasti samassa järjestyksessä kussakin ryhmässä (kaikki eivät vastanneet bonuskysymykseen). Vastaaajan nimi on vastauksen perässä. Vastajien toimipaikat löytyvät tämän Intervallin lopusta kirjoittajaluettelosta. Mielenkiintoista matkaa! ▪

1. Mitkä asiat mielestäni kuuluvat kokoelmatyön käsitteen piiriin 2010-luvun suomalaisessa musiikkikirjastossa?

Kokoelmatyöhön kuuluvat aineistovalinta, kokoelman läpikäynti ja täydentäminen sekä poistot. Aineistovalintaan vaikuttavat alueella asuvat ihmisryhmät ja kieliryhmät, seudun erityispiirteet (mitä tapahtumia ja harrastusyhdistyksiä paikkakunnalla), väestön ikärakenne. Aineistovalintaan vaikuttavat myös lähellä olevien kirjastojen palvelut ja kokoelmat. Läheiset kirjastot tarjoavat sitä mitä meidän kirjastosta kysytään harvemmin (täydentävä luonne).

Kirjastossa tulisi olla musiikkia mm. eri maanosista, tyyleistä, aikakausilta, eri soittimilla soitettuna. Myös aineistotoiveilla on oltava iso rooli aineistovalinnassa. Poistoihin kuuluvat sellaiset teoskappaleet joita ei ole lainattu pitkään aikaan ja joilla nähdään olevan vähäinen sivistyksellinen / kulttuurinen painoarvo. Poistoihin kuuluvat myös huonokuntoiset teoskappaleet (ja uusien hankkiminen niiden tilalle). **[Jyrki Valto]**

Kattavat, moniulotteiset, erilaisia aineistotyyppejä sisältävien kokoelmien valinta ja hankinta sekä kokoelmien hoito (varastointi ja sen keskittäminen, siirrot ja poistot) ja kokoelmien syvätuntemus ovat musiikkikirjastotyön ydinaluetta. Asiantuntevan valinnan tekeminen aina asiakaskuntaa ja erikoistuntijoita kuunnellen, musiikillista muistia keräten ja muiden kirjastojen kokoelmia hyödyntäen (kaukolainaus). Jo nyt myös kokoelmien tarjonta verkon kautta (Naxos) ja kokoelmien digitalisointi. Aineiston mahdollisimman syvä dokumentointi ja esillepano ”elintärkeää” käytön kannalta. **[Anna Härmä]**

Peruskokoelmatyö on pallo tai kehä, joka pyörii jatkuvasti mm. näiden asioiden vaikutuksesta: valinta – lainauksen seuranta (tilastot) – fyysisen ulkoasun hoito (kunnan hoito) – sen seuraaminen, mitä musiikissa tapahtuu (niin musiikillisesti kuin teknisestikin) – varastointi – poisto – ja taas valinta – lainauksen

seuranta – fyysisen ulkoasun hoito – sen seuraaminen, mitä musiikissa tapahtuu – varastointi – poisto – ja taas valinta – lainauksen seuranta. Tässä kehässä on vain ilmeisimmät ja tutuimmat kokoelmanhoidolliset osatekijät. Sinne voi väliin työntää kaikki nyt unohtuneet. Idea kuitenkin se, että kaikkia osatekijöitä tarvitaan kokoelmatyössä ja näistä mikään ei ole toista tärkeämpi mutta toki kaikki toisistaan riippuvaisia, kaikki vaikuttavat kaikkeen ja kehän voi ottaa käsittelyyn mistä osatekijästä hyvänsä. Kehän, pallon jatkuva pyöriminen on tärkeintä ja sillä luonnollisestikaan ole mitään alkukohtaa (esim. tuo listaus alkaa sanalla valinta, mutta se ei ole kokoelmahoidoin tärkein tekijä, ainoastaan yksi osa prosessia). Kun jossakin osatekijässä tapahtuu muutos, se heijastuu myös muihin osatekijöihin ja niissä tapahtuvia muutoksia mietittävä, ennakoitava, what so ever... toisin sanoen kokoelmatyön osatekijöiden täytyy koko ajan olla oikein mitoitettu. Jos joku on liian suuri tai liian pieni, pallo ei enää pyöri, ole pyöreä, vaan siitä tulee kulmikas, esim. liian litteä tai liian kulmikas. **[Riitta Aalto-Koistinen]**

Käsitteen kokoelmatyö alle kuuluvat seuraavat käsitteet: valinta (sisältää siis kaikenlaisen aineiston valinnan, työhön kuulu lehtiseuranta jne.) ja poisto (sisältää varastoinnin, siirrot toiseen kirjastoon jne.). Näiden kahden käsitteen kautta myös (oman) kokoelman tunteminen tulee parhaiten tutuksi. Ja se on keskeinen asia. **[Juhani Koivisto]**

Kokoelmatyöhön kuuluvia asioita ovat mm. asiantuntemus, kokonaisuuden hallinta, laatu, ajan seuranta, nopeus, kohderyhmät, popmusiikki vs. klassinen musiikki: näissä painottuvat eri asiat. Olisi oltava askelen edellä. Popille ominaista on hektisyys, siinä on pysyttävä ajassa mukana. Mitä klassisesta halutaan tuoda esille tai korostaa? Uusia esiintyjä, uusia teoksia vaiko tuttuja teoksia ja niiden versioita? Näistähän tulevat lainausluvut. **[Ulla Hirvonen]**

Mielestäni kokoelmatyön käsitteeseen kuuluvat 2010-luvulla edelleen oleellisina osina hyvä ja monipuolinen äänitekokoelma, nuotit, musiikkikirjat, musiikkilehdet ja DVD-levyt. Siis edelleen se aineisto, joka täyttää hyllyjä, joista asiakkaat voivat sitten lainata aineistoa kotiin tutkiakseen, kokeakseen elämyksiä, oppiakseen jne. Hyvä kokoelmatyö vaatii melkoista ammattitaitoa ja musiikintuntemusta. Itse asiassa syvää intohimoa musiikkia kohtaan vailla erilaisia arvolutauksia. **[Jarkko Nuutila]**

Periaatteessa samat asiat kuin ennenkin: kokoelman valinta, hankinta ja poisto sekä seuranta (niin käytön kuin kunnonkin). Toki uusia jakelukanavia tulee ja niiden osuus tulevasta hankinnasta riippuu monista asioista, lainsäädännöstä, jakelijoiden harjoittamasta politiikasta jne. Sisällöllisesti työ säilynee pitkälti kuitenkin samantyyppisenä. **[Kyösti Mäkelä]**

Sama kuin kirjallisuuspuolellakin: hankkia uutta, varastoida ja poistaa – musiikkikirjasto ei ole museo! Kokoelma elää koko ajan ja sopivat täkyt (näyttelyt, ajankohtaiset jutut) piristävät arkea. **[Anja Nikamaa]**

Kokoelmatyöhön kuuluu kaikki se, mitä kirjaston käyttäjille kirjaston toimesta välitetään: aineistojen valinta, hankinta, hoito ja ylläpito, poistot ja varastointi – sanalla sanoen kokoelman toimittaminen kokonaisuudessaan, olkoon se sitten fyysistä tai virtuaalista tavaraa. **[Pirjo Hakuni]**

Valinta, hankintakanavien vertailu ja hintatietoisuus, poistot, formaatti-muutosten seuraaminen ja mahdollisten uusien formaattien/palvelumuotojen kokeileminen, esillepano, houkuttelevuus, kokoelman markkinointi, yhteistyö sidosryhmien kanssa kokoelman kehittämiseksi, kokoelman kunnossapito ja levyjen hionta, putsaus jne. Kuntaliitosten myötä ainakin täällä meillä on nimenomaan musiikkikirjastotyö kaikkien kirjastojen osalta yhdellä henkilöllä eli käytännössä sivukirjastojen kokoelmatyö – niin valinnat kuin poistotkin – tehdään etätöinä. Se tuo kyllä oman haasteensa, kun ei ole mitään kosketusta asiakaskuntaan. **[Leena Sareskorpi]**

Hankinta, musiikin ajankohtaisten asioiden ja lehtien seuraaminen, luettelointi ja asiasanoitus (loogisuus), poistot, varastoinnit, esillepano. **[Satu Lund]**

Aineiston valinta ja hankinta, aineiston esillepano ja järjestäminen, aineiston liikkumisen ja kunnon seuraaminen, aineiston korjaaminen, varastointi, poistaminen, aineiston esittely (esim. näyttelyt, vinkkaus, kirjastossa tai jossakin muussa paikassa tai verkkosivuilla). **[Lea Tastula]**

Nyt tuntuu että en oikein ymmärrä kysymystä, ei kai fyysinen kokoelmatyö sinänsä (musiikin seuranta, valinnat, hankinta, poistot ja kokoelman ajan tasalla pitäminen) ole juuri muuttunut. Vai viitataan tässä siihen että kokoelmia ”markkinoidaan” ja avataan asiakkaille Facebookissa ja muussa sosiaalisessa mediassa? Tai siihen, että kirjastot ovat jollakin tavalla musiikin verkkosisältöjen tuottamisessa ja jakamisessa mukana? Jälkimmäisessä tapauksessa olen sitä mieltä, että verkkosisällöt tulevat jatkossa jollakin tavalla mukaan kokoelmatyöhön. Tai ainakin toivon että kirjastolla on tarjottavaa ja toimintaa myös verkkosisältöjen kanssa. **[Valentin Hintikka]**

Aineiston valinta, hankinta, kokoelmien evaluointi, inventointi, varastointi, poisto. **[Pirkko Mertsalmi]**

Punnittu aineistonvalinta ja hankinta kirjaston palvelurolin ja siitä johdettujen hankintaperiaatteiden perustalta. Kokoelmatyö käsittää (mahdollisuuksien mukaan) erilaiset julkaisuformaatit. Kokoelmien ylläpito. Oma sisällöntuotanto on myös kokoelmatyötä. **[Juha Sutela]**

Minusta kokoelmatyö käsittää oikeastaan kaiken sen toiminnan (sekä pään sisällä tapahtuvan että konkreettisen puuhailun), joka mahdollistaa asiakkaiden hyvän palvelemisen: tiedon hankkiminen saatavilla olevasta aineistosta ja asiakkaiden tarpeista, aineiston valinta ja hankinta, sen monipuolinen dokumentointi tietokantaan ja näpertäminen käyttövalmiiksi, aineiston ja sitä koskevan tiedon järjestäminen ihmisten saataville tavalla tai toisella, kokoelman ja sen yksittäisten elementtien kunnossa pitäminen varastoimalla ja poistamalla ja toisaalta tarvittaessa ihan konkreettisesti puhdistamalla ja korjaamalla... mitähän unohitui? **[Outi Kytömäki]**

Hankinta ja pyrkimys siinä jonkinlaiseen tasapuolisuuteen. Aineiston esillepano, esittely ja poisto (joka on tosi vähäistä). – Asia, jota et kysynyt, mutta joka minun kirjastoni kannalta on todella tärkeä, on musiikin tekninen hankinta. Kirjat löytää ja voi hankkia mistä vaan hintaa vertaillen. Meillä on oma kirjakauppa ja saan kirjan käyttööni päivässä, tilatun kirjankin nopeimmillaan 1-2 päivässä. Musiikin tilaan siten, että lähetän sähköpostin S-marketin musiikkiedustajalle, joka toimittaa levymme kaupan levyjen kanssa, ilman toimituskuluja. Näin saa vain sen hetken kysytyimmän musiikin. BTJ:n vuosisopimusta en ole tehnyt, joten sitä kautta yhdelle levyille voi tulla lisähintaa – kuten joskus on käynyt – yli 9 euroa. BTJ ei myöskään toimita kaikkia levyjä. Eli musiikin jakelukanavat kirjaston kannalta on surkeat kirjoihin verrattuna. **[Tuulikki Haapaniemi]**

Toistaiseksi (tänä vuonna A.D. 2010) kokoelmatyö on ainakin meillä vielä hyvin perinteistä ja se pitää sisällään musiikkiaineiston (nuotit, tallenteet, kirjat) valinnan, hankinnan ja luetteloinnin (tai suureksi osaksi tietuekopiointin) sekä tämän aineiston = kokoelman ylläpitoa. Näkisin, että niin kauan kun koelma pysyy tällaisena perinteisenä, kokoelmatyön

peruseriaatteet pysyvät samanlaisina myös eli aineistoa valitaan, hankitaan ja luetteloidaan. Visioni siitä mitä musiikkikirjastoissa kokoelmatyön suhteen tapahtuu seuraavan kymmenen vuoden aikana: luulen, että eri musiikkikirjastossa tapahtuu erilaisia asioita, pienemmissä ns. maaseutukirjastoissa jatketaan samaan malliin kuin nytkin, joskin kokoelmatyön rinnalla tapahtumatuotantoon liittyvät jutut lisääntyvät entisestään – suuremmissa kirjastoissa (pk-seutu esim.) muutokset voivat olla radikaalimpia. Musiikin uudet jakelutavat ovat toistaiseksi itselleni sen verran vieraita, että en osaa ajatella miten ne seuraavan kymmenen vuoden aikana vaikuttavat esim. omalla kohdallani kokoelmatyön tekemiseen. **[Heli Pohjola]**

Kokoelmatyön periaatteet ovat perinteisessä kirjastossa pysyneet entisellään uusin maustein. **[Timo Jansson & Co]**

Aineiston valinta, hankinta, varastointi ja poisto. Aineiston kierron ja kunnan seuranta. Myös aineiston esittely esim. näyttelyin. **[Timo Alanen]**

Kokoelman kehittäminen: mitä hankitaan, miksi hankitaan, missä muodossa hankitaan, kenelle hankitaan. Poistot: mitä poistetaan, miksi poistetaan. Varastointi: mitä varastoidaan, miksi varastoidaan, minne varastoidaan. Nettitoiminta: mihin ulkopuolisiin (maksuttomiin) sivustoihin linkitetään ym. Kokoelman markkinointi. Kokoelmanhoito: mm. luettelointi. **[Lauri Pietikäinen]**

Ensimmäisenä tulee mieleen kokoelman tuntemus, riittävän monipuolinen kokoelma. Eri tallennemuodot ja sisällöt. Maakuntatasolla asiantuntijuus tärkeää, alahan on todella pirstoutunut. **[Anonymous I]**

Aineiston valitseminen, poistot, sijoittelu (aineiston asettaminen framille), tiedon hankkiminen (lehtien, kirjojen, nettisivujen lukeminen). Ei se perustaltaan ole muuttunut miksikään, itse musiikin kenttä taas senkin edestä. **[Erkki Hipponen]**

Asiantuntemuksella valittu ajantasainen ja syvä koelma. Klassisesta musiikista edelleen eri versioita ja huomioitava se, että Mozart ei kuole koskaan! (niin kuin Coldplay ja Aerosmith mahdollisesti tekevät). Klassista pitäisi pystyä asiakkaiden ulottuville eli kirjastoon hankkimaan kiinnostavat esittäjät, uudet varteenotettavat säveltäjät, klassikoiden uudet ja vanhemmatkin tärkeät esitykset, vieläpä koko taidemusiikin tradition kannalta. Ja kamarimusiikki ja puhalinmusiikki! Siinä haastetta! Miten saat tynkärähällä tämän kaiken ja millä ajalla seulot sen eetteristä, kun tilauspaikka on Stupido? Lastenmusiikki on aina tärkeää vielä pitkään CD-levyinä haluttua. Poppia, rockia, heavyä ym. ladataan, senkin historia pitäisi jotenkin löytyä kirjaston hyllyistä. Jazzia kuunnellaan

ainakin Tapiolan kirjastossa enemmän kuin viihdettä. Tarvitaan viihdettäkkin ihmisiä heijaamaan tässä tylyssä arjessa. Maailmanmusiikilla on tärkeä osa rajoja kaatavassa maailmassa. Kaikenlainen rajanylittely musiikissakin on kiintoisaa. – Naxos auttaa klassisella puolella. Pitäisi jotenkin tietää, miten hyvin. Entäpä ne populaarimusiikin tuotokset, jotka ladataan netistä. Niitä voi aika hyvin arvata ja se tuntuma pitäisi näkyä eri musiikintyylien rahoissa ja kirjaston hyllyissä. Siinä vähän eri musiikinlajien erittelyä. – Tärkeitä välineitä kokoelmatyöhön ovat asiantuntemus, tärkeänä siinä ns. hiljainen tieto ja kokemus, parhaat tietotekniikan sovellukset ja välineet, kollegojen yhteistyö, asiakaskunnan ja heidän tarpeittensa tunteminen. **[Anonymous II]**

Kokoelman tulee olla monipuolinen. Uutta aineistoa tulee jatkuvasti hankkia vanhaa raikastamaan ja pitämään kokoelmaa elossa. Näyttelyt ja aineiston esiletuominen ovat tärkeitä. Niiden avulla saa helposti tutustutettua asiakkaat tiettyyn musiikkityyliin, artistiin ym., tai muistutettua jo unohdetusta. Varastointi ja/tai poistaminen tilanpuutteen vuoksi. Kokoelman tarkka sisällönkuvailu. **[Kati Sillgren]**

Valinnat, luettelointi, esillepano kirjastoissa, kokoelmien avaaminen (esittely kirjastossa ja verkossa), kokoelman käytön ja kunnan seuraaminen, fyysisten kappaleiden korjaaminen, poistot. **[Outi Rantanen]**

Kokoelmatyö on muuttanut muotoaan – oma kokoelma ennen tärkeämpi, nyt operoidaan oikeastaan koko maan kokoelmilla, kun netin kautta löytää ja

musiikin tosikuluttajat ovat oppineet, että kaukolainaus toimii. **[Maija Lehmuksaari-Kärkkäinen]**

Taide-, etno- ja populaarimusiikki – kaikki haltuun pieteetillä, resurssien rajoissa. Asiakkaiden tarpeita kuunnellen, jatkuvasti virikkeitä tuottaen ja vastaanottaen, itse objektiivisemmaksi kehittyen. Vieraita sisältöjä ei tule pelätä valintatyössä, vaan uuteen tulee tutustua. **[Tuomas Peltari]**

Kuten ennenkin, tasapuolisesti eri genreihin sijoittuvan, korkeatasoisen, arvonsa säilyttävän aineiston hankinta (kaikentyypisen aineiston, perinteisen, sähköisen ja verkkoaineiston), reippaat poistot (tavalla tai toisella vanhentunut aineisto, pahasti rähjäntynyt ja liikkumaton aineisto), varastoinnin järjestäminen. Ehkä nettilinkitysikin voisi olla kokoelmatyötä. Ja tietenkin aika lailla tolkuton ajan tasalla pysyminen, sekä ilmestyvän aineiston, että muidenkin musiikkiin liittyvien ilmiöiden osalta. **[Helena Ahonen]**

Kokoelman ajan tasalla pitäminen ja kunnosta huolehtiminen. Asiakkaiden toiveiden huomioon ottaminen ja ajassa liikkuviin trendeihin reagoiminen. On kyettävä ylläpitämään muuttuvaa ja liikkuvaa kokoelmaa kaikilla osa-alueilla (nuotit, kirjat, levyt). **[Jukka Nisula]**

Kokoelmatyö käsittää hankinnat, poistot, kokoelman tasapuolisen ”päivittämisen”, asiakastarpeiden muutosten seuraamisen, korvaushankinnat. **[Juha Kaukuri]**

2. Kuinka tärkeänä pidät kokoelmatyötä verrattuna muihin kirjastopalvelun nykyisiin osa-alueisiin (tietopalvelu, kirjasto sosiaalisena kohtauspaikkana, oheistoiminnat, verkkopalvelut jne.)

Kokoelmatyö tulee heti tietopalvelun jälkeen. Tai niin sen pitäisi tulla. Omassa kirjastossani kokoelmatyöstä tingitään jatkuvasti oheistoimintojen (tapahtumajärjestäminen, näyttelyt, verkkopalvelut) vuoksi. Yleisesti ottaen kokoelmatyön tekemisen vähyyks (esim. poistot, kokoelman läpikäynti) johtuu myös laiskuudesta. On suurempi innostus ja helpompaa hankkia uutta kuin käydä analyttisesti läpi jotain vanhaa. On myös hyvä muistaa että vanha perinteinen kokoelmatyön teko ja kokoelmatyöhön panostaminen palvelee ja mahdollistaa myös kirjaston moderneja tavoitteita kuten kirjaston käyttämistä sosiaalisena kohtauspaikkana. Kokoelmatyö parantaa myös aineiston tuntemusta ja sitä kautta palvelee näyttelytoimintaa sekä luo yleistä viihtyisyyttä. Kokoelmatyön yksi tärkeimmistä vaikutuksista on kirjaston lainauslukujen kasvu (tai laskun hidastuminen) sekä kirjaston kävijämäärän kasvu (tai laskun hidastuminen). Omassa kirjastossani on nurinkurista että hae-

taan lainauslukujen ja kävijämäärän kasvua mutta kokoelmatyölle ei anneta aikaa vaan kokoelmatyölle liikenevä aika kuluu oheistoimintojen pyörittämisessä. **[Jyrki Valto]**

Kokoelmatyö on se kivijalka, jonka päälle musiikkikirjasto on rakennettu. Kiinnostavien kokoelmien kautta tulevat muut toiminnot tiedonhakuineen, oheistoiminnat näyttelyineen. Osuvat hankinnat luovat musiikkikirjastosta mieleisen kohtauspaikan ja tekevät osastosta sen yhteisen olohuoneenkin. **[Anna Härmä]**

Kirjastot ovat syntyneet kokoelmien ympärille ja kokoelmien avulla tai kokoelmista tehty tietopalvelu ovat integroituneet tiukasti toisiinsa. Riittääkö pelkkä kokoelmatyö nykyaikana, jolloin kokoelmia tarjoavat musiikin osalta monet muutkin? (Esim. radio, netti

jne.) Miten houkutella asiakkaita käyttämään kirjastoa, jos kaiken muka saisi jostain muualta? Kokoelmatyö on siis vain osa kirjastotyöstä ja se ei pelkästään riitä, kaiken sorttinen oheistoiminnan merkitys kasvaa. Toinen juttu on sitten kokonaan, miten kirjastonhoidollinen koulutus riittää ohjelmatoimintaa, musiikin sisällölliseen tuntemiseen, ihmisten kohtaamiseen. No, yhteistyötä ja yhteistyötä tämän asian osaajien kanssa.

Tanskassa on puhuttu kirjastonhoitajan kyvystä ja tarpeesta siirtyä objektiivisuudesta subjektiivisuuteen. Tällä on siellä tarkoitettu lähinnä sitä, että kirjastonhoitaja uskaltaa ilmasta oman subjektiivisen näkemyksensä ja osaamisensa. Musiikkikirjaston kehittäminen nykyistä enemmän oman alueensa musiikista kiinnostuneiden sosiaalisesti kohtauspaikaksi on suunta, jota ei tutkimatta ja kokeilematta saa hylätä. Tällä en tarkoita pelkästään sitä, että ns. hyllyjen välissä (jos se edes tulevaisuudessa on mahdollistakaan) ihmiset kohtaavat mykkinä, äänettöminä toisensa, vaan aktiivisia ”keskustelukerhoja”, musiikin työpajoja, studioita, kohteena kirjaston kokoelma – ainakin siitä voi lähteä liikkeelle. (Oheistoiminnan yhteydessä on aina muistettava välttää turha päällekkäisyys musiikin kentällä toimivien muiden järjestäjien kanssa.)

Ainakin tässä ja nyt (lomalla!) uskon verkkopalveluiden merkitykseen ja kokoelmien avaamiseen verkon avulla. Näihin on panostettava, ei tulevaisuudessa vaan nyt ja jatkuvasti. Kokoelmaa on toimitettava sitä hoitaen mutta myös siitä kertoen. Jos kaikki menee kirjastollisesti hullusti ja verkko, johon kirjastolla ei olisi pääsyä, korvaa fyysisen kokoelman, voisi jokunen musiikkikirjastoihminen saada ”työtä” toimittuksellisilla kyvyillään. Oman suppean näkemykseni mukaan logistinen työ on vallannut alaa sisältötuntemukselta. Logistiikkaa tarvitaan tavaroiden siirtämisessä, mutta tavarat sisältävät kirjastossa aina jonkin kertomuksen tai jujun ja näitä jujuja meidän täytyy päästä kertomaan. ”Modernissa” kirjastonäkemyksessä kirjasto kohtauspaikkana, olohuoneena, keskustelutilana on tällä hetkellä voimakkaasti esillä. Kirjastosta halutaan paikka ihmisten kohdata toisensa, mutta niin kauan kuin kirjastossa on aineistoa, on tähän tilaan tulevat ihmiset saatava kohtaamaan myös aineistojen sisällöt – ei siis pelkät mykät hyllyt, vaan puhuvat hyllyt = avattu aineisto. samahan voisi päteä myös verkkoaineistoon, puhuva verkkoaineisto = avattu verkkoaineisto. **[Riitta Aalto-Koistinen]**

Erittäin tärkeänä. Ainakin isossa kirjastossa kokoelmatyö luo kaiken perustan. (Musiikki)kirjaston kaksi merkittävintä osa-aluetta ovat kokoelmatyö ja tietopalvelu. Tietopalvelukin on useimmiten hyvin limitäinen kokoelmatyön kanssa. Esimerkiksi mitä paremmin tuntee kokoelman (kokoelmantyön kautta rakentuu syvin kokoelman tuntemus) sitä paremmin pystyy toimimaan tietopalvelussa. Tietopalveluun kuuluvat myös kysymykset suosittelko jotain, mi-

kähän olisi samanlaista kuin Sibelius/Eppu Normaali jne.. eikä vain pelkän faktatiedon etsiminen. – Erilaiset oheistoiminnat, sosiaalinen kohtaustapaikka, verkkopalvelut jne... kannattaa kaikki rakentaa näiden kahden osa-alueen (eli siis kokoelmatyö ja tietopalvelu) varaan. Kjell Westön kirjassa *Leijat Helsingin yllä* kaksi henkilöä muistelevat Aku Ankan ja Roope Sedän kilpailua saippuakauppina (tarina on siis julkaistu jossain vanhassa Aku Ankassa). Roope luotiti hyvään perussaippuaan, kun taas Aku Anka kehittelisi saippualle uusia ja uusia ihmeominaisuuksia lopulta kadottaen koko saippuan tuotteestaan. Helppo arvata kumpi voitti. Roope tietysti. **[Juhani Koivisto]**

Musan on oltava tasaveroinen muiden toimintojen kanssa. Työ on aikaa vievää verrattuna kirjoihin. Musan tulisi pysyä palveluissa mukana, vaikka tarjontaa on muuallakin (netti etc). Klassinen musa on tärkeää satunnaiselle lainaajalle ja opiskelijoille. Nuottikokoelma on noussut tänä päivänä entistä tärkeämmäksi. **[Ulla Hirvonen]**

Kokoelmatyö on ehdottomasti tietopalvelun kanssa musiikkikirjastojen perustyötä. Idea, että asiakas löytää ja saa mitä haluaa, on mielestäni kaiken a ja o. Jos tämän lisäksi voi antaa ja tarjota uusia elämyksiä ja uusia ideoita, niin silloin on työssä onnistuttu. **[Jarkko Nuutila]**

Merkittävä osa-alue, joka on kuitenkin jäänyt monen muun asian takia hieman syrjään. Arkipäiväinen työ syö lähes kaiken ajan, lisäksi monet hankkeet ja muutokset (paikalliset ja valtakunnalliset) ovat kulluttaneet resursseja viimeisen vuosikymmenen aikana niin, ettei systemaattista kokoelmatyötä liene voitu harjoittaa kunnolla missään. **[Kyösti Mäkelä]**

Kokoelmatyö on minulle tärkein osa-alue työssäni. Hyvästä kokoelmasta talo tunnetaan! **[Anja Nikama]**

Kirjaston koko toiminta perustuu kokoelmaan eli kokoelma on koko toiminnan kivijalka ja lähtökohta sille, että kirjastolaitos yleensä voi toimia tai että toiminnalla on joku funktio. Kirjastoa ei ole ilman kokoelmaa – fyysistä tai virtuaalista. Kirjaston käyt-

täjien kiinnostus kohdistuu ensi sijassa kokoelmaan, tietopalvelusta ainakin 90 % liittyy kokoelmien käyttöön. Oheistoiminnot ja verkkopalvelut linkittyvät myös parhaimmillaan tavalla tai toisella kokoelmaan – ne ikään kuin laajentavat sen ulottuvuuksia. Kirjasto on itsestään selvästi kohtaupaikka, mutta vain siinä tapauksessa, että siellä on sisältöjä. Tämä kirjaston funktio on äärettömän tärkeä erityisesti siitä syystä, että kansalaisuus toteutuu kirjastossa erittäin tasavertaisesti. Kirjasto on kaikille avoin, sisään tulijoita arvottamaton paikka, jossa anonyyminäkin on valtavat mahdollisuuden käytettävissä.

Kansalainen on toimija, ei valmiin tarjouspaketin kohde. Uskon kirjaston mahdollisuuksiin säilyä tällaisena, vaikka verkon merkitys lisääntyisikin. Ihmisillä tulee aina säilymään tarve nähdä toisia ihmisiä, vaikka tuntemattomiakin – tämä saattaa jopa lisääntyä sen seurauksena, että kansalaiset kyllästyvät kylmän ruudun tuijottamiseen. Kirjastojen pitäisi pystyä tarjoamaan kilpailukykyinen vaihtoehto kauppaeskuksille, jotka nyt näyttävät olevan keskeinen ajanviettopaikka lapsiperheille, ehkä muillekin. **[Pirjo Hakuni]**

Edelleen se tärkein asia. Hyvä kokoelma on syy tulla kirjastoon, hyvästä kokoelmasta voi löytää etsimänsä, verkkopalvelut tukevat kokoelmaa, teosten löytymistä ja parhaimmillaan verkkopalvelut tarjoavat hyviä vinkkejä ja löytöretkiä (ks. kehitystyön alla oleva <http://www.kyyti.fi/>). **[Leena Saarekorpi]**

Perusta hyvälle kirjastolle. **[Satu Lund]**

Erittäin tärkeänä, aineiston takia kirjastoon tullaan. **[Lea Tastula]**

Ei kai sille mitään voi, että kokoelmien merkitys on vähenemässä kirjaston ulkopuolisen verkkotarjonnan myötä. Esimerkiksi levykauppoja lopetetaan sitä tahtia että CD-levyjen saatavuus ylipäätään alkaa näyttää jo vähän huonolta, YouTubesta löytyy soitonopetusvideoita juuri niin paljon kuin jaksaa vain katsoa jne. Kaikki asiakkaat eivät halua musiikkia verkosta jatkossakaan, mutta näyttää siltä että fyysisten levyjen lainaajien joukko ei taida jäädä kovin suureksi. Nuottien ja kirjojen tulevaisuus näytti jo välillä paremmalta, mutta eipä näihinkään mitään sen suurempaa kiinnostusta ole loppujen lopuksi ilmestynyt viime aikoina.

Kokoelmatyön tilalle voisi tulla oheistoiminnoista vaikkapa elävän musiikin tilaisuuksien järjestämistä, musiikin verkkosisältöjen järjestämistä, ”markkinointia” ja ehkä tuottamista. Tietopalvelussa haluan uskoa henkilökohtaisen asiakaspalvelun tulevaisuuteen, on se sitten verkon välityksellä tai kirjaston tiskillä. Kokoelmatyökään ei saisi olla itseisarvo, jos joku muu kuin kirjasto pystyy sen käytännössä paremmin ja edelleen ilmaiseksi asiakkaille järjestämään niin millä perusteilla sitä voisi vastustakaan. Toisaalta en usko

että tämä on jatkossakaan puhtaasti joko/tai -kysymys, edelleen se on todennäköisemmin sekä/että. **[Valentin Hintikka]**

Kokoelmatyö on kaiken perusta, siis todella tärkeä. **[Pirkko Mertsalmi]**

Nykyään on mediaseksikästä esittää kirjaston tulevaisuuden rooli ”kansalaisten olohuoneena” ja eräänlaisena puuhamaana. Silti on vaikea kuvitella kirjastoa ilman kehittyviä kokoelmia, joten kokoelmatyötä tarvitaan. Noiden muiden toimintojen suhteellinen painoarvo kuitenkin lisääntyy. **[Juha Sutela]**

Kokoelmatyö on tietopalvelun perusta; tietopalvelu on kirjastotyön ehdottomasti tärkein elementti: siis kokoelmatyö on kaiken ydin. **[Outi Kytömäki]**

En ole varma, tarkoitatko tällä koko kokoelmatyötä. Oletan näin ja vastaan sen mukaan. Kokoelmatyö on homman selkäranka. Kuin koulun oppiaineet ja muut on luokkaretkeä ja erilaisia vierailuja. Kaikkia tarvitaan mutta joku on kaiken perusta. **[Tuulikki Haapaniemi]**

Pidän kokoelmatyötä tärkeänä ja mielekkäänä ja onkin vähän vaikea tottua siihen, että jo nyt suunnittelen ja järjestän myös paljon tapahtumia ja näyttelyitä ja tätä tapahtumatuotantoa tunnutaan arvostettavan joskus jopa enemmän kuin kokoelmatyötä. Tämä siitä syystä, että musiikkiaineiston lainausluvut ja musiikkiosaston kävijämäärät ovat meillä pienentyneet niin paljon, että se vaikuttaa suoraan määrärahoihin ja tästä syystä musiikkiaineistoa hankitaan vähemmän ja jää aikaa (ja pitää) touhuta muuta. Ymmärrettävä tosiasia, mutta en pidä siitä. **[Heli Pohjola]**

Sille perustuvat pitkälti edelleenkin kaikki muut kirjaston palvelut, se on kirjastotyön ydin. Sosiaalinen kanssakäyminen on tuntunut muuttuvan tärkeämmäksi: musiikista syntyy entistä useammin keskustelua asiakkaiden kanssa. **[Timo Jansson & Co]**

Oleellisen tärkeä kirjastotyön peruskivi. Aineistoa kirjastosta valtaosin edelleenkin tullaan hakemaan (tietoa ym. toki myös) ja siksi hyvä kokoelma on kirjastotyön perusta. **[Timo Alanen]**

Välillä tuntuu, että kokoelmasta on tullut kirosana. Mielestäni kokoelma on kuitenkin edelleen kirjaston ydin. Sen ympärille rakentuu sitten kaikki muu. Kirjaston ei tarvitse olla nuorisotalo; siihen meillä ei ole koulutusta. Emme myöskään ole festivaalijärjestäjä; sen homman osaavat muut paremmin. Toki tarjoamme erilaista toimintaa ja tapahtumaa, mutta sirkukseksi emme rupea. **[Lauri Pietikäinen]**

Ilman riittävää ja monipuolista kokoelmaa sekä ilman asiantuntemusta ei kirjasto pysty palvelemaan erilaisia tarpeita. Musiikki kuuluu olennaisena osana kulttuuriin ja on myös osana sosiaalista ympäristöä. **[Anonymous I]**

Se on yhtä tärkeä, ellei kaikkein tärkein. Suurin osa asiakkaista hakee mieleistään aineistoa hyllyistä sen kummemmin välittämättä tietopalvelusta, verkkopalvelusta tai varsinkaan kirjaston sosiaalisesta puolesta. Keski-ikäiset asiakkaat ei juuri apua etsinnälleen kysele, joten aineiston järkkääminen hyllyihin helpotajuisella tavalla saa korostuneen merkityksen (ikuisuusasia). Erilaisia listoja, valioluetteloita ja näyttelyitä on hyvä tuottaa, vaikka se onkin yllättävän aikaa vievää työtä hyvin tehtynä. **[Erkki Hipponen]**

Se on tietynlainen fyysinen pohja, vaikka verkkokirjastot ja verkkopalvelut eivät ihan sellaista kaipaa. Kuitenkin kirjastoon tullee ihmiselle se on tärkeä ja monta kokoelmaa on yhteensä kaikki Suomen musiikkikirjastot. Kokoelmatyö on myös tietopalvelun pohjana ja jotenkin muidenkin toimintojen. **[Anonymous II]**

Kokoelmatyö on edelleen kaiken perusta. Suurin osa asiakkaista tulee kirjastoon hakemaan ja löytämään lainattavaa aineistoa. Kirjaston vahvuus on edelleen

toimia paikkana, josta kuka tahansa voi ilmaiseksi lainata monipuolista aineistoa. Mitä olisi tietopalvelu ilman käyttökelpoista kokoelmaa? **[Kati Sillgren]**

Kokoelmatyö on välttämätön perusta sille, että muut asiat hoituvat, kuten tietopalvelu. On varmaan vanhanaikaista ajatella kokoelmaa fyysisinä tallenteina, mutta ainakin vielä suuri osa asiakkaista tulee niiden perässä ja siksi paikalla olevan kokoelman pitää olla houkutteleva ja hyvin järjestetty, ja tietysti osaavasti dokumentoitu. Kirjasto pyrkii kovasti trendikkääksi sosiaalisesti kohtauspaikaksi ja tapahtumien järjestäjäksi, mutta sellaisia on kovin paljon muitakin maailmassa. Kirjasto on toistaiseksi ainoa, joka tarjoaa näitä kulttuurituotteita ilmaiseksi lainaan. **[Outi Rantanen]**

Kokoelmatyö on erinomaisen musiikkikirjastobrändin perusta. Siitä juontaa hyvä tietopalvelu, verkkopalvelut ja oheistoiminat. **[Tuomas Pelttari]**

Kokoelmatyö on tietopalvelun perusta, ilman kokoelmatyötä ei ole tietopalveluakaan. Tai on ehkä pienimuotoisesti. Edelleen pitäisin kokoelmaa (ja vielä laajaa sellaista) musiikkikirjastotyön keskiönä suhteessa muihin mainitsemiisi osa-alueisiin. **[Helena Ahonen]**

Olennaisen tärkeänä, kokoelmatyö luo pohjan toimivalle musiikkikirjastolle. **[Jukka Nisula]**

Näen kokoelman ja kokoelmatyön kaiken perustana. Kirjasto on kuitenkin edelleen paikka, josta lainataan fyysisiä hyödykkeitä. Tietopalvelu tulee liitännäisenä, samalla allekirjoittaneen asiantuntemus tietopalveluun pysyy päivitettyinä jatkuvan kokoelmatyön ansiosta. **[Juha Kaunisto]**

3. Minkälaisia haasteita näet nykypäivän musiikin valintatyössä?

BTJ:llä on ollut liiankin merkittävä rooli levyjen esiinnostajana ja musiikkiarvostelujen tuottajana. Tilanne, jossa esittelijä ja myyjä ovat sama taho, ei ole ongelmaton. BTJ:llä on monopoliasema luettelointitietueiden tuottajana. Klassisen musiikin levyn hankinta jossa ei ole BTJ:n luettelointitietoja on aina poikkeustapaus. Musiikin valinnan perustana ei tulisi käyttää sitä onko siihen tulossa luettelointitiedot, mutta käytännön työssä näin on (ainakin alitajuisesti). **[Jyrki Valto]**

Haastetta saa siitä, että musiikinlajien ja aineistomuotojen kirjo on leveä ja pirstaleinen ja tarjonta sekä musiikin markkinointi laajaa. Siinä on osastolaisten asiantuntijuudet lujilla. Vaasassa on luotu uuden kirjastotalon myötä musiikin- ja taiteenaihepiiri, joten kokoelmatyössä kohteena on muunkin sisältöinen

aineisto kuin musiikki. Resurssipulaan voi aina vedota niin euroissa kuin henkilöstömäärässä. Kokoelma-keruuta joudutaan tekemään liiassa kiireessä ilman, että voidaan esim. kuuntelemalla todeta äänitteiden teknistä tai musiikillista laatua tai soveltuvuutta. Onneksi iso kokoelma kestää joitakin virheostoja. **[Anna Härmä]**

Miten nopeasti ja missä määrin musiikkikirjaston tyydyttävä ns. nopea, usein listanimekkeisiin kohdistuva kysyntä? En osaa tähän kysymykseeni vastata. HelMet-kirjastoissahan tätä nopeaa kysyntää seuraamme varausjonoihin reagoiden. No, eihän se sinänsä ole mitenkään nopeaa toimintaa, vaan jälkitoimintaa. Voiko kirjasto sitten toisaalta olla tähän kysyntään reagoimatta? Meitä ei kiinnosta se, mikä teitä kiinnostaa.” ”Miksi varaatte väärä nimekkeitä,

niistä ovat monet muutkin kiinnostuneita. Ostakaa itse. Lainatkaa tämä, tästä ei juuri nyt kukaan ole kiinnostunut.” ja sitten toisaalta: Miten paljon pitää olla sitä sellaista, josta vain harvat ovat kiinnostuneet? **[Riitta Aalto-Koistinen]**

Tarjonnan valtava määrä, musiikkilajien (genrejen) pirstoutuneisuus, arvostelujen ristiriitaisuus jne. Esimerkiksi tässä linkissä on vain yhden musiikinlajin on vain yhden musiikinlajin (pop/rock) ja yhden aineistolajin (CD-levyt) ongelmakohtia kokoelmatyössä, mutta se kuvastaa problematiikkaa.

www.tampere.fi/kirjasto/musiikki/pophankinta.pdf
[Juhani Koivisto]

Haasteet ovat lähes samat kuin vuonna 1987: hinta vai laatu, tarjonnan runsaus, nopea vaihtuvuus ja uusi tekniikka. Kysyntä on edelleen runsasta (vaikkakin lainausluvut laskeneet) eli kirjaston palveluja vielä käytetään. Nuotit vai äänitteet, kun rahaa on rajallisesti? Listahitit vai ”harmaa” musa? Suurin haaste on rahan jakaminen kaikkeen siihen, mitä haluaisi ostaa. Pieni kirjasto ei pysy kaiken tarjonnan ja tekniikan perässä. **[Ulla Hirvonen]**

Vähenevien määrärahojen aikana valintatyö on muutunut hankalammaksi, koska joutuu erityisen tarkasti punnitsemaan ja harkitsemaan mitä hankkii. Toisin sanoen enää ei hankita yhteen kirjastoon kaikkea mahdollista ja yritetään väkisin tehdä samalla lailla monipuolisia musiikkikirjastoja. HelMet-yhteistyö ja muut kimpat helpottavat tätä prosessia, koska tällöin voidaan monipuolisuus taata laajalle asiakaskunnalle pienemmällä määrärahoilla tai ainakin tämä olisi ihanteellista. Valinnan vaikeutta lisää myös erityisesti huikea julkaisutulva. **[Jarkko Nuutila]**

Musiikkikulttuurien moninaistuminen on tuottanut uutta ”ryhmytymistä”. Yhä enemmän osa-alueita ja niillä yhä enemmän eriytyneitä käyttäjä-/kuluttaja-/harrastajayleisöjä. Musiikin kuluttajien muuttuva ”kulutuskäyttäytyminen” on tarkoittanut vähemmän perinteistä kuuntelua/kopiointia, enemmän verkon kautta samaa. Musiikin jakelukanavien muutos on merkinnyt musiikkikaupan katoa ”metropolin” ulko-

puolella, musiikin internetkauppaa ja -jakelua (sekä varsinainen mediakauppa että musiikin ”latauspalvelut”). **[Kyösti Mäkelä]**

Tällä hetkellä määrärahojen reilu pudotus vaikuttaa valintoihini. On haaste saada rahat riittämään, kun tarjonta kasvaa koko ajan. **[Anja Nikamaa]**

Valintatyössä ei muuta olekaan kuin haasteita. Ykköskysymys on tietenkin, mikä on musiikkikirjaston ensisijainen tehtävä ja ketkä palveluja tarvitsevat tai haluavat ja millä tavalla valintoja tehdään? Missään olosuhteissa ei voida toimia periaatteella ”kaikille kaikkea”, joka on vain kuvitteellinen utopia. Aineistojen valinta on mahdotonta, ellei valitsijalla ole selkeää käsitystä siitä, mitä päämääriä valinnan on tarkoitus palvella ja tyydyttää.

Konkreettisempi haaste lienee se, miten yhä pirstaleisemman julkaisutoiminnan tulokset saadaan tietoisuuteen, toisin sanoen ehditään seuloa ja toisaalta miten pysytään ajan tasalla verkossa olevien aineistojen ja tiedonlähteiden kanssa. Ammattitaidolliset ongelmat lienevät kaikkein suurimmat: ei voida ajatella, että ilman vankkaa musiikkiosaamista kaikilta musiikin alueilta pystyttäisiin luomaan kunnolla palvelevia musiikkikirjastoja. Yksipuolinen musiikin tuntemus (oman harrastuneisuuden tuoma) ei anna kunnollisia valmiuksia musiikkikentän laaja-alaiseen näkemiseen. **[Pirjo Hakuni]**

Kysymyksenasettelu olettaa, että vastaaja kykenee vertailemaan omakohtaisesti aiempia vuosikymmeniä nykyiseen eli että vastaaja olisi jo vuosia tai vuosikymmeniä toiminut tehtävässään. Uutena musiikkikirjastonhoitajana ja kirjastolaisena näen suurimpana haasteena pienen budjetin ja runsaan tarjonnan yhdistettynä vähäiseen valintatyöhön käytettävään työaikaan. Musiikin latailu verkosta puhututtaa paljon ja täytyy pitää se koko ajan mielessä, vaikka kirjastolla ei ole mahdollisuutta ainakaan vielä tarjota lainaksi ladattavaa musiikkia.

On vain jatkettava perinteisellä tiellä. Haastavaa on löytää tasapaino valinnoissa taidemusiikin, populaarimusiikin ja muiden musiikin muotojen välillä. Kuinka paljon voi pikkukirjastoon ottaa aineistoa, joka ei kulje, mutta jota arvostetaan yleisesti. Itse koen ainoana oikeana haasteena budjetin, tarjonnan, työajan vähyyden ja musiikkiosaston arvostuksen puutteen yhdistelmän. **[Leena Sareskorpi]**

Formaattien moninaisuus, valinnat tehdään valtavasta massasta. Toisaalta helpommaksi esim. netin ansios- ta, vaikeammaksi laajan tarjonnan vuoksi, kuuntelu jäänyt vähemmälle (ei näytelähetyksiä). **[Satu Lund]**

Valtava tarjonta, josta vain pieni osa voidaan hankkia. Ihmisten musiikkimaku on pirstoutunut: kaikenlaisilla musiikeilla on omat harrastajansa. Minua ärsyttää joskus kulttu kokoelman muodostamisen

linjaus: ”Hankimme musiikkiaineistoa tavallisille ihmisille.” Kuka on tavallinen ihminen? Ihminen, joka ei oikeastaan edes harrasta musiikkia? Varmaan kohta nähdään, ketkä meidän käyttäjistä jäävät jäljelle, kun aineisto siirtyy verkkoon, mutta voisi sitä kohderyhmää miettiä vähän jo etukäteen. Tietoa valinnan tueksi on olemassa, mutta se on hajallaan ja jotain tärkeää jää ehkä huomaamatta. Pitäisi osata seurata ”oikeita” kanavia, mutta mitkä ne ovat? Valinta vaatii myös aikaa: se on usein ainoa tilanne tutustua sisältöihin, jotka meidän pitäisi hallita. **[Lea Tastula]**

Musiikin eri alueet tuntuvat pirstoutuneen lopullisesti, enää ei oikein ole jakoa valtavirtaan ja marginaaliin. Yhtenäiskulttuurin puuttuminen ei välttämättä ole huono asia, mutta asettaa kovemmat vaatimukset musiikintuntemukselle ja alan seuraamiselle. Kun kaikkea ei voi vielääkään hankkia ja hallita, millä perusteella valinnat tehdään jatkossa? Klassisen musiikin asema vaikuttaa heikentyneen edelleen mikä aiheuttaa vähän sekavia tunteita, pitääkö klassista olla kokoelmissa edelleen tietty osa pitkien perinteiden takia, vaikka lainausluvut eivät sitä aina edellyttäisikään? Tällä hetkellä ilman muuta kyllä, mutta miten jatkossa? **[Valentin Hintikka]**

Musiikkikulttuurinen pirstoutuneisuus aiheuttaa sen, että hankittavan aineiston valinta on haasteellista. **[Pirkko Mertsalmi]**

Kun kustantajat nykyään markkinoivat kirjoja paljon ennen niiden julkaisua, valinnan tukena on vain mainoslauseita. Musiikki on ilmiönä arkipäiväistynyt sen seurauksena, että sitä on välittömästi saatavissa monien eri kanavien kautta. On vaikeampaa valita sellaista mikä säväyttää. **[Juha Sutela]**

Pitäisi osata jotenkin paremmin määritellä, kenelle musiikkia valitsee. Se on entistä vaikeampaa, koska ihmisille on tarjolla yhä useampia musiikin jakelukanavia ja formaatteja, eikä ole helppoa kattavasti tietää/arvata/ennustaa, minkälaista musiikkia etsitään kirjastosta ja minkälaista ei. Toki on nähty, että listahittien varausjonot ovat historiaa ja että musiikki-osaston käyttäjäkunta näyttäisi hiukan vanhemmalta kuin ennen... mutta silti. **[Outi Kytömäki]**

Ns. klassikot eivät sävellä enää, se helpottaa asiaa. Mutta ketkä/mitkä ovat niitä, joista tulee klassikoita, onko niitä? Nykytekniikalla kuka vaan voi melkein

tulla esiin, jos ei muuten niin YouTubessa. Poimit sitten jyvät akanoista, kun todellinen hankintamääräraha pienenee koko ajan. Hankalaa on myös nämä niin sanotut omakustanteet. On vaikeaa sanoa soittajalle, joka kauppa omalla levyllään ja kehuu sitä maastata taivaaseen, että en osta. Vaikka näkisi, että laulajan/yhtyeen edellistä levyä ei ole lainattu kertaakaan. **[Tuulikki Haapaniemi]**

Puhun taidemusiikin hankintatyöstä; mielestäni klassisen musiikin puolella valintaratkaisujen tekeminen ei ole sen vaikeampaa kuin ennenkään. Homma on varmasti paljon vaikeampaa popin ja rockin puolella, jossa alalajien kirjo on melkoinen. Itse olen tipahtanut pois popin ja rockin kyydistä jo kauan sitten eli en erota toisistaan raskaan musiikin alalajeja enkä tunne artisteja ja yhtyeitä. Yksi haaste valintaratkaisujen tekemisessä ovat hupenevat määrärahat eli pitää entistä tarkemmin miettiä mitä kokoelmaan ottaa, olipa musiikinlaji mikä hyvänsä. **[Heli Pohjola]**

Yhä sirpaloituneempi musiikkikenttä varsinkin populaarimusiikin puolella tekee valinnasta haasteellisempää. Verkkojakelun lisääntyminen vaikuttaa erityisesti pop/rock-musiikin valintaan. Kysyntä saattaa olla hetkellisesti kova ja laantuu sitten nopeasti. On paineita pitää lainausluvut korkealla – kuitenkin myös harvinaisempaa, vaikeammin saatavaa ja vähän lainattua musiikkia olisi oltava tarjolla. Internet vaikuttaa tietokirjallisuuden julkaisemiseen ja valintaan. Internet saattaa alkaa vaikuttaa myös nuottien jakeluun. Tekijänoikeuslain tulevat muutokset askarruttavat. **[Timo Jansson & Co]**

Tarjontaa on valtavasti, miten hankkia olennainen? Tietoa uutuuksista onneksi löytyy aika hyvin, tosin tiedon hankkiminen vie usein (liikaa?) aikaa. **[Timo Alanen]**

Musiikkigenrejen pirstoutuminen yhä useammaksi alalajiksi. Tarjonnan määrä on valtava. Digitaalisen jakelun haasteet; kannattaako kaikkea enää hankkia, vai saavatko asiakkaat musiikkinsa jo muualta? **[Lauri Pietikäinen]**

Valintatyössä on monia haasteita. Ala muuttuu ja tulee lisää erilaisia suuntauksia ja välineitä esim. musiikin harrastamiseen. Resurssien riittävyys on ikuinen ongelma. Miten valita kestävä (sisällöltään ja fyysisestä) tarjonnasta kirjastoihin sopivaa materiaalia ja kuka pystyy seuraamaan kaikkea mitä ajassa liikkuu. **[Anonymous I]**

Musiikkimaailma on niin tolkuttoman laajalle sirpaloitunut. Usein tuntuu siltä, että kaikkein populaarimmatkin listahittit ovat todellisuudessa vain yhden alakulttuurin ilmentymiä, tosin tässä tapauksessa varsin hyvin näkyvän. Monista aloista on mel-

kein mahdotonta saada tietoa ja jos tietoa saa, se on tiettyjen vihkiytyneiden asianharrastajien henkilökoh-
taisia mieltymyksiä. Muunlaista infoa ei välttämättä
ole, koska esimerkiksi monet nykypopmusiikin teki-
jät (et. konemusiikki tms.) eivät ole millään tavalla
kiinnostuneita julkisuudesta oman viiteryhmänsä
ulkopuolella. Myös uusien ilmiöiden esille tulemisen
rytmi on niin kiihkeä, että asioiden hermolla pysymi-
nen on usein vaikeahkoa.

Yllättävistä asioista on vaikea saada tietoa. Esi-
merkiksi kotimainen iskelmämusiikki jää monesti
musiikkikirjastonhoitajan seuraaman median katvee-
seen. Pitäisikö ruveta seuraamaan Iltalehteä, Seuraa
tai 7 päivää -lehteä musiikkiedon lähteinä?

Yhä useammat musiikin tekijät julkaisevat tuotan-
toaan itse. CD-levyn tai MP3:n saaminen valmiiksi
äänitteeksi ja julki onkin nykyisin helppoa, esille
pääseminen ilman PR-budjetteja taas sitäkin hanka-
lampaa. Paras meikäläinen jazz, rock, konemusiikki
ja kansanmusiikki tulee hyvin pienistä firmoista,
joiden olemassa olosta selvillä pysyminen edellyttää
jatkovaa seurantaa.

Klassisella puolella maahantuonti vaikuttaa nykyi-
sin suppealta. (Oliko ennen todella paremmin?) Suur-
ta osaa Gramophonin suitsuttamista levyistä ei kuuna
päivänä saa Suomesta.

Nuottimuodossa julkaistun musiikin myynti on
kuihtunut aivan olemattomiin. Helsingissä nuottima-
teriaalia myyviä liikkeitä on käsittäakseni – laskuta-
van mukaan – noin kaksi tai kolme, vähänkään pie-
nemmillä paikkakunnilla ei enää yhtään. Kirjasto
joutuu toimimaan kuitenkin tarjonnan varassa, joten
pikkukustantajien oma aktiivinen tyrkyttäminen ko-
rostuu. Joidenkin julkaisujen olemassaolon havaitse-
minen kysyy tarkkuutta ja musiikkilehtien pientenkin
juttujen tarkistamista. **[Erkki Hipponen]**

Mitkä trendit, esittäjät, levyt halutuimmat ja tär-
keimmät kussakin genressä; runsauden pula valitsijal-
la; miten meidän kirjaston kokoelma suhteutuu suu-
rempiin kokonaisuuksiin esim. Helmet-verkkokir-
jastoon. Esim. klassisessa hirveän paljon toimijoita:
säveltäjät, esittäjät, solistit, johtajat, sovittajat.. Kova
haaste pysyä ajan tasalla levymarkkinoilla.
[Anonymous II]

Määrärahat pienenevät, tarjonta kasvaa. Mikä on
juuri sitä musiikkia, jota asiakkaat lainaavat ja tarvit-
sevat? Ja mitä musiikkia asiakkaat eivät vielä tunne,
mutta lainattuaan haluavat lisää? Miten pitää koko-
elma monipuolisena ja käyttökelpoisena? Kaikki
ikäryhmät pitäisi huomioida, vaikkei musiikilla ikära-
jaoja olekaan. Ei voi esim. ajatella, että ns. nuoriso-
musiikkia ei tarvitse hankkia, sillä netistähän nuoret
musiikkia lataavat. Melkeinpä voisoin sanoa, että lap-
set ja nuoret lainaavat CD-levyjä aikaisempia vuosia
enemmän, kun ovat oppineet, että kirjastosta voi löy-
tää ja lainata heidän haluamaansa musiikkia. **[Kati
Sillgren]**

Ennen vanhaan valinnassa pyrittiin hankkimaan mo-
nipuolisesti kaikenlaista, kokoelman piti olla kattava
ja laaja, sisältää keskeiset klassikot ja kaikkia musi-
ikin lajeja, eri maat edustettuina ym. ym. ja laadun
merkitystä korostettiin. Myöhemmin alettiin seurata
enemmän lainalukuja ja jossain vaiheessa jo valittiin-
kin pääasiassa niiden mukaan: hyvin lainaan mene-
vää rokkipoppiä, hittilevyjä, hyvin myyvää musiikkia
ja klassisesta ja etnomusiikistakin kaupallisempaa,
suurten yleisöjen tavaraa. Nyt lainaluvut ovat saavut-
taneet huippunsa aikaa sitten ja laskevat edelleen.

Käytettävissä oleva aineistoraha aivan varmasti
pienenee. Kun kaikkea ei voi ostaa, pitää jotenkin
taiteilla tässä välissä, tarjota sekä kysytyä aineistoa,
että mielenkiintoisia löytöjä ja saada raha riittämään
molempiin. Ehkä palaamme kohti lähtöpistettä ja
alamme valita enemmän sellaista musiikkia, jota ei
tule joka tuutista, harvinaisempaa ja erikoisempaa
musiikkia. Silloin täytyy panostaa enemmän kokoel-
man tuntemiseen ja esittelyyn. Takavuosina CD-levyt
olivat jo sinänsä haluttua materiaalia, ja musiikkikir-
jastotyössä tarvitsi vain sanoa että siinä on, ota siitä.
Nyt pitäisi osata palvella asiakkaita enemmän omaa
persoonallisuutta, kokemusta ja hiljaista tietoa käyt-
täen. **[Outi Rantanen]**

Kimppakirjastoja muodostetaan ja valintaa tehdään
vilkuilemalla myös mitä muilla kimppalaisilla on,
jotta kokonaisuudesta tulisi monipuolinen. Kimpat
tarvitsisivat myös yhteisiä varastoja tilanpuutteen
helpottamiseksi. Oma varasto toisi aineiston kuljetus-
ten mukana asiakkaan käyttöön ilman kaukolaina-
maksuja. **[Maija Lehmuksaari-Kärkkäinen]**

Uuden tulva on jatkuva. Miten sitä voisi pysyä kaiken
uuden perässä kun valintaan pistettävä aika on rajal-
linen? Omakustanteiden ja riippumattomien julkaisu-
jen määrä kasvaa myös. Pitäisi olla vankasti verkot-
tunut ympäristönsä, jotta voisi hoitaa esim. maakun-
takokoelmaa. **[Tuomas Pelttari]**

Työ on hektistä, ilmestyvää aineistoa on valtavasti
(murroksesta huolimatta). Valinnat on tehtävä etukä-
teen muutamien mainoslauseiden varassa. Kaikkina-
nen popularisoituminen näkyy selvästi sitten lainauk-

sessä. Uutta taidemusiikkia lainataan todella vähän. Kun levy poistuu uutuushyllystä, se myös unohtuu hyllyn syvyyksiin. [Helena Ahonen]

Vaikeinta tulevaisuudessakin on monipuolisuuden ylläpitäminen ja vaihtoehtojen tarjoaminen. Ns päivän kysyntään vastaamisen ja musiikin tuntemuksen laajentamisen välisen suhteen tasapainottaminen on todennäköisesti yhä vaikeampaa tuloksellisuuden vaatimusten (lainaluvut, kierto) koko ajan kasvaessa. Vaikuttavuuden arviointiin tarvittaisiin myös parempia mittareita kuin olemassa olevat, ja kunnollista pohdintaa siitä mitä musiikin harrastajat arvostavat musiikkikirjastotoiminnassa, mitä toivoisivat lisää. Oman vaikeutensa tuonevat tulevaisuudessa myös erilaiset verkkoratkaisut musiikin tarjonnassa, ja

kuinka tuo kokonaisuus nivoutuu parhaiten yhteen. [Jukka Nisula]

Omassa kirjastossani laskevat määrärahat ja erityisesti laskeva musiikin lainaus aiheuttavat suurimmat haasteet. Mitä tehdä, kun nuoret jättävät kirjaston. Ehkä näkökulma pitäisi suunnata laatuun ja ”aikaa kestävään” musiikkiin (puhun pelkästään populaarimusiikista). Kirjasto on kuitenkin ”kansakunnan muisti”. Monet nuoret hakevat kirjastosta juuri niitä klassikoita, eilisen ja tämän päivän tulevia klassikoita. Ovatko päivän pop ja listamusa jäämässä kirjastoissa paitsioon? CD:n häviämistä ajatellaan vast sitten, kun totuus on ovella. [Juha Kaunisto]

4. Onko musiikin valinta muuttunut vuosien ja vuosikymmenten kuluessa vaikeammaksi? Mitä syitä näet muutokseen? Tarvittaisiinko nykypäivänä julkisia valintaperiaatteita?

[Viimeinen otsikon kysymyksistä oli aika monessa vastauksessa luettu ”Tarvittaisiinko nykypäivänä yhteisiä valintaperiaatteita”. Tarkoitus oli kuitenkin kysyä valintaperiaatteiden läpinäkyvyydestä ja julkisuudesta, ei yhteisestä normista, jollaista kai aika harva aidosti kaipaa. – Heikki Poroila]

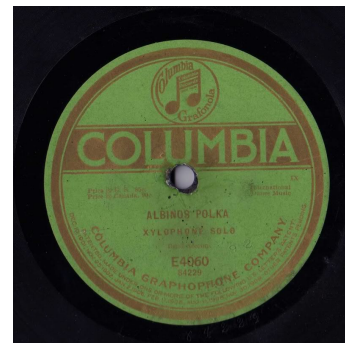
Olen työskennellyt alalla alle vuosikymmenen, joten en osaa ottaa kantaa valinnan vaikeuteen. Julkiset valintaperiaatteet kuulostavat mielenkiintoiselta. Kuka sitten olisi oikea henkilö määrittämään, mikä on kyllin arvokasta kirjastoon? Joku kadunmies vai dosentti-Pentti? [Jyrki Valto]

Kokoelmatyön vaativan ajan / keskittymisen puutteen tunnemme lisääntyneen osaston sisällön laajentuessa ja työelämän muiden muutosten myötä. Tarjonnan runsauden ja asiakkaiden toiveiden edessä saattaa tulla voimaton olo. Valtakunnallisia valintaperiaatteita nimenomaan musiikkiaineistoille emme kaipaa, kirjastojen tarpeethan vaihtelevat suuresti. Samat valinnan pelisäännöt koskevat kaikkia kirjastoaineistoja. [Anna Härmä]

Valintaan käytävissä oleva rahamäärä on nykyisellään huomattavasti suurempi kuin vielä 10 vuotta sitten. Työ on kuitenkin entistä tärkeämpää ja myös haastavampaa. En lämpene kovastikaan ajatukselle julkisista (siis olisiko ne valtakunnalliset?) valintaperiaatteista. Sen sijaan pitäisi kirjastoilla olla julkinen palvelupoliittiset periaatteet tyylin: Mihin musiikkikirjastotoiminnalla tässä kunnassa pyritään? Mitä musiikkikirjastollisia palveluita annamme? Miten tätä koko hommaa pyöritetään asiakkaiden tarpeet huomioon ottaen? Ketä palvelemme?

Näitä ja monia tästä listasta puuttuvia kysymyksiä voisi myös miettiä valtakunnallisella tasolla, ei siis pelkkiä valintaperiaatteita. Pelkät valintaperiaatteet

tuntuvat liian passiivisilta, mutta yhdessä muiden musiikkikirjastollisten palvelumuotojen kassa mietittynä, ne ovat tietenkin osa toiminnan raamittamista ja viesti asiakkaille. [Riitta Aalto-Koistinen]

Noin 15 vuoden kokemuksella musiikkikokoelmatyöstä olen sitä mieltä, että musiikin valinta on nyt vuonna 2010 loppujen lopuksi aivan yhtä helppoa / vaikeata kuin se oli 10-15 vuotta sitten. Kokoelmatyö vaatii jatkuvaa oman kokoelman läpikäymistä, uuden julkaistavan aineiston ja musiikkikentän seuraamista yleisellä tasolla. En tarkkaa tiedä, mitä kysymyksen julkisilla valintaperiaatteilla tarkoitetaan, mutta totta kai kaiken valinnan pitää olla täysin julkista. Valinnan pitää olla niin julkista, että pystyy perustelemaan asiakkaalle, miksi joku yksittäinen äänite / nuotti / kirja / ym. on valittu ja miksi jotain toista ei ole valittu. Hankintaohjelma / valintaperiaatteet pitää olla asiakkaiden nähtävillä esim. internetissä. [Juhani Koivisto]

Onko valinta muuttunut? Kun ”peruskokoelma” ei ole vielä valmis, on vaikeaa tehdä valintatyötä. Perussäveltäjät (Mozart, Chopin etc.) ja -musa (laulukokoelmat, Vivaldin vuodenajat -tyyppinen musa) on lainatuinta. Muutakin olisi silti hankittava. Mutta ns. klassisesta perusmusastakin tulee koko ajan uusia levytyksiä. Helpoin ratkaisu olisi, että hankkisi sitä mitä lainataan. Mutta kun sitä haluaisi tarjota asiakkaille uusia elämyksiä ja saada heidät tarttumaan toisenlaiseenkin musiikkiin ja näin oppimaan jotain uutta. Mielestäni ei riitä, että on vain tätä perusklassista. Myös popissa meiltä puuttuu vanhoja klassikkoja ja monista levyistä on tullut uusia tallenteita. Musiikki alkaa kerrostua – kohta on vaikea priorisoida hankintoja. **[Ulla Hirvonen]**

Valinta on muuttunut hankalammaksi esim. juuri tuon julkaisutulvan myötä. Nykyaikana on kyllä musiikista kirjoittelu mediassa lisääntynyt ja tietoa saa asioista ja äänitteistä eri lailla kuin ennen. Kaikenlainen kriitikkömyyksi on kyllä myös lisääntynyt. **[Jarkko Nuutila]**

Maakuntakirjastotason näkökulmasta n. kolmessa-kymmenessä vuodessa lienee suurin muutos tapahtunut aineiston hankintamäärissä, jotka ovat moninkertaistuneet. 1970-luvulla oli mahdollista (aikaa) paneutua valintaan paljon nykyistä tarkemmin, käyttäen monipuolisemmin arvosteluja ja katsauksia valinnan apuna ja seurata kokoelman muodostumista. Valintaprosessi on nykyään useinkin paljon suurpiirteisempää tarjonnasta poimintaa jne. Toisaalta keskitettyjen palvelujen avulla (BTJ) on nykyään suhteellisen helppoa valita aineistoa suurehkoonkin kokoelmaan (tarjonta lienee kymmenkertaistunut n. 30 vuodessa). **[Kyösti Mäkelä]**

On se vaikeampaa kuin ennen. Valtavasta tarjonnan tulvasta on vaikea erottaa ne kultajyvät... En kannata julkisia valintaperiaatteita, koska musiikkikirjastot ovat kovin erikokoisia ja profiililtaan erilaisia. **[Anja Nikamaa]**

Valinta on muuttunut kaiken aikaa vaikeammaksi, koska sisällöistä on vaikeata saada riittävästi tietoa valinnan tueksi. Valintaperiaatteet voivat tarjota enintään raameja, koska niitä harvoin pystytään muotoilemaan todella palveleviksi. Kaikkein tärkeintä olisi se, että musiikkikirjastotyötä tekevät ymmärtäisivät mikä on palveluiden tarkoitus ja mitä se käytännössä tarkoittaa. **[Pirjo Hakuni]**

Seitsemän kuukautta alalla olleena sanoisin, että julkisia valintaperiaatteita ei tarvita; se on täysin historiaa. Valintaperiaatteet muodostuvat asiakaskunnan vaikutuksesta ja paikkakunnan omista erityispiirteistä käsin. Enemmän tarvittaisiin kirjastonhoitajakoulutuksessa valintatyön etiikan opettamista tai edes tällaisen termin mainitsemista. Lääkäreillä on

etiikka, myös kirjastonhoitajilla on etiikka, monipuolisuuseetiikka: ei voida valita vain sitä, mistä itse tai puoliso tykkää, ja jättää valitsematta sitä, mistä itse ei pidä, vaan on ymmärrettävä tarjoavansa palvelua laajalle joukolle, kyseessä on sosiaalinen palvelu.

Helpommaksi vai vaikeammaksi? Tarjontaa lienee enemmän eikä virallisia valintasuosituksia anneta, josta syystä valinta on saattanut muuttua vaikeammaksi. Myös musiikin latailu saattaa vaikuttaa valintaan: jos esim. nuoret lataavat musiikin netistä, kun taas paljon sitä kannattaa valita fyysisinä tallenteina kirjastoon. Tähän oma mielipiteeni ja kokemukseni on, että kannattaa valita. Nuoretkin haluavat mieluummin kuunnella ensin kuin ostaa sikaa säkissä netistä. Ehkä arvomaailman muuttuminen vapaamielisemmäksi hyvän musiikin suhteen on tuonut musiikin valintaan vapauksia ja vapaus tuo myös valinnan vaikeuksia. Julkisuudessa esitetään edelleen paljon mielipiteitä esim. että viihdemusiikki ei kuulu kirjastoihin jne. Se saattaa vaikeuttaa jonkun valintatyötä. Parasta on kuitenkin esittää arvostelijoille vastakysymys, kuuluuko viihdekirjallisuus kirjastoihin.

Sen sijaan klassisen musiikin valinta suhteessa Naxos-palveluun synnyttää todellisen kysymyksen, kannattaako fyysisiä äänitteitä ostaa. Toistaiseksi musiikin kuuntelu verkosta ei ole asiakkaille tuttua saatikka helppoa. He haluavat ensisijaisesti äänitteen, ja vasta viime häädässä kuunnellaan Naxoksesta teos. **[Leena Sareskorpi]**

Ei julkisia periaatteita. **[Satu Lund]**

Valinta on mielestäni aina ollut vaikeaa. Aiemmin seurattiin pääasiassa Aksenttia ja muita BTJ:n listoja ja tiettyjä musiikkilehtiä ja niiden arvioita. Niiden avulla tuntui pysyvän selvillä tärkeimmistä uutuuksista, mikä saattoi tietysti olla pelkkä harhakuvitelma. Nyt Kirjossa ei enää juurikaan ole varsinaisia arviointejä, vaan usein lainataan suoraan julkaisijan omia mainostekstejä tai viitataan esim. Gramophonon ja Rondon arviointeihin, jotka eivät aina edes osoittaudu erityisen myönteisiksi. Popin ja rockin osalta olen pudonnut kärryiltä aikoja sitten, tarjonta ja vaihtuvuus on niin valtavaa ja kaikki tuntuu olevan tärkeää. Kaikenlaisia listoja tulee sieltä sun täältä, mutta mo-

nosti niistä puuttuu olennaisia tietoja, esim. nuottien tiedoista ei selviä, millaisesta nuotista on kysymys, joten lisätietoja joutuu etsimään verkosta. Sieltä löytyy myös erittäin hyviä nuottikauppojen sivuja, joissa nuoteista on todella perusteelliset tiedot ja jopa mallisivuja katsottavina. Kirjastojen luettelot ovat auttanut todella huonoja ja vanhanaikaisia niihin verrattuna.

Meidän osastolla on julkiset valintaperiaatteet, mikä minusta on hyvä, mutta kovin konkreettisia ne eivät voi olla. Lähinnä ne kertovat asiakkaille ja uudelle henkilökunnalle, minkä tyyppistä aineistoa hankitaan ja minkä tyyppistä aineistoa ei hankita. Lähikirjastot toimivat ihan itsenäisesti ja hankkivat, mitä haluavat ja mihin määrärahat riittävät. Nyt on kyllä perustettu musiikkitiimi, jonka olisi tarkoitus tarkastella musiikkipalveluja koko kirjastolaitoksen tasolla. **[Lea Tastula]**

Mielestäni se on helpompaa, koska tietoa musiikista, artisteista ja julkaisuista on käytettävissä siinä määrin ylellisesti, että aikaisemmin siitä ei olisi osannut edes unelmoida. Vaikeammaksi taas, että samasta syystä enää ei peruskaanonin jonkinlainen hallitseminen tunnu riittävän nykypäivänä. Julkiset valintaperiaatteet kuulostavat sellaiselta työkalulta, että kovin suurta käytännön iloa siitä ei olisi, jos sillä tarkoitetaan jonkinlaista yleistä standardiratkaisua kaikille kirjastoille. **[Valentin Hintikka]**

Täytyy vain rohkeasti tarjota aineistoja, nykyään on ehkä vaikeampi arvata asiakkaiden tarpeita kuin ennen. **[Pirkko Mertsalmi]**

Jollain tavoin on muuttunut vaikeammaksi. Asiakkaiden tietämys olemassa olevasta musiikista on kasvanut. Vastaavasti kysyntä on hajautunut laajalle ennen marginaalisina pidetyille alueille. Kirjaston suosittelijan rooli ei enää ole yhtä vahva, kun vertaisverkot vaikuttavat laajemmin kuin entisajan suppeat kaveripiirit. **[Juha Sutela]**

Tämä liittyy edelliseen kysymykseen: tekninen kehitys on helpottanut ihmisten pääsyä musiikkiin lisäämällä sekä jakelukanavia että tallennemuotoja ja samalla monimutkaistanut valintatyötä. Myös musiikkibisneksen yhä kiihtyvä globaalistuminen – nettimusiikin reaaliaikaisen levityksen myötä – tuo haasteita, kun uutta tulee liikaa ja liian nopeasti. Lyhyesti sanoen: aika ja aivokapasiteetti eivät riitä. Hyväkin uudessa toki on. Useasti netistä löytyy kuunneltavaksi ainakin maistiaisvalinnan kohteena olevasta musiikista, joten sikoja säkissä ei tule ostetuksi yhtä paljon kuin ennen. Tosin aika rajoittaa tässäkin, mutta ajanpuute ei todellakaan ole mitään uutta!

Julkisia valintaperiaatteita en kaipaa musiikkiin. En oikein osaa kuvitella sellaisia: niiden pitäisi olla niin väljät ja pyöreästi muotoillut, että niistä tuskin

olisi käytännön hyötyä. (Oikeastaan olen samaa mieltä muun aineiston kohdalla.) **[Outi Kytömäki]**

Olen kokenut musiikin valinnan aina vaikeana. Ennen tiesin tosi vähän klassisesta musiikista, mutta tunsin nykymusiikin hyvin. Nyt alkaa olla aika lailla toisin päin. Ohjeelliset valintaperiaatteet eivät ehkä olisi haitaksi. Kun hankintamäärärahat eri kirjastoissa ovat aivan erilaiset, ei mitään pakkohankintoja voida tietenkään asettaa. **[Tuulikki Haapaniemi]**

Voin puhua vain reilun kymmenen vuoden musiikin-hankintakokemuksesta, vaikka olen ollut kirjastoalalla jo 1980-luvulta lähtien. Näiden kymmenen vuoden aikana musiikin valintatyö on muuttunut helpommaksi netin ansiosta – tänä päivänä voi tsekata ties mistä jonkun levyn tai artistin arvostelut tai voi käydä levy-yhtiöiden sivuilla katsomassa ja kuuntelemassa uutuuksia. Ennen oltiin enemmän oman tietämyksen ja harrastuneisuuden armoilla. Homma vei ennen enemmän aikaa kuin nykyään. Ehkäpä siinä tutkimustyössä oli myös oma hienoutensa! **[Heli Pohjola]**

Valinta on muuttunut vaikeammaksi: tarjonta on laajentunut ja tarjonta on globaalimpaa. Julkisia valintaperiaatteita ei mielestämme tarvita. On vain rikkaus, että jokaisella paikkakunnalla on hieman erilaiset tarpeensa ja profiilinsa. Meillä musiikkiosaston henkilökunnan erilaisia osaamisalueita hyödyntämällä on monet visaiset kysymykset selvitetty. **[Timo Jansson & Co]**

”Ennen kaikki oli toisin...” No ainakin osittain. Ennen seurattiin Aksenttia ja muita Kirjastopalvelun/BTJ:n listoja, musiikkilehtiä, sanomalehtiä ja niiden arvioita. Jotenkin tuntui, että homma oli sillä tavalla hyvinkin hanskassa(?) Nykyään Kirjossa ei enää useinkaan ole varsinaisia arvosteluja, vaan tekstit saatetaan lainata suoraan julkaisijalta. Mutta toisaalta netissä on paljon apuneuvoja valinnan pohjaksi, vaikkapa AMG. Osittain työnjakosyistä ja osittain ikäsyistä (pakko myöntää) olen jo pudonnut kärryiltä esim. uutuus pop/rockin osalta. Tampereella aineiston valintaperiaatteet on julkiset, ne on verkossa kaiken kansan ”retosteltavana”. Kyllä toiminnan siltä osin on mielestäni syytä ollakin läpinäkyvää. **[Timo Alanen]**

Toki julkiset valintaperiaatteet ovat jossain mielessä hyviä. Rajoittavatko kuitenkin yhteiset pelisäännöt valintoja? Mielestäni riittävän monipuolinen ja alaa harrastava valintajoukko (vaihtuva ja asialleen motivoitunut) voisi auttaa kirjaston valintoja tehtäessä. **[Anonymous I]**

Positiivinen rutiini (= ammattitaito), jota vuosien mittaan on kertynyt, auttaa uskomattoman paljon. Tämä on tietysti henkilökohtaista. Eri musiikinlajien kirjo ja lajien laajempi esilläolo aiheuttaa jatkuvaa lievää pätemättömyyden tunnetta. Elinikäinen oppiminen konkretisoituu päivittäin. Kirjasto tuntuu jatkuvasti liikkuvan tarjonnassaan jälkijunassa. Ehkä se on kirjaston olemus? Tarjotaan aineistoa, jota on järkevästi saatavilla ilmiöistä, jotka ovat riittävän pysyviä.

”Taiteellisesti” ja ”populistisesti” suuntautuneen musiikin väliin ja ympärille on muodostunut laaja näiden rajauksien väleissä tai niiden yhdistelminä näyttäytyvä osa. Ennen erojen tekeminen vakavan ja kevyen välille oli paljon helpompaa (?). Vakavasti otettavaa musiikkia harrastava henkilö saattaa nykyisin aivan hyvin sisällyttää kuunteluohjelmaansa myös hyvin kevyttä tavaraa, postmodernin ironian kera tai ilman. Asiakkaiden makutottumukset eivät välttämättä noudata kirjastoihmissen ennakoimia kaavoja: sama henkilö saattaa lainata sekä iskelmää, kansanmusiikkia että heviä.

Valintaperiaatteet voivat mielestäni nykyisin olla vain hyvin yleisluonteisia mainintoja aineiston laadusta, historiallisesta ja kulttuurisesta merkityksestä sekä maantieteellisestä edustavuudesta kysynnän ohella. Tällaisten kyllä pitää olla julkisia. Piilovalintaperiaatteet ovat ilkeämpi ongelma: valitsijan omat periaatteet, joita noudatetaan tiedostamatta tai tiedostaen riippumatta hyvistä ja kauniista julkisista periaatteista. **[Erkki Hipponen]**

Vaikeammaksi, markkinat valtavat, pitäisi osata valita ”juuri ne oikeat levyt”, koska jäät huonoista valinnoista kiinni, kun kokoelman kiertämistä ym. tutkitaan esim. Listailijalla. Hyllyssä ei joidenkin ajan hengen mukaan elävien mielestä saisi seistä mitään vanhaa, ”poistakaa jos tavara ei kierrä!” Poistaa pitääkin, ja tuoreuttaa kokoelmaa, mutta millä mitalla mitäkin? Ja varastointi on pelastus monelle levyille, vai sen hautausmaa, tärkeää on että on musiikin keskusvarasto! Kirjasto levykaupaksi -ajattelussa piilee pinnallisuutta ja sivistysarvojen puutetta. Voi päteä poppiin ja dekkareihin, ei aina niihinkään. Miten saisi päättäjiä tajuamaan kirjaston syvällisempiä ja tärkeämpiä arvoja kuten kulttuuriperinnön ja sivistyksen vaaliminen.

Pääkaupunkiseudulla valintayhteistyö on edelleen heikkoa, se ei toteudu, kun on eri kaupungeilla eri tavat ja paikat hankkia. Julkiset valintaperiaatteet voisi ja pitäisi päivittää tähän aikaan avuksi ja tueksi haastavaan työhön. **[Anonymous II]**

Valinta on uskoakseni helpottunut siltä osin, että artisteista ja julkaistuista levyistä/nuoteista löytyy aikaisempaa helpommin tietoa. Toisaalta suuri tietomäärä ja laajempi tarjonta sekä aineiston helpompi saatavuus taas vaikeuttavat valintaa, kun kaikkea sitä ei voi hankkia, mitä kokoelmaan haluaisi. Julkiset valintaperiaatteet voisivat olla hyvä pohja kirjastojen valintatyölle. Periaatteissa pitäisi huomioida erikoisten kirjastojen mahdolliset tarpeet. **[Kati Sillgren]**

Nykyään valinta on helpompaa, koska on niin paljon käytettävissä olevaa tietoa. Internetissä on palveluita, musiikkisivustoja ja levyarvosteluja pilvin pimein. Tosin on aikavievää seuloa asiantuntevaa tietoa isosta määrästä. Ennen luimme Aksentin laajoja arvosteluja, ainakin ne olivat asiantuntijoiden tekemiä. Toisaalta tarjontaa on valtavasti. Pitäisi tehdä valtavasti työtä ajan tasalla pysymiseksi. Valinnan periaatteista meillä keskustellaan joka kerta valintoja tehtäessä, mutta sellaisen selkeä määrittely ja varsinkin johdonmukainen noudattaminen tuntuu vaikealta. Joku hittilevy päätetään jättää tilaamatta, koska tiedetään, että siihen kohdistuva mielenkiinto tulee olemaan lyhytaikaista. Toisaalta se voidaan tilata, koska siihen tulee varmasti varausjono ja haluamme palvella asiakas-kuntaa hyvin. Joku marginaalisemman yleisön levy päätetään jättää ottamatta, koska se ei todennäköisesti kiinnosta kovin monia lainaajia. Toisaalta se voidaan ostaa juuri siksi, että asiakkaille pitää tarjota mahdollisuus kohdata muutakin kuin peruskauraa. Sitä paitsi käytännön kokemukset palvelutiskillä asiakkaiden toiveista ja tarpeista vaihtelevat päivittäin ja sen seurauksena omakin käsitys siitä, mikä on tärkeää.

Useimmissa kirjastoissa valinta on kai hajautettu niin, että yksi vastaa tietyn genren valinnoista ja toinen toisen. Meillä on pidetty tärkeänä yhdessä valitsemista, vaikka se työvoimatilanteen kannalta on joskus vaikea järjestää, sillä siinä juuri on mahdollisuus jakaa tietämystä ja keskustella periaatteista (joita meillä ei, kuten sanottua ole ;), mutta jokaisen yksittäisen äänitteen valinta on kyllä tietoinen ratkaisu. Valitseminen on meille siis tärkeä oppimistilaisuus.

Valintaa helpottaa pääkaupunkiseudulla sekini, että verkko palvelee hyvin, kaikkea ei tarvitse olla omas-

sa kirjastossa, vaan voi painottaa valinnoissa oman kävijäkunnan mieltymyksiä. Ja kun tietää, että varastointikin on turvattu pääkaupunkiseudulla (Helmet-varasto), voi tehdä huolettomammin poistoja ja pitää kokoelman toimivana. Toisaalta verkko on myös otettava huomioon: täytyy osallistua talkoisiin ja ostaa kysyttyä aineistoa, jotta varausjonot eivät venyisi liian pitkiksi. **[Outi Rantanen]**

Musiikin kenttä sen kun monipuolistuu ja pirstaloituu ja 'hallinta' tuntuu entistä mahdottomammalta – eipä auta kuin käyttää omat rajalliset tietonsa, kuunnella/lukea muiden osaajien arviointeja ja yrittää olla masentumatta siellä musiikin kentän äärettömyyden laidassa. Tätä kenttää ei kyllä millään valintaperiaatteilla hallita. **[Maija Lehmuusaari-Kärkkäinen]**

Onkohan niin suurta muutosta tapahtunut? Edelleen tarvitaan aineistoon tutustumista sekä etu- että jälkikäteen. On seurattava erilaisia musiikkimediaa jatkuvasti. Onneksi saa myös keskustella musiikkikirjaston asiakkaiden kanssa. – Valintaperiaatteita pitää tarkistaa ajoittain kirjaston henkilöstön kesken. Aiemmat aineistovalinnan painotukset voivat olla sekä vahvuuksia että heikkouksia. Näitä painotuksia pitää säätää uusiksi aina välillä. **[Tuomas Pelttari]**

Hektisyys lienee eniten vaikeuttamassa hankintaa. Netti puolestaan tuo oman helpotuksensa. Monenmoista voi netin kautta tarkistaa (alkaen kollegoiden valinnoista:) Julkisia valintaperiaatteita on tullut useinkin mietittyä. Ehkä hyvä olisi niin. Tosin mo-

nesti tuntuu mahdottomalta kirjata niitä erittäin kimurantteja ajatus- ja toimintakuviota sanalliseen muotoon paperille. **[Helena Ahonen]**

Vaikeammaksi sen tekee joidenkin yksittäisten levyjen hetken kestävä huippukysyntä. Pohdintaa olisi syytä ehkä harjoittaa myös siinä, kannattaisiko siirtyä hankkimaan useampia kappaleita niitä klassikoita joita aina kysytään. Siis niitä, joita asiakkaat odottavat löytävänsä juuri kirjastosta (Dylan, Beatles, Rolling Stone, Zappa), eivätkä välttämättä halua hankkia niitä omistukseensa sen paremmin lataamalla kuin ostamallaakaan. Ns. taidemusiikki on myös aina vaikea laji, kuinka erikoisia erikoisuuksia kannattaa hankkia hyllyynsä vaihtoehtojen tai elämysten tarjoamisen nimissä. Helsingissä joillakin musiikin osaluilla hankintaa vaikeuttaa myös tarjonnan suppeus (jazz, blues, country). **[Jukka Nisula]**

Raisiossa valintaprosessi on hyvin yksinkertainen: meitä on kaksi henkeä hankkimassa levyjä, toisella on klassinen musiikki ja toisella loput. Ei ole mitään byrokratiaa eikä valintaraateja...ei myöskään ennalta määrättyjä rajoja selvittämään laatu- tai hankintakriteerejä. Suullisia sopimuksia ja rajat tulevat hankintarahoista. Muutamia vuosia sitten hankinta vaati enemmän paneutumista ja taustatyötä, koska levyjä ostettiin huomattavasti enemmän. Luonnollisesti raha lisäsi valinnan helppoutta, kiristynyt budjetti edellyttää arvovalintoja. Julkiset valintaperiaatteet kuulostavat vierailta ajatuksilta. **[Juha Kaunisto]**

5. Joko kirjastojen musiikkikokoelmat ovat riittävän laajat ja monipuoliset vai vieläkö niiden parissa tarvitaan ponnisteluja?

Joidenkin kirjastojen kohdalla (omani mukaan lukien) tilanne on hyvä kokoelman laajuuden suhteen. Mielestäni materiaalia olisi hyvä saada kiertämään merkittävästi nykyistä enemmän eri kirjastojen välillä ja kierron tulisi olla asiakkaalle nopeaa ja maksutonta. **[Jyrki Valto]**

Kokoelmien kartutus ei lopu koskaan. Ahtauttakin hyllyissä luonnollisesti on, joten toimivalla valtakunnallisella musiikkivarastolla ja vanhan aineiston digitoinnilla etsittävä ratkaisuja tilaongelmiin. **[Anna Härmä]**

Yleisen kirjaston kokoelma ei ole koskaan valmis, vaikka se määrällisesti olisikin saanut lakipisteensä (seinät vastaan). Sisällön on muututtava ja kehityttävä aikaa vastaavaksi. Kokoelman on oltava ajantasainen (tämä ei tarkoita pelkkää listatavaraa ja kysyttyä). Nythän ponnisteluja vasta tarvitaan, poisto, varastointi, uusi aineisto... **[Riitta Aalto-Koistinen]**

Eivät tietenkään ole. Jatkuvasti julkaistaan uutta musiikkia. Tikkurilassa olevan HelMet-musiikkivaraston toimintaa pitäisi kehittää sellaiseksi, että se olisi todellinen valtakunnallinen musiikkivarasto eli sinne resursseja lisää. Lisäksi asiakkaille pitäisi aktiivisesti kaikkialla tiedottaa Tikkurilan musiikkivarastosta ja muutenkin kaukopalvelumahdollisuuksista. Yksi suurimmista ongelmista on se, että ihmiset eivät todellakaan tiedä mitä kaikkea kirjastoissa on tarjolla. **[Juhani Koivisto]**

Meidän kirjastossa kokoelmat eivät ole mielestäni riittävän laajat. Se on varmaan pienten kirjastojen ongelma. Ei riitä, että aineistoa on tarjolla lähikirjastossa – asiakkaan olisi saatava hypistellä, pohtia ja saada hetken inspiraatioita. Tuntuu, että nykyisin pitää ponnistella vielä enemmän kuin 1990-luvulla. Silloin ostettiin perusjuttuja ja se siitä. Onneksi musiikkikirjastotyöhön on ainakin meillä tullut uutta verta, jolloin valintatyöhön on saatu uusia näkökulmia. Edelleen ponnistellaan rahan ja ammattitaidon

sekä nykyisin tilan puutteen kanssa. Mielestäni kirjaston tulisi tarjota kaikille jotain. Meidän ei pitäisi mennä ympäröivän kiireen mukaan. Miksei kirjasto voi olla se ”sivistyksen katedraali”(!) ts. se ainoa paikka, jossa ei olisi kiire? Siellä olisi mahdollisuus myös olla, etsiä, kuunnella ja hiljentyä miettimään omia tarpeita.

Kokoelma ei voi siis muodostua pelkkien lainauslukujen perustella. Nyt ollaan sillä vedenjakajalla, jossa olisi uskallettava tarjota palveluja – myös henkilökohtaista palvelua. Se tulisi sopeuttaa tähän uuteen tekniikkaan. **[Ulla Hirvonen]**

Kokoelmat ovat tänä päivänä erittäin laajat ja monipuoliset, mutta relevanttia musiikkia, jota kirjastojen on syytä hankkia, julkaistaan jatkuvasti. Varastoinnin tarve on mielestäni akuutti ja myös hyvin tärkeää, sillä ”vanha” musiikki elää koko ajan ja kirjastojen kokoelmista nimenomaan saa äänitekokonaisuuksia. **[Jarkko Nuutila]**

Musiikkikokoelmat eivät koskaan ole riittävän laajat ja monipuoliset. Toisaalta tilat asettavat rajoituksia jatkuvalla kasvulle ja pian koittanee (ellei ole jo koittanut) aika, jolloin kirjastojen on ryhdyttävä aktiiviseen ja systemaattiseen musiikin poistamiseen. Tässä vaiheessa tarvitaan toimivaa varastokirjastojärjestelmää, jotta kokoelmiin kertynyttä moninaisuutta ja historiaa ei hukattaisi, kuten LP-levyjä myyessä pääsi ainakin osittain tapahtumaan. **[Kyösti Mäkelä]**

Kyllä tarvitaan ponnisteluja, tulee uutta musiikkia ja uusia tuulia. Toisaalta tilanpuute vauhdittaa varastointiin. Tässä voisi kartoittaa maakuntakirjastojen roolia (eihän kaikkien ole syytä varastoida). **[Anja Nikamaa]**

Suurissa kirjastoissa kokoelmat lienevät käyttäjän näkökulmasta ainakin määrällisesti riittäviä. Kokoonaan toinen asia on se, ovatko ne sisällöllisesti ja tekniseltä kunnoltaan laadukkaita tai vastaavatko ne musiikkikirjaston tavoitteisiin. Kokoelmien arviointia ei ole kirjastoissa juurikaan harrastettu pinnallisia asiakaskyselyjä syvemmillä näkökulmalla. Myöskään fyysisten aineistojen esillepanoon ja ulkoasun

merkitykseen ei ehkä ole panostettu riittävästi. Kirjastojen aineistot saavat varsin usein ”säällittävässä kunnossa” -arvioita. Asiasta ei kuitenkaan nosteta käyttäjien taholta suurempaa äläkkää, koska palvelut ovat maksuttomia. (Palvelua arvioidaan osittain ”köyhäinhoitona”). Ponnisteluja siis tarvitaan, mutta niiden pitäisi kohdistua ammattitaidollisten vaatimusten välttämättömyyden esilletuomiseen ja toisaalta musiikkipalveluiden olemassaolon tarkoituksen selvittämiseen. **[Pirjo Hakuni]**

Ponnisteluja tarvitaan edelleen ainakin omassa työpaikassani. Ihan perustavaa laatua olevia klassikoita puuttui tai puuttuu kokoelmasta (Led Zeppelin, Hanoi Rocks, Rauli Badding Somerjoki, Mötörhead, Kaija Saariaho jne.) Samalla on otettava uutta ja paikattava aukkoja. Puhumattakaan, että samasta budjetista tilataan myös elokuvat ja äänikirjat, joissa kaikki klassikot ovat VHS- ja kasettimuodossa. Musiikkikirjastotyössä on hoidettava kokoelmaa, kuten kirjakirjastotyössäkin eli poistettava huonokuntoista ja vähän liikkuvaa aineistoa, mikäli se ei mahdu varastoon. Ongelma vain on se, ettei meillä ole kuitenkaan Varastokirjaston veroista/luonteista varastoa nuoteille, äänitteille ja kuvatallenteille. Ei tee mieli poistaa, jos saatavuus teokseen katoaa. Helmet-musiikkivarastosta voisi tehdä kirjastotyöntekijöille (joita tulee uusia koko ajan) nettiin esittelyn: mitä sinne voi lähettää ja kuka ja minne jne. **[Leena Sareskorpi]**

Ponnisteluja tarvitaan, uutta tulee koko ajan. **[Satu Lund]**

Ponnisteluja tarvitaan jatkuvasti, jotta kokoelma pysyisi tuoreena, mielenkiintoisena ja monipuolisena. Poistoja pitäisi tehdä vielä enemmän kuin nyt tehdään. Meillä fyysinen kokoelma ei saisi tästä enää määrällisesti kasvaa. Pitkät CD- ja nuottirivistöt eivät ole asiakasystävällisiä, mutta pieneen tilaan pitää saada mahtumaan paljon tavaraa. Tämä ongelma voi kyllä poistua tulevaisuudessa, kun aineisto siirtyy verkkoon. Nyt aineistoa on poistettava koko ajan erityisesti tilanpuutteen vuoksi. On hienoa, että Tikkurilaan on voinut lähettää omasta kokoelmasta poistettua aineistoa, poistopäätös on ollut helpompi tehdä. On myös turhauttavaa, että kokoelmaan hankitaan ja luetteloidaan aineistoa, joka tilanpuutteen vuoksi joudutaan kuitenkin jonkin ajan kuluttua poistamaan, vaikka se olisi kiertänytkin ihan hyvin. **[Lea Tastula]**

Asiakkaidenhan se pitäisi ratkaista. Jos heidän mielestä kaikki tarvittava löytyy, niin eihän silloin mitään tarvitse enää ponnistella. Sellaista tilannetta on vain vaikea kuvitella tällä hetkellä, mutta tulevaisuus voi olla toinen, jos verkosta oikeasti saa kaiken mitä ikinä voi kuvitella kysyvänsä. Jos lähitulevaisuuden muutokset perinteisesti yliarvioidaan ja pitkän ajan aliarvioidaan, niin riippuu vähän millä aikajänteellä kysymystä tarkastelee. **[Valentin Hintikka]**

Asiakkaat haluavat aina uusia aineistoja vanhojen lisäksi. [**Pirkko Mertsalmi**]

Musiikkikirjastolla pitää paradoksaalisesti olla entistäkin kattavammat kokoelmat, sillä kysyntä hajautuu entistä laajemmalle, kun samalla yksittäisten nimekkeiden kiertonopeus hidastuu. Tilanpuute on paha ongelma, eikä paikallisilla varastoilla päästä kovin pitkälle, sillä ne tahtovat työllistää enemmän avokokoelmat. [**Juha Sutela**]

Toki koko ajan tehdään hankinnan arvoista musiikkia. Ja kokoelmaan syntyy aukkoja tai niitä paljastuu yllättävästi. Ei kokoelma voi olla koskaan valmis. Ainakin omalla kohdallani silti tunnen, että ponnisteluja tulisi hankinnan ohella kohdistaa nimenomaan poistoon ja varastointiin. Toivoisin myös kirjastojen välisen logistiikan parantamista (muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla), että asiakkailta olisi oikeasti käytettävissään koko kimpnan kokoelma eikä aineisto makaisi viikkokausia kuljetuslaatikossa. [**Outi Kytömäki**]

Meillä ainakaan ei voi kuuna kullaa valkeana sanoa, että musiikkikokoelmamme olisi millään tavalla laaja ja monipuolinen. Surkea irvikuva siitä. Tahdosta ei ole kysymys, vaan rahasta. Tietysti tilanpuute vaivaa. Kokoelman käyttöön varmasti vaikuttaa, jos CD-levyt on tungettu tiukkoihin hyllyihin katosta lattiaan. Ja vielä niin, ettei sormiaan repimättä saa levyä vedettyä hyllystä. Heikkopolviset eivät voi käyttää alahyllyä ja lyhyet ylahyllyä. Valitset levyt aina K-kirjaimen kohdalta. [**Tuulikki Haapaniemi**]

Ponnisteluja tarvitaan varsinkin nyt kun kokoelmat ovat laajoja, tilaa laajenevalle kokoelmalle ei välttämättä ole, pienenevien määrärahojen johdosta uuden aineiston valinta pitää tehdä kieli keskellä suuta ja kokoelmatyön rinnalla rupeaa olemaan enemmän ja enemmän uusia toimintamuotoja (tapahtumien järjestäminen ym) – tässä yhtälössä monipuolisen ajantasaisen kokoelman ylläpitäminen ei ole helppo tehtävä. Enkä oikein osaa edes visioida musiikin uusien jake-lutapojen vaikutusta tähän yhtälöön. [**Heli Pohjola**]

Voivatko ne koskaan olla riittävän laajat? Kokoelmatyön merkitys korostuu juuri tässä: kaikkea ei voi säilyttää kirjaston omassa varastossakaan. Nyt on hyvä hetki tarkastella asiaa myös maanlaajuisesti – esim. valtakunnallinen musiikkivarasto tulee todelliseen tarpeeseen. [**Timo Jansson & Co**]

Tampereellakin tilanpuute painaa päälle ja poistoja pitäisi tehdä varmaan vieläkin enemmän. Kokoelmatyössä on painopiste jo pitkään ollut vanhan aineiston seulonassa. Se on ehdottomasti hyvä asia, vaikka sitä pakkotilanteessa tehdäänkin. Asiakkaatkin tuntevat paremmin löytävän itseään kiinnostavaa aineistoa, kun ikivanhat hyllynlämmittäjät poistuvat tieltä häiritsemästä.

Kirjastoverkko-ajattelu ja kirjastojen välinen yhteistyö on varmasti kaikille osapuolille järkevää, varsinkin kun aineisto verkon kautta on melko helposti paikallistettavissa ja sen saa aika nopeasti asiakkaan käyttöön. Toivottavasti esim. Tikkurilan musiikkivarasto edelleen kehittyy! [**Timo Alanen**]

Tilanpuute kyllä vaivaa, mutta hankala on luopua mistään. Uusia genrejä syntyy koko ajan, ja perässä on jollain tavalla yritettävä pysyä. CD-levyt myös kuluvat käytössä, joten vanhojakin levyjä on ostettava uudestaan. [**Lauri Pietikäinen**]

Miksei esim. tehdä siirtokokoelmia (liikuteltavia) joita voitaisiin siirtää helposti kirjastoista toisiin. Omistava kirjasto saisi tilaa ja materiaali olisi kaikkien lainattavissa vapaasti. Ei menisi kaukolaina- ym. maksuja. Toisille käyttökelpoista materiaalia saattaa ”nukkua” oman kirjaston hyllyssä. Myöskään kaikissa Suomen kirjastoissa ei ole aina yhtä laajoja kokoelmia kuin esim. isoissa kirjastoissa. [**Anonymous I**]

Hankala ongelma, jonka musiikkielämä saattaa ratkaista kirjastojen puolesta siirtymällä pääosin verkkojulkaisemiseen. Periaatteessa kokoelma ei koskaan ole riittävän laaja eikä varsinkaan monipuolinen, ei henkilökunnan eikä asiakkaiden mielestä. Osa aineistosta on useimmissa kirjastoissa jo siirretty lopullisesti poistoihin (LP-levyt, C-kasetit), ehkä CD-levyillekin vielä käy näin. Nuottijulkaisut saattavat elää läpi tämänkin muutoksen. [**Erkki Hipponen**]

Kirjastojen kokoelmat eivät kai koskaan ”valmistu”, aina voi parantaa ja viilata timanttimmaksi. Ihan toinen ongelma on se, että kirjastorakennukset ovat liian pieniä ja että kunnilla ei ole varaa eli halua investoida niihin; eikä työntekijöihin. Tietenkin pitää ottaa huomioon muuttunut tilanne eli nettilataaminen, nuorison käyttäytyminen, Spotify ym. Eli formaattimurros kaikkineen. Taustalla yhteiskunnan ja ihmiselämän kaaos monenmoisten toimijoiden paineessa. (Useimmat kaupalliset toimijat yrittävät hyötyä ihmisestä eli hänen kukkarostaan). [**Anonymous II**]

Onko mikään kokoelma koskaan riittävän laaja ja monipuolinen? Kokoelma muuttuu jatkuvasti myös ei-harkittujen poistojen (risat, laskutetut) kautta. Myös asiakaskunta ja asiakkaiden tarpeet muuttuvat. Toivottavasti keskusvarastohanke toteutuu pian. **[Kati Sillgren]**

Musiikkikirjastojen kokoelmat ovat jo nyt monipuoliset, yhteiskäytön kautta laajat ja hyvin saatavilla, mutta koko ajanhan niiden kimpussa pitää häärätä, jotta tilanne säilyisi sellaisena. **[Outi Rantanen]**

Asiakkaan kohtaaminen on aina ollut tärkeää, mutta näinä yhteisöllisyyden alasajon aikoina sen merkitys tuntuu entistä suuremmalta. **[Maija Lehmuksaari-Kärkkäinen]**

Musiikkikokoelmat eivät ole liian laajat milloinkaan. Kannattaa vain miettiä mihin aineistoa varastoidaan silloin kun omat tilat eivät riitä. Tikkurilan musiikki-varasto on toimiva musan loppusijoituspaikka. Ja kaikkien käytettävissä. **[Tuomas Pelttari]**

Riippuu kirjaston koosta ja ennenkaikkea aineistomäärärahasta. Isoissa kirjastoissa katsoisin kokoelmien olevan jo varsin hyvät, pienissä vain aavistuksenomaiset useinkin. **[Helena Ahonen]**

Kokoelmia tulee kehittää edelleen paremmin palvelemaan suuntaan. Musiikkikirjojen ja etenkin nuottitarjonnan kohdalla kehitettävää löytyy edelleen, ja juuri nuottitarjonnan kohdalla asiakasnäkökulman huomiointaminen on tärkeää. Vaikka tarjontaa siirtyy verkkoon kiihtyvällä tahdilla sekä äänitteiden että nyttemmin jo nuottienkin osalta, kyllä vakaa uskoni on, että kirjastot säilyttävät jatkossakin paikkansa yhtenä tärkeänä linkkinä musiikin harrastajien kasvavassa joukossa. Ainakin omalta työpaikaltani näyttää siltä että musiikin harrastajien määrä on edelleen vahvassa kasvussa. **[Jukka Nisula]**

Raisiossa tilat estävät kokoelman kasvattamisen – myöskään laskevat lainausluvut eivät puhu kokoelman lisäämisen puolesta. Raision tilat ovat suhteellisen tuoreet (uudet tilat 1999) ja CD-kokoelma 18 000 nidettä. Rajat ovat vastassa. Varastoon siirretty materiaalia, poistot vähäisiä. **[Juha Kaunisto]**

6. Millä tavalla musiikin uudet jakelutavat (verkkolevyt, mobiilisoittimet, YouTube, Spotify) ovat vaikuttaneet omaan valintatyöhösi? Pitäisikö niiden vaikuttaa? Voiko kirjasto jatkaa pääosin entisillä linjoilla?

Kirjastomme tarjoaa asiakkailleen Naxos Music Librarya ja se on ehkä hieman vaikuttanut klassisen musiikin valintapäätöksiin. Muulla tavoin ei ole vaikuttanut. Jos musiikin uudet jakelutavat vähentävät jonkun musiikinlajin kysyntää, niin hankintaa pitäisi kyseisessä musiikinlajissa kenties vähentää samassa suhteessa. **[Jyrki Valto]**

Ilmaisia verkkolehtiä on hyödynnetty ja Naxos on osoittautunut menestykseksi. Seurataan tilannetta, mutta ei ihan etujoukoissa. **[Anna Härmä]**

Uusien jakelukanavien vaikutus alkaa nyt näkyä oman kirjaston käyttöluvuissa. Jakelukanavien vaikutusta valintatyöhön ei ole toistaiseksi tarpeeksi(?) pohdittu. Liian nopeita liikkeitä on myös vältettävä, mutta verkkomusiikin vaikutuksia on jatkuvasti seurattava. Asiakkaathan tekevät elävän kirjaston, siksi asiakkaidemme musiikillisesta käyttäytymisestä (kuuntelutottumuksista ja niiden mahdollisista muutoksista) on oltava koko ajan tietoinen. Sitä en täysin varmasti tiedä, mistä tätä tietoa saa riittävän nopeasti. Mielestäni kirjasto voi jatkaa pääosin entisillä linjoilla vain siinä tapauksessa, ettei mikään muutu toimintaympäristössämme. Muuttumattomaan toimintaympäristöön en itse usko. **[Riitta Aalto-Koistinen]**

Omaan valintatyöhön uudet jakelutavat ovat vaikuttaneet vielä yllättävän vähän. Lähinnä netistä löytyvät opinnäytteet yms. ovat voineet jäädä hankkimatta. Mutta kehitystä pitää seurata jatkuvasti. Seurata, meneekö tietynlainen musiikki kokonaan verkkoon ja kenties tietynlaista musiikkia halutaan kuunnella CD-muodossa jne. **[Juhani Koivisto]**

Uudet jakelutavat ja niiden vaikutus ovat helpottaneet työtä. **[Ulla Hirvonen]**

Eivät ainakaan toistaiseksi ole kovin paljon vaikuttaneet nykyiseen valintatyöhöni, mutta tulevaisuudessa tulee pakosta muutoksia. Pääosin voidaan mielestäni jatkaa nykyisellä linjalla, mutta eräänlainen musiikinhistoriallinen perspektiivi voimistuu ja uusin musiikki, varsinkin hittitavara on jopa loogisesti vain verkkolevityksen kautta asiakkaiden saatavilla. Kirjastot voisivat profiloitua enemmän soittoharrastuksen edistämiseen ja musiikinhistorialliseen tarjontaan. Nuottikokoelmassa nimenomaan soitonoppaat ovat ensiarvoisen tärkeitä. **[Jarkko Nuutila]**

Ei oikeastaan vielä mitenkään, mutta mikäli tulevaisuudessa tiettyjen musiikin lajien (eli niiden netistä ”yli” eniten käytettyjen) kirjastokäyttö vähenee todella merkittävästi, voi olla, että niiden alojen hankinta

vähenee. Mikäli taloustilanne heikkenee selvästi ja määrärahat laskevat radikaalisti, pitänee kiristää valintakriteeristöä. **[Kyösti Mäkelä]**

Kevyen musiikin määrä on ainakin meillä vähentynyt hankinnoissa, koska sitä tuntuu saavan niin runsaasti muualta. Vanha ohjenuora pätee – hankitaan sitä, minkä arvellaan olevan kestävämpää laatua. Taidemusiikissa onneksi on selkeämpi valintalinja. **[Anja Nikamaa]**

Toistaiseksi kirjasto on jatkanut suurin piirtein entiseen malliin, aineistojen esittelyä on tosin teemanäyttelyiden osalta lisätty huomattavasti. Näyttelyt ja niiden sisällöt ovat käyttäjien nähtävissä myös verkon kautta (kotisivulla) niin, että kirjaston käyttäjä voi myös kotisivua seuraamalla nähdä mitkä teemat parhaillaan ovat esillä. Tämä nyt ei niinkään johdu verkkotoimijoiden esiinmarssista, vaan enemmänkin siitä, että asiakkaat ”löytäsivät” suuresta kokoelmasta aineistoa. Vasta tänä vuonna ollaan tultu siihen tilanteeseen, että erityisesti populaarimusiikin äänitteiden käyttö on vähentynyt. Muiden musiikin lajien osalta vastaavaa ei ole havaittavissa ja varsinkin taidemusiikin kysyntä on edelleen hyvin vakaata. Samoin on laita nuottien ja musiikkikirjallisuuden osalta.

Ehkä olisi aihetta vähentää pop- ja rock-musiikin äänitteiden tarjontaa ja panostaa entistäkin aktiivisempaan kokoelman esittelyyn. Jälleen tullaan kuitenkin ammattitaitoon: musiikillisen osaamisen tulisi kymmenkertaistua nykyiseen verrattuna, jotta pystyisimme kilpailemaan asiakkaiden osaamisen kanssa. Henkilökunnan ammattitaito lienee musiikkikirjastojen tulevaisuuden olennaisin kysymys ja se, osataanko se määrittellä ja halutaanko siihen satsata. **[Pirjo Hakuni]**

Aloittaessani reilu puoli vuotta sitten harmitti, että pitää näitä CD-levyjä tilailla, kun ei ole lainausjärjestelmää musiikkitiedostoille. Sitten päätin, että näin mennään, kunnes systeemit saadaan kehitettyä Suomeenkin. Ihmeekseni huomasin, että kaikkien äänitteiden (musiikki, elokuvat, äänikirjat) lainaus on silti noussut edellisvuodesta kirjastossamme n. 20 % eli kyse on kuitenkin jostain muusta kuin formaatista. Olen tietoisesti valinnut ns. nuorille suunnattuja levyjä, jotka ovat aina lainassa kaikista verkkolatailuista huolimatta. YouTube & MySpace on vaikuttanut lähinnä niin, että voin itse kuunnella näytteitä netin kautta minulle tuntemattomilta musiikintekijöiltä ja päästä perille suosion laajuudesta. Verkkolevyt ym. on vaikuttanut valintatyöhön eniten harminaan siitä, että ei voi itse olla mukana nykyajassa, koska tähän ei ole välineitä. **[Leena Sareskorpi]**

Eivät vielä ihmeemmin, Verkkolevyt ainakin pitäisi saada kirjastoihin. Vielä on kuitenkin kysyntää perinteisillekin muodoille. **[Satu Lund]**

Ei ole juurikaan vaikuttanut, ehkä jokin harvinainen teos on jäänyt hankkimatta joskus, jos se on Naxos Music Libraryn kautta kuunneltavissa, tai jokin haku-teos on saattanut jäädä hankkimatta, jos vastaavaa tietoa on tarjolla netissä. Luulen, että ne, jotka hankkivat musiikkia verkon kautta, eivät edes tule kirjastoon ainakaan musiikin tai äänitteiden takia. En osaa sanoa, miten uusien jakelutapojen pitäisi vaikuttaa valintaan tässä vaiheessa. Internet on vaikuttanut kokoelmatyöhön eniten ehkä siten, että enää ei olla niin ”omavaraisia” kuin ennen, vaan jatkuvasti törmää tilanteisiin, että omassa kokoelmassa ei jotain ole ja turvaututaan muiden kirjastojen tietokantoihin ja kokoelmiin tai muuhun internetin tarjontaan. **[Lea Tastula]**

Uudet jakelutavat ovat vaikuttaneet suoraan ainakin siinä, että voin kuunnella uutuuksia suoraan verkosta valintojen tueksi. Tuhannen taalan kysymys onkin siinä mitä tästä verkkotarjonnasta täytyy hankkia kirjaston fyysiseen kokoelmaan ja miksi. Kokoelmat tulevat olemaan jatkossa yhä enemmän asiakkaidensa näköisiä, luontevin kirjastokokoelma voisi painottua klassikoihin ja tietynlaiseen ajattomaan ja yleispätevään peruskokoelmaan. Jonka määrittely nykypäivänä on toki koko ajan hankalampaa ja monimutkaisempaa. – Kirjasto ei voi ummistaa silmiään tältä kehitykseltä, mutta mielestäni pitäisi erottaa musiikkibisneksen taloudellinen kriisi muusta musiikkikulttuurista joka tuntuu olevan rikkaampaa ja helpommin saatavilla kuin koskaan ennen. Minusta painotuksen siirtyminen äänitteistä elävään musiikkiin on pelkästään hieno juttu, vaikka se kirjaston näkökulmasta tuottaisi päänvaivaa käytännön toimintaan. **[Valentin Hintikka]**

Aikaista sanoa kovin konkreettista, hankintaehdotusten mukaan voi päätellä jotakin asiakasryhmien liikkeistä. Nuoret katoavat verkkoon ensimmäiseksi. **[Pirkko Mertsalmi]**

Verkkopalvelut eivät ole vielä täydellisiä. Kovan kilpailun ja ansaintalogiikan ongelmien takia ne tuskin täydelliseksi kehittyvätkään. Jos kirjaston maksettomuus säilyy, sen palveluilla on kysyntää. Monil-

le mainos-Spotify tms. kuitenkin riittää, joten kirjaston kannattaa painottaa verkkokokokoelmien katveita, huonosti edustettuja genrejä. **[Juha Sutela]**

Rehellisesti sanoen ne ovat aiheuttaneet epämukavan ja epävarman olon, koska en tiedä niistä tarpeeksi ja tunnen siksi riittämättömyyttä. Ne aiheuttavat epävarmuutta myös siksi, että musiikkikirjasto nyky-muodossaan on niiden takia luokiteltavissa uhanalaisiksi – mahdollisesti. Toki niiden olemassaolo helpottaa sikäli, että se ”oikeuttaa” olemaan hankkimatta suuria määriä verkosta helposti saatavissa olevaa hittikamaa, jolloin määrärahoja voi säästyä. Samoin niistä on välillä suurtakin hyötyä tietopalvelussa ja kuten jo mainitsin, hankinnan apuvälineinäkin. Toistaiseksi en osaa laajemmin määritellä, miten kirjaston aineistonvalintalinjaa pitäisi uusien jakelutapojen vuoksi muuttaa, joten katson parhaaksi jatkaa pääosin entiseen tapaan, tehdä pientä hienosäätöä ja seurata, mitä tuleman pitää. **[Outi Kytömäki]**

Tätä pohdimme juuri eilen virkailijan kanssa. Tietty osa nuorista lataa musiikkinsa verkosta, kuuntelee MP3-soittimiaan. Se voi selittää vähäistä lainauksen vähenemistä, mutta luulen enemmän vaikuttavan sen, kun ei voi laittaa rahaa riittävästi musiikkiin. Mutta pitääkö tämä em. asia huomioida jotenkin ja miten? Tämä on käsittääkseni aika merkittävä dilemma musiikkikokoelmatyössä. **[Tuulikki Haapaniemi]**

Eivät toistaiseksi vaikuta valintatyöhöni juurikaan, ellei mukaan lasketa sitä, että saatan käydä YouTubeissa tsekkaamassa, miltä joku artisti tai joku uusi DVD-tallenne kuulostaa. Eivät kirjastot kai loputtomasti voi jatkaa pelkästään perinteisillä linjoilla, koska jo nyt osa asiakkaista on paremmin selvillä verkoleivityksestä yms. kuin henkilökunta ja kirjastoaineistolta aletaan varmaan vaatia ”jotain muuta” myöskin. **[Heli Pohjola]**

Hankintaa on suunnattu enemmän kestävämmän musiikin suuntaan. Uskomme, että päivän käyttömusiikin jakelu siirtyy yhä enemmän verkkoon. Verkkojakelun laajeneminen varjostaa musiikkikirjastotoimintaa. Kirjaston käyttäjiksi näyttävät jäävän ainakin vakavat musiikin harrastajat, jotka keskittyvät kuuntelemaan ja arvostavat musiikin laatua. 2000-luvun alussa tahkottiin lainauslukuja CD-levyillä – onko musiikkikirjastopalvelu nyt muuttumassa yksilöidympään suuntaan ja riittääkö tällaiselle palvelulle kysyntää ja rahoitusta? Vähenevältä henkilökunnalta odotetaan yhä syvempää osaamista ja mm. kykyä ja aikaa tuottaa materiaalia verkkoon. Vaikeasti ratkaistava yhtälö! **[Timo Jansson & Co]**

Oikeastaan yllättävänkin vähän nuo uudet jakelutavat ovat vaikuttaneet valintaan. Toistaiseksi. Tuhannen taalan kysymys on, miten ne tulevat tulevaisuudessa vaikuttamaan ja millä aikavälillä. CD-levyjäkin edel-

leen ilmestyy ja pelkästään verkkoon siirtyneet julkaisut ovat kuitenkin vielä harvinaisuuksia. Tulevaisuudessa selkeitä muutoksia aivan varmasti tapahtuu, mutta kuinka pian? Ja koskevatko ne musiikkia laadasta laitaan vai vain jotain osaa? Tuohon ei varmasti kenelläkään ole vastausta, vain oletuksia. Jos osa musiikista lakkaa olemasta saatavilla CD-levynä, se toisaalta tuo helpotusta tilaongelmiin. Mutta jos CD-julkaisutoiminta lakkaa ja musiikki siirtyy verkkoon, niin musiikkikirjastoissa on mietintätuokion paikka :) Toki jäljellä on mm. musiikkikirjallisuus, nuottijulkaisut, DVD-levyt, musiikkilehdet. Mitähän niiden julkaisutoiminnassa tapahtuu?

Tuntuu, että kenttä on avoin kysymyksille, mutta vastauksia ei (vielä) ole. Vaikea on toimintaa vielä muuttaa mihinkään suuntaan vain oletusten perusteella. Jatketaankos siis toistaiseksi aika lailla samaan malliin... **[Timo Alanen]**

Erittäin ajankohtainen ja vaikea kysymys. Ehkäpä osa aivan uusimmasta listamusiikista jää hankkimatta digitaalisen jakelun vuoksi. Asiakkaat saavat kyllä hittinsä nykyään muualtakin. **[Lauri Pietikäinen]**

Kirjastojen pitää mennä kehityksessä mukana. Mutta kaikkien kirjastojen ei tarvitse olla heti kehityksen kärjessä. Maailmassa tuntuu olevan kaikilla ja kaikella kiire, oppirahoja maksetaan nyt mm. kirjastojärjestelmien uudistamisinnossa. Tulevaisuuden signaaleista tulee mieleen hidastaminen... **[Anonymous I]**

Musiikkiäänitteiden lainauksessa oli meillä pari vuotta sitten notkahdus, joka on nyttemmin – vähän yllättäen – suoristunut. Myös levyjen varastaminen väheni samaan aikaan (siirryttiin lataamaan netistä luvottomasti?) Valintatyö ei kuitenkaan ole sinällään juuri muuttunut, koska sen periaatteet eivät ole muuttuneet.

Ollaanko tässä siirrytty ainakin nuorisomusiikin osalta 1960-luvun tapoihin? Musiikkia hankitaan yksi hittibiisi kerrallaan, siis sinkkuina, kokonaisia albumillisia harvemmin. Voi olla, että erilaisia CD-hittikokoelmia hankin nykyisin enemmän kuin ennen juuri tätä yleisönosaa silmälläpitäen. I-Tunesia käytän hittilistojen seuraamiseen. En siis itse lataa, mutta tarkistan suosikkilistoista mikä on ko. hetkellä hottia.

Laajemmin ottaen en pysty näkemään, mihin suuntaan uusi musiikin jakelu kirjastoja vie, ilmeisesti prosessi on vielä liikaa kesken. Naxos-library vaikuttaa tässä suhteessa vasta ujostelevalta alulta, jonka vaikutus mihinkään on melkein olematon. **[Erkki Hipponen]**

Kyllä ne kaikki vaikuttavat; syvemmällä tasolla voitaisiin jatkaa entiseen malliin uudet väylät huomioiden. **[Anonymous II]**

Uudet palvelut eivät ainakaan vielä vaikuta. Vaikea sanoa, miten tulevat lähivuosina vaikuttamaan. Uudet palvelut eivät koskaan tule olemaan kaikkien saatavilla. **[Kati Sillgren]**

Meillä käytetään Youtubea ja Myspacea musiikkivälintoja tehdessä apuvälineinä. Paitsi että nähdään, minkälaisesta musiikista on kyse, nähdään vähän myös millaista suosiota sillä näyttäisi olevan musiikin kuluttajien keskuudessa. Verkkojakelu vähentää hittilevyjen hankintapainetta: suurin osa esim. Lady GaGan haluajista saa levynsä muuta kautta, joten kirjastossa ei tarvita aivan niin suurta kappalemäärää. Kirjaston äänitteiden lainaajat ovat useimmiten niitä, joiden musiikkitarpeita verkkomaailma ei tyydytä syystä tai toisesta. Toistaiseksi siis näillä mennään, hankitaan fyysisiä kappaleita. Mitä sitten, kun niitä ei ole, on kai jo toinen kysymys. **[Outi Rantanen]**

Uudet jakelukanavat vähentävät lainausta – se joukko, joka on kuunnellut musiikkia siksi, että oman viiteryhmän mukaan 'näin kuuluu tehdä', katoavat levyhyllyjen ääreltä, varmaan jotkut muutenkin... **[Maija Lehmuusaari-Kärkkäinen]**

Verkkolevitys eri muodoissa tuottaa lisää virikkeitä valintatyöhön. Esimerkiksi Naxos ja Spotify ovat toisinaan mainioita, joskin varsin rajallisia, "audiomusiikkietosanakirjoja". **[Tuomas Pelttari]**

Ei voi jatkaa. Verkkolevitys syö kirjastokokoelmien käyttöä merkittävästi, siis äänitteiden osalta. Kait se on uskottava, että CD-levy on jonain päivänä aikansa elänyt ja niin myös kirjastojen äänitekokoelmat. Uudet jakelukanavat eivät ole toistaiseksi juurikaan muuttaneet omaa valintatyötä, mutta jatkossa luulen niin tapahtuvan. **[Helena Ahonen]**

Verkkotarjonnan vaikutus on edelleen arvausten varassa. Todennäköisesti päivän hittien kysyntään vastaaminen on kohtalaisen turha, sillä nopeus ratkaisee ja ne jotka noita haluavat, ovat ne jo hankkineet, kun ne tulevat kirjastoon. Erilaisia vaihtoehtoja on syytä miettiä ja niitä olisivat esim. vielä voimakkaampi kokoelmien avaaminen, esittely ja erilaisten näkökulmien tarjoaminen musiikin lähestymisessä. Kertynyttä ammattitaitoa voi ottaa rohkeammin käyttöön, eikä peräytyä sen edessä että kyse on myös mieltymyksistä ja ettei suinkaan oma näkökulma välttämättä aina ole se ns. oikea tulkinta, jos sellaista nyt onkaan. **[Jukka Nisula]**

Valintatyössä MySpace ja Youtube ovat hyvänä apuna. Suhteellisen pienenä kirjastona ei näe mielekkäänä ryhtyä testaamaan jotain pilotteja. Ja kuitenkin, CD-kokoelmaan se ei vaikuta – se on jo olemassa. Verkkomaailman muutokset tulevat kirjastoon josain vaiheessa. Katsotaan sitten, kun meillä on tarjota asiakkaille jotain mielekästä uutta vaihtoehtoa. **[Juha Kaunisto]**

7. Onko kirjastoihinkin tarjolla musiikkia, jota pidät ammattilaisena tai yksilönä niin vähäarvoisena tai suorastaan arvoiltaan kyseenalaisena, ettet suostu sellaista kokoelmaan hankkimaan?

Hankkimatta ovat jääneet mm. Smurffien levyt, levy jossa on kaikki Euroviisujen kilpailukappaleet vuodelta 2009 ja Paris Hiltonin levy. Pysin hankkimaan populaarimusiikin saralta levyjä joilla olisi pidempi-aikainen kiinnostus, eikä pelkästään alun lainauspiikki. Idols-tähtien debyyttilevyt ja ylipäätään debyyttilevyjen hankinnassa olen nuiva kun ei koskaan tiedä onko kyseessä tähdenlento vai pidempi kiinnostus. **[Jyrki Valto]**

Omakustanteissa löytyy runsaasti sellaista, joihin ei välttämättä haluta uhrata varoja. Myös joissain musiikinlajeissa musiikilliset arvot ovat toissijaisia: esim. hengellisen viihteen alueella julistus saattaa on musiikkia keskeisempää. Esittäjä voi olla myös ky-

vykkäämpi ns. varsinaisella omalla alueella esim. urheilijana / julkimona kuin laulajana. Yhteiskunnallisena ilmiönä edellä mainittu kuitenkin kiinnostava... **[Anna Härmä]**

En sanoisi mitään musiikkia suoranaiseksi roskamusiikiksi. Lainaan David Byrneä: "The world has two types of music, my kind, and everyone else's". Vanha nyrkkisääntö on kuitenkin se, että 95 % kirjallisuudesta, 95 % musiikista, 95 % elokuvista jne. on roskaa. Näiden "totuuksien" (ja määrärahojen, tilan, hankintaohjelman) puitteissa pyrin toimimaan. Silloinhan se tarkoittaa että noin 99,9.. % julkaistusta musiikista jää vähempiarvoisena hankkimatta. **[Juhani Koivisto]**

Tämä onkin kinkkinen kysymys. Musiikki itsessään ei voi olla roskaa. Musiikki on mustia täpliä nuottiviivastolla eri järjestyksessä ja rytmissä. Vaikea sitä on rosäksi nimittää. Musiikki on makuasia. Minulle roskamusaa on mm. punk tai heavy, rääkyvä tai huu-tava popmusa, jonka sanoista ei saa tolkkua... tai sellainen kevyt viihdemusiikki, jossa lauletaan kau-niisti kauniita sanoja...tai Jope Ruonansuu –tyyppiset kupletit.

Mutta enhän minä jätä näitä ostamatta. Joku niistä nauttii. Ja kirjasto palvelee asiakkaita. Popissa ros-kamusa voi olla huomenna sitä halutuinta musiikkia, kuten 1960- ja 1970-lukujen musiikin kanssa on käy-nyt. Nykyisin mm. hetken hittejä ja esiintyjä jää ostamatta – sitä jää odottelemaan, josko niistä tulee mitään. Mutta listoja kuitenkin seurataan ja niiden mukaan tehdään hankintoja. **[Ulla Hirvonen]**

Totta ihmeessä maailmassa on paljon ”roskamusiik-kia” eli mielestäni huonoa musiikkia, mutta tämän päivän musiikkikirjastojen tehtävänä ei ole sensuroi-da mitään saatikka valintatyöllä varsinaisesti arvottaa musiikkityylejä, artisteja, säveltäjiä jne. Kyllä se motto on edelleen musiikkikirjastotyössä ”jokaiselle jotakin”. Asiakaspalvelussa voimme toki elähdyttää asiakkaita omilla mieltymyksillämme olemassa ole-valla kokoelmalla. **[Jarkko Nuutila]**

Kirjastomme valintaperiaatteet saattavat rajoittaa joidenkin aineistojen hankintaa jo nyt (esim. avoin rasistisuus jne.). Toisaalta ei-toivotun aineiston valin-tatilanteita voidaan hallita pitkälti ns. jälkivalintana (esim. varastosiirtojen tms. avulla). **[Kyösti Mäkelä]**

Kyllä kai maailmassa roskaa löytyy joka alalta, mutta musiikin osalta puhuisin mieluummin huonosta laa-dusta kuin roskasta. Kirjaston pitäisi mielestäni voida asettua laadun puolelle, koska kaikissa musiikeissa on sekä hyvää että huonoa laatua. Yksilön näkökul-masta ei ole kysymys hänen mielihalujensa aliarvi-oimista, jos kysyttyä aineistoa rajataan kokoelmien ulkopuolelle. Kaikkia toiveita ei yleensä millään elä-män alalla voi saada toteutetuksi. Miksi kirjastot eivät voisi toimia kuten taidemuseot? Taidemuseot pystyvät määrittelemään laatuksiteerit, miksi eivät kirjastot? **[Pirjo Hakuni]**

Ei ole olemassa roskamusiikkia, jota ei voisi hankkia mihinkään kirjastoon. Eri asia on, mitä kannattaa hankkia pikkukaupungin kirjastoon pienellä budjetil-la. **[Leena Sareskorpi]**

Kuulun siihen koulukuntaan, jonka mielestä musiikin genrejä ei voi verrata keskenään. Roskamusiikkia ei ole. Se mikä minulle on roskaa, voi jollekin toiselle merkitä paljonkin. Toki jokaisen genren sisällä on sekä hyviä että huonoja esim. musiikillisesti, tulkin-nallisesti jne. Jos joudutaan pohtimaan valintoja yh-den genren sisällä, pyritään valitsemaan sen korkeaa-

tasoisempi. Minusta musiikin arvo mitataan kuitenkin sillä, mitä se kuulijalle merkitsee. **[Satu Lund]**

En lähtisi arvottamaan yhtään mitään musiikkia suo-ralta kädeltä roskamusiikiksi, tai etukäteen rajaamaan pois kirjaston kokoelmasta. **[Valentin Hintikka]**

Kaikenlaisen musiikin sietokynnys on noussut aika hyväksi, ja toisaalta moniin ilmiöihin liittyy vähin-tään camp-huumoria. Eri lajien sisällä on taitavaa ja vähemmän taitavaa tuotosta. Omasta mielestäni keh-no räpellys voi pelastaa jonkun päivän. Ja kaikkea mitä hankkii, ei onneksi ole pakko itse kuunnella. **[Juha Sutela]**

Enpä osaa tuota yleisellä tasolla määritellä. En olisi osannut sen paremmin vuonna 1987. Aika hauska lista muuten tuo silloinen roskamusiikkikavalkadi: ”kotimaiset tyttötähdet, lastenmusiikki diskosaun-dein, rahanahneudessa tehty musiikki, huoltoasema-tavara”... ja elävinä esimerkkeinä vaikka Matti ja Teppo, Samantha Fox ja Vesa-Matti Loiri. Jotenkin näyttää, että määrittely oli silloin monelle helpom-paa! **[Outi Kytömäki]**

Ainahan sitä muka arvostelee/arvottaa musiikkia ja tekee valintoja sen mukaan. Sanoin muka, koska koen, ettei ammattitaitoni riitä musiikillisesti oikeaan arvioon. Mutta yrittää voi parhaansa kuten muussakin hankinnassa. Kysyntä ei voi olla ainoa kriteeri, mutta aika tärkeä se on. Aika ahdistava olisi ajatus, että 50 vuoden päästä tämän ajan musiikkia edustaisi vain kymmenet Suomipoppi-levyt. **[Tuulikki Haapaniemi]**

Herkullinen kysymys. 1980-luvulla yhden konkari-kollegan raja tuli vastaan Richard Claydermanissa ja Matissa & Tepossa. Yksilönä voi olla vaikka mitä mieltä siitä, mikä on roskamusiikkia ja sitä ei hanki kotikokoelmaansa. Ammattilaisena roskamusiikki käsitteenä on mielestäni vähän vaarallinen. En hanki kokoelmaan mitä tahansa, mutta en puhu roskamusii-kista (kiertelevä vastaus). **[Heli Pohjola]**

Vuosien varrella on joitakin ”artisteja” suosiolla jää-nyt kaupan hyllylle laatuongelmien vuoksi. **[Timo Jansson & Co]**

Ei ole roskaa. Voi olla huonosti tehtyä musiikkia, mutta mitään genreä en lähtisi rosäksi sanomaan. **[Lauri Pietikäinen]**

Kuka voi päättää mikä on roskamusiikkia ja mikä ei. Eikö kirjastojen tehtävänä ole toimia tasapuolisesti ja kaikkien arvoja kunnioittaen? Kaikkea ei tarvitse itse hankkia vaan voi pyytää kaukolainaksi muualta. Is-kelmä ja klassinen on aina eroteltu, eikö tällaisen ”sivistämisen” aika ole ohi. Meidän tulee antaa erilai-sille ihmisille mahdollisuus kokea myös uusia suun-

tauksia ja toki myös pitää huolta peruskokoelmasta, johon käsittääkseni kuuluu monenlaiset musiikkisuuntauksat. **[Anonymous I]**

Tekstisisällöltään kansanryhmää parjaava meno voisi olla sellaista, ja onhan se kyllä myös laitonta, mutta harvemmin sen kaltaista tavaraa kirjastoille tosissaan tarjotaan. Toisaalta, olen hankkinut metallimusiikkia, jonka tekstien sisältö on vähintäänkin kyseenalaista. Se vain omassa käyttöyhteydessään on pelkkää esteetiikkaa, jonka olemus on korkeintaan symbolinen. Hyvin harva yltyy heviä metallia kuunneltuaan kirkon polttoon tai muuhun konkreettisempaan rokenrolliin, se edellyttää jo musiikin kuuntelua vakavampaa häiriintyneisyyttä.

Asia erikseen on jytäyhtye Klamydia, jonka levyjä en ole enää hankkinut kokoelmaan, koska ne on järjestelmällisesti tähän saakka varastettu, siis todella joka ikinen levyjulkaisu, vuosien mittaan ehkä 7-8 CD-levyä (= meidän kokoelmassamme paljon). Jos tämä asiakasryhmä ei kerran suostu noudattamaan kirjaston sääntöjä, se mielestäni saa jäädä ilman Klamydiaa. **[Erkki Hipponen]**

En ottaisi kirjastoon musiikillisesti ja henkisesti tyhjää populaarimusiikkia, enkä sisällöltään väkivaltaista ja räähvitöntä hevyä, räppiä. **[Anonymous II]**

En halua pistää musiikkia arvojärjestykseen, mutta silti on mainittava, että Matissa menee raja. Matti Nykäsen levyä en hankkisi. **[Kati Sillgren]**

Ns. huonollakin musiikilla voi olla kulttuurista mielenkiintoa ja vaikuttavia elämyksiä voi löytyä juuri sietämättömän rajamailta. Pikemminkin kyseenalaisia arvoja propagoivat teokset saavat helposti kirjastotädit nikottelemaan, mutta en muista, onko sillä perusteella jätetty valitsematta. Jos jotain on jätetty ottamatta, peruste on melkein aina taloudellinen: kaikkea kun ei voida ostaa. **[Outi Rantanen]**

Joskus olin visusti sitä mieltä, että ainoa mitä en suvaitse on suvaitsemattomuus, mutta... Lähipiirissä sattunut äärimmäisen raaka murha on kääntänyt ajatukset uusille urille. Me sinisilmäinen, hyväuskoinen lullukkaväki emme pelkää mitään niin kamalasti kuin sitä, että leimaudumme tiukkapipoiksi ja suvaitsemattomiksi. Siksi hymistämme kissantappovideoille, keskustelemme radion kulttuuriohjelmassa siitä, kuinka syyskuun 11.:sta voi käsittää taideteokseksi (Auschwitz lienee ollut tässä lajissa aivan ylittämätön taidepläjäys) ja täytämme hyllymme väkivaltaviihteellä.

Vuosikymmenten ”suvaitsevaisuudella” olemme saaneet mukavasti väkivallan – nimenomaan raa’an väkivallan – kynnystä alennettua. Koulusurmat jo saimme, rasismiväkivalta nostaa päätään ja on ajan kysymys koska saamme ensimmäiset poliittikomurhat. Mahtavaa – hyvä me! Väkiältä on hyvä bisnes

ja tuottaakseen entistä paremmin väkivallan määrää pitää lisätä ja laatua koventaa ja me tietenkin hyväksymme, emmehän me toki ole suvaitsemattomia. (Kummallista kyllä – suvaitsevaisuutemme ulottuu varsin väkinäisesti jos ollenkaan hömppäiskelmään ja Romanssiproosaan)

Totta kai vastuuntuntoisina ihmisinä ohjeistamme toisiamme katteettomasti siitä, kuinka lapsia/nuoria tulee opastaa ja ohjata ymmärtämään asioita. Todellisuuden tiedämme – emme ehdi, viitsi, pysty. Ja kun tarpeeksi monessa perheessä, koulussa tai kirjastossa... ei ehditä/viitsitä/pystytä ja kun kahtiajako yhteiskunnassa lisääntyy, yhteisöllisyys vähenee ja yksilö oikeuksineen (vaan ei velvollisuuksineen) nostetaan kaiken keskiöön, niin...

Hyvän ja pahan taistelu on taiteen keskeismateriaalia ja hyvä niin, mutta sisällyksetön, kaupallinen, väkivalta väkivallan vuoksi – uskalletaan nyt jo nousta sitä vastaan, ennen kuin se tappaa meidät ja/tai jonkun läheisemme tai vaikka satunnaisen asiakasjoukon omassa kirjastossamme. **[Maija Lehmussari-Kärkkäinen]**

En keksi tähän mitään esimerkkiä. ”Roska” on niin suhteellista. Pikemminkin voisin ajatella että jotain tiettyä nidettä ei ehkä tarvitse olla jokaisessa kirjastopisteessä kunnan tai seutuyhteistyön alueella. **[Tuomas Pelttari]**

Kyllä jotain pientä löytyy edelleen, mutta... Vastikään asiakas etsi Dannyn ja Armin suosikkikappaletta musiikkiosastolta ja se myös löytyi. Aikoinaan en olisi suurin surmin ollut valmis ko. levyä hankkimaan ja nyhän levy, tai ainakin tämä kappale, on kulttuurihistoriaa. Kuka olisi aikoinaan laittanut roposiansa likoon neljäkymmentä- tai viisikymmentäluvun iskelmämusiikin puolesta. Ja kuinka paljon ne nyt kertovatkaan aikakaudestaan, kulttuurista, tavoista, arvoista jne... **[Helena Ahonen]**

En uskaltaisi roskamusiikiksi lähteä mitään nimittelemään. **[Jukka Nisula]**

Totta kai ”roskaa” on jokaisella taiteen alalla. Kirjastosta ei voi löytyä kaikkea. Itse olen kuitenkin laajakatseinen musiikin suhteen. Roska-nimikkeen alle menevät oikeastaan vain puolihuolimattomasti rahastusmielessä huitaistut julkaisut. Puhutaan huumorikokoonpanoista tai ”crazy frog”-tyylisistä rahastustuotteista. Edesmenneen Tony Halmeen levyä en kirjastoon hankkinut. Jos Sauli Niinistö tekisi albumillisen viihdemusiikkia, jäisi todennäköisesti hankkimatta. Myös Idols/Talent -kisoista löytyy roskaa. Viidenneksi sijoittunut Idols-kokelas ei välttämättä omaa riittävää potentiaalia. Kaikki tosissaan tehty musiikki ansaitsee huomion, oli sitten millaista meteliä ja mellakkaa tahansa. Myös päivän pop kuuluu pienessä mittakaavassa kirjastoon. **[Juha Kauristo]**

Muusikon paras ystävä III – Olli Saraluoto

Vastaukset **Olli Saraluoto**, kysymykset ja kuvat **Jaakko Lind**

▪ Sarjamme *Muusikon paras ystävä* jatkuu. Tällä kertaa haastatteluvuorossa on Sinfonia Lahden eli Lahden kaupunginorkesterin nuotistonhoitaja Olli Saraluoto. Tätä orkesteria on kutsuttu pienen kaupungin ihmeeksi. Kansainvälisestikin tunnetuksi Sinfonia Lahti on tullut muun muassa levytysyhteistyöstä ruotsalaisen BIS-yhtiön kanssa. Merkittävä osa Sinfonia Lahden tunnetuksi tulemisesta oli myös Osmo Vänskän toiminnalla orkesterin ylikapellimestarina vuosina 1988-2008. Orkesterin toimintaan vaikuttavat monet yksittäiset tekijät. Nuotistonhoitajan työ on yksi näistä kokonaisuuteen vaikuttavista. ▪

JL: *Milloin olet aloittanut Sinfonia Lahdessa? Työpaikkasi sijaitsee Lahden Sibelius-talossa, joka lienee ulkopaikkakuntalaisille Lahden tunnetuin rakennus. Onko orkesterilla ohjelmistossaan nyt kuluvana kautena jotain sellaista, jossa voitaisiin käyttää myös Sibelius-talon upeita urkuja?*

OS: Nuotistotyössä olen ollut syksystä 2003, sitä ennen ehdin soittaa avustajana ja sijaisena orkesterin selloryhmässä 1990-luvun lopulla. Orkesterin 60-vuotisjuhlakonsertissa esitetyssä Bartókin oopperassa käytettiin myös talon urkuja.

JL: *Olitko töissä orkesterissa, kun vielä soitti Lahden vanhassa 1950-luvulla valmistuneessa konserttitalossa?*

OS: Kyllä, konserttitalon salissa työskenneltiin vielä silloinkin kun minä sain orkesterissa soittaa loppuvuodesta 1997 kesään 1999.

JL: *Entä miten tulit hakeutuneeksi nimenomaan Lahden kaupunginorkesterin palvelukseen?*

OS: Lahti on kotikaupunkini ja olin käynyt orkesterin konserteissa lapsesta lähtien.

JL: *Mitä teit tätä ennen? Oliko sinulla aikaisempaa kokemusta orkesteritoiminnasta tai nuotistonhoitamisesta?*

OS: Työelämässä en ollut ennen varhaista orkesterikokemusta. Sittenmin toimin orkesterimuusikkona, sijaisena Tapiola Sinfonietassa sekä Lappeenrannan ja Vaasan kaupunginorkestereissa. Nuotistotyöstä en oikeastaan tiennyt mitään etukäteen.

JL: *Onko sinulla musiikkiopintoja? Mikä on pääinstrumenttisi?*

OS: Olen valmistunut musiikinmaisteriksi Sibelius-Akatemiasta, instrumenttini on sello. Lisäksi minulla opintoja sello- ja kamarimusiikkiopintoja Berliinin Hochschule der Künste -musiikkikorkeakoulusta. Muita aloja en ole opiskellut.

JL: *Mitä kaikkea työhösi kuuluu?*

OS: Ensisijaisesti huolehdin siitä, että orkesterilla ja kapellimestarilla on ajoissa tarvittavat nuottimateriaalit käytössään kutakin konserttia varten. Tällöin on kyse saatavuuden selvittämisestä, uusien omien materiaalien ostamisesta tai vuokraamisesta. Lisäksi nuotit kaipaavat usein kunnostusta tai muuta kohentamista, esim. sivunkääntöjen helpottamiseksi, harjoitus/tahtinumerojen lisäämistä jne. Olennaista orkesterin toiminnalle niin ikään kokoonpanojen ja kestojen selvittäminen. Postittamista, arkistointia, sähköpostikirjeenvaihtoa koti- ja ulkomaille, joskus stemmankirjoitusta jne. Tyhjentävää vastausta on vaikeaa antaa, sillä aina tuntuu uutta tulevan eteen ja yllätyksiä matkan varrelle. Myös tekijänoikeuslain tuntemusta tarvitaan kaiken aikaa.

JL: *Tuleeko jokin sähköinen lukulaite korvaamaan paperisen painetun nuotin? Uskotko paperisella nuotilla olevan tulevaisuutta?*

OS: Mikäli se on orkesterimuusikoista itsestään kiinni, en oikein usko että paperiset nuotit kokonaan häviävät. Piittäähän niihin tehdä esitysmerkintöjäkin ja toisille oma tuttu patinoitunut stemma saattaa olla yllättävänkin tärkeä. Toisaalta esim. nuotinkirjoitusohjelmat ja skannerit ovat helpottaneet meidän kaikkien työtä uskomattoman paljon monellakin tapaa.

JL: *Ketkä vastaavat soitettavasta ohjelmistosta? Tekeekö valinnat kapellimestari vai ovatko myös muusikot mukana ohjelmiston suunnittelussa?*

OS: Orkesterilla on ollut ohjelmistotyöryhmä. Varmasti kapellimestari ja intendentti myös vaikuttavat siihen mitä soitetaan. Muusikot voivat tehdä ehdotuksia ja näitä sitten mahdollisuuksien mukaan toteutetaan.

JL: *Käytätkö työssäsi jotain nuotinnusohjelmaa?*

OS: Meillä on ollut Sibelius käytössä.

JL: *Montako nidettä kaupunginorkesterin nuotistoon kuuluu?*

OS: Tällä hetkellä kai noin 1600 nimikettä. Eri syistä orkesterimme kokoelma on ollut pitkään aika suppea, mutta kartutamme sitä koko ajan erityisesti perusohjelmiston osalta.

JL: *Paljonko tästä määrästä on jossain sähköisessä tietokannassa?*

OS: Lähes kaikki. Vanhat kortistot ovat kyllä edelleen olemassa, mutta niitä ei ole enää aikoihin päivitetty. Vanhin aineisto on peräisin luultavasti sotien väliseltä ajalta.

JL: *Saatko päivittäiseen työhösi apua esimerkiksi muilta orkesterissa työskenteleviltä?*

OS: Teemme kiinteästi työtä yhdessä.

JL: *Pääsetkö tai joudutko itse esiintymään työn puolesta?*

OS: *En. Poikkeus kyllä vahvistaa säännön.*

JL: *Kuuluuko musiikki myös vapaa-aikaasi? Käytätkö esimerkiksi yleisten kirjastojen musiikkiosastojen tarjoamia palveluja?*

OS: Kuuntelen itse paljon erilaista musiikkia. Lisäksi soitan edelleen jonkin verran kamarimusiikkia ja vanhaa tanssimusiikkia. Kirjaston käyttö on jäänyt vähemmälle, kun aika on kortilla, mutta kenties taas aikanaan.

JL: *Onko perheessäsi tai suvussasi ollut muusikoita?*

OS: Vaimoni soittaa kaupunginorkesterin ykkösviuluryhmässä. Muuten ei muusikoita.

JL: *Mitkä ovat nuotiston toiminnassa tärkeimpiä tapahtumia?*

OS: Kaikki työ tulee ajatella yhtä tärkeänä, muuten ollaan hakoteillä.

JL: *Kuuluuko musiikki verkkoon? Lataatko itse verkosta kuunneltavaa esimerkiksi MP3-soittimelle?*

OS: Sikäli kun siinä ei loukata kenenkään oikeuksia, kyllä. En itse ole toistaiseksi ladannut maksullisesti mitään. Naxos Music Libraryä hyödynnän sen sijaan paljonkin työssäni ja olen sitä suositellut myös muusikoillemme.

JL: *Parasta työssäsi?*

OS: Ajatus siitä, että kuulijoille tarjotaan hengenravintoa.

JL: *Kertoisitko työurasi varrelta jonkin erityisesti mieleen jääneen tapauksen?*

OS: Olimme kiertueella ja konsertoimassa Wienin Musikvereinin kultaisessa salissa. Käsillä olleen teoksen lyömäsoitinstemmoihin oli kirjoitettu midikoskettimistolla, samplerilla toteutettava korviahuumaava tuuliefekti. Koska lyöjillä oli vaativassa teoksessa muutenkin kädet täynnä työtä, olimme sopineet että minä soitan ne viisi erilaista tuulta. Enpä olisi osannut arvata, että päätyisin vielä joskus tuohon perinteikkääseen saliin moista esittämään. Tietävästi kukaan konservatiivisesta itävaltalaisyleisöstä ei kuitenkin poistunut salista kesken esityksen.

JL: *Mitä teet kymmenen vuoden kuluttua?*

OS: Vaikea sanoa, toivottavasti jotain hyödyllistä ja elämän kannalta tärkeää.

Tämän numeron kirjoittajat

Riitta Aalto-Koistinen (Helsinki) – Helena Ahonen (Kuopio) – Timo Alanen (Tampere)
Tuula Haapaniemi (Reisjärvi) – Pirjo Hakuni (Tampere) – Valentin Hintikka (Nurmijärvi)
Erkki Hipponen (Vihti) – Ulla Hirvonen (Kempele) – Anna Härmä (Vaasa)
Timo Jansson (Järvenpää) – Juha Kaunisto (Raisio) – Juhani Koivisto (Tampere)
Outi Kytömäki (Ylöjärvi) – Maija Lehmussaari-Kärkkäinen (Hollola) – Jaakko Lind (Vantaa)
Satu Lund (Mikkeli) – Pirkko Mertsalmi (Hämeenlinna) – Kyösti Mäkelä (Jyväskylä)
Anja Nikamaa (Kotka) – Jukka Nisula (Helsinki) – Jarkko Nuutila (Kauniainen)
Tuomas Pelttari (Turku) – Lauri Pietikäinen (Kouvola) – Heli Pohjola (Raisio)
Heikki Poroila (Vantaa) – Outi Rantanen (Helsinki) – Olli Saraluoto (Sinfonia Lahti)
Leena Sareskorpi (Hamina) – Kati Sillgren (Porvoo) – Mika Suominen (keräilijä)
Juha Sutela (Oulu) – Lea Tastula (Tampere)

Musiikkiteos – mainettaan monimutkaisempi

Heikki Poroila

Mistä puhumme, kun puhumme ”musiikkiteoksesta”? Olen joutunut kysymään tätä itseltäni miltei koko kirjastourani ajan, viimeistään siitä lähtien, kun ryhdyimme puunaamaan yhtenäistetyn nimekkeen sääntöjä moderniin kuosiin. Luettelointisäännöissähän asia on ratkaistu varsin yksinkertaiselta näyttävällä tavalla. Luvussa 25.3.1 (s. 173) on annettu seuraava määritelmä: ”Kohdissa 25.3. – 25.7 käytetyllä termillä musiikkiteos tarkoitetaan 1) yksittäistä teosta, joka on tarkoitettu esitettäväksi yhtenä kokonaisuutena, 2) teosryhmää, jolla on yksi kokoava nimeke, mutta jota ei ole tarkoitettu välttämättä esitettäväksi yhtenä kokonaisuutena, 3) teosten joukkoa, jolla on yhteinen opus- tai teosluettelonumero, mutta jota ei ole tarkoitettu välttämättä esitettäväksi yhtenä kokonaisuutena.”

Vuonna 1993 julkaistussa oppaassa *Musiikin luettelointi ja sisällönkuvailu* olimme vielä optimistisia ja julistimme, ettei sääntöjen tarkoittamien musiikkiteosten tunnistaminen ole yleensä ongelmallista, jos käytettävissä on kunnollinen teosluettelo. Ainakin omasta puolestani voin nyt jälkiviisaasti todeta, että tuo julistus oli paitsi ylioptimistinen, myös aivan liian vähäiselle kokemukselle pohjautunut oletus. Todellisuudessa asia on paljon monimutkaisempi.

Mutta miksi pohdiskella tällaista aihetta ääneen ja vieläpä muiden kuullen? Eikö tällaista voisi jättää kokonaan niille harvoille, joita sääntöjen sorvaaminen kiinnostaa ja joilla ehkä on motivaatiotakin loputtoman tuntuiseen hiomiseen? Kyllä voisi, mutta tarkoitukseni onkin kiinnittää seuraavalla lyhyehköllä pohdinnalla kollegojen huomiota hakujärjestelmiemme ja sääntöjemme siihen yhtymäkohtaan, jossa täytyy ratkaista, mitä kaikkea asiakkaan täytyy voida kohtuudella etsiä ja löytää kirjastojen bibliografisista luetteloista.

Tämä asia on ajankohtainen sen takia, että kysymys hakujen ulottuvuudesta tai kattavuudesta ja osumatarkkuudesta on ehkä ratkaiseva, kun asiakaskuntamme harkitsee kirjastojen hakujärjestelmien käyttökelpoisuutta verrattuna verkon tarjoamiin välineisiin ja tuloksiin. Lienee nimittäin turha panostaa merkittävästi hakujärjestelmiin, jotka asiakaskunta on jo hylännyt. Tältä osin kyse ei ole vain luettelointisääntöjen sorvaamisesta vaan myös yleisemmästä palvelun suunnittelusta. Se kai koskee jo aika monia muitakin kuin musiikin luetteloinnin asiantuntijoita.

Puheenvuoroni ei sisällä varsinaisia konkreettisia ehdotuksia sääntöjen ja järjestelmien muuttamisesta, mutta ehkä niiden suunnan voi lukea rivien välistä tai jopa itse tekstistä. Olen joka tapauksessa sitä mieltä, että parempaankin voisimme pystyä musiikillisten sisältöjen tiedollisessa hallinnassa.

Teoksen monta tasoa

Tarkoitukseni ei ole mennä syvälle filosofis-tekijänoikeudelliseen pohdintaan siitä, milloin jokin ”teos” on olemassa tai millä ehdoilla sen ylipäätään voidaan katsoa olevan olemassa. Sen hyväksyminen, että yksittäinen teos on olemassa, ei kuitenkaan merkitse, että tilanne olisi selkeä ja yksinkertainen. On ilmeistä, että käsitettä ”teos” käytetään hyvin monella tavalla ja asiallisesti ottaen eri asioita tarkoittamassa.

Seuraava jaottelu on enimmäkseen omasta hihasta vedetty, mutta arvelen sen heijastavan kohtalaisen hyvin todellisuudessa esiintyviä teoksen semanttisia käyttötapoja.

1. Luotu teos

Luovan henkilön näkökulma, jossa teos on luovan työn lopputulos. Tämä teos on myös se, joka saa tekijänoikeuden suojaa itsenäisenä yksikkönä ja kohteena. Funktionaalisen luetteloinnin (FRBR) viitekehyksessä tästä käytetään nimitystä *work*. Luotu teos voi olla olemassa sekä immateriaalisesti että aineellisesti muistiin merkittynä. Vain immateriaalisesti olemassa olevilla teoksilla on ymmärrettävästi suhteellisen vähän merkitystä muille kuin luojalle itselleen.

2. Tulkittu teos

Abstraktin luodun teoksen tulkinta ihmisaistein tulkittavassa muodossa. Esimerkiksi käsikirjoitus, nuotinos tai esitys ovat tällaisia teoksia. FRBR:n kielellä tulkittu teos on lähinnä *expression*.

3. Julkaistu teos

Kun teoksen jostain tulkinnasta on valmistettu keskenään identtisiä kappaleita (käytännössä enemmän kuin yksi), voidaan puhua julkaistusta teoksesta. Samasta luodusta teoksesta voidaan julkaista toisistaan poikkeavia versioita (käännös, sovitus, lyhennelmä jne.). FRBR:n maailmassa käytetään ilmaisua *manifestation*. Julkaistu teos on aina myös *julkistettu teos*, mutta tulkittu teos voidaan myös julkistaa ilman että sitä julkaistaan (kertaluonteinen esitys). Julkaistun ja julkistetun rajankäynti on mielekästä lähinnä vain tekijänoikeuden säädösten takia.

4. Teoksen kappale

Julkaistun teoksen yksittäinen kappale, joka voi olla fyysinen kappale tai digitaalinen bittivirta, joka muutetaan tietokoneella ihmisaistein havaittavaksi.

Kirjaston bibliografisessa luettelossa käsitellään tämän mukaan julkaistun teoksen yksittäisiä kappaleita. Julkaistu teos on aina myös tulkittu teos, ja luonnollisesti luotu teos. Joissakin tapauksissa käsitellään suoraan tulkittua teosta, jolla ei ole julkaistun teoksen statusta (esimerkiksi uniikit käsikirjoitukset).

Musiikkiteoksen määrittelyn ongelmia

Kun tarkastellaan musiikin alueen teoksia, nousee nopeasti esiin suuri joukko pohtimista ja ehkä ratkaisemistakin vaativia kysymyksiä. Pohdinnan taustalla on sekä tietoisuus luettelointisääntöjen tarjoamista mahdollisuuksista kohdentaa itsenäisiin teoksiin löydettävyyttä parantavia toimenpiteitä että – toivottavasti – tietoisuus kirjaston asiakkaiden tiedontarpeiden ja hakutapojen monimutkaisuudesta.

Kirjaston luettelon tulee pystyä vastaamaan sekä järjestelmän etukäteen oletamiin että myös ennakoimattomiin tiedontarpeisiin (tässä keskitytään musiikillisiin teoksiin kohdistuviin tarpeisiin, jotka tietysti ovat vain osa suuremmasta kokonaisuudesta). Oletus on, että jos kykenemme ratkaisemaan tiedossamme jo olevat ongelmat, voimme ajatella hakujärjestelmämme kykenevän vastaamaan aiempaa paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Aivan uusiakin kysymyksiä voi nousta esiin.

Musiikkiteoksen määrittely on tärkeätä, koska dokumentointisääntömme antavat välineitä vain teosten ja niiden osien yksilöimiseen ja löytämiseen. Jos haun kohteena on jotain muuta kuin teos, kykymme auttaa etsinnässä on huonompi. Seuraavat ongelmat olen itse kyennyt tunnistamaan ja nimeämään, mutta luonnollisesti paljon muitakin voi esiintyä. Tapausten järjestys on pääosin sattumanvarainen.

Sovituksen itsenäisyys

Kun sovituksen kohteena on perinnesävelmä, jonka teosluonne jo sinänsä on epävakaa siirtymistapansa takia, milloin voidaan katsoa sovituksen muuttuvan uudeksi, itsenäiseksi teokseksi? Suomessa on vakiintunut käytäntö, jon-

ka mukaan taidemusiikkisäveltäjän tekemä yksinlaulusovitus tekee kansanlaulusta kyseisen säveltäjän teoksen. Perusteluna on se luova panos, jota tällainen sovittaminen edellyttää. Usein säveltäjät ovat myös liittäneet itse tällaiset sovitukset teosluetteloonsa. Mutta sovelletaanko tätä periaatetta myös muihin kansanlaulusovituksiin? Perinnesävelmällä ei yleensä ole mitään kiistatonta autenttista esityskokoonpanoa tai edes musiikillista sisältöä. Kuulonvaraisesti siirtyneen sävelmän luontainen muuntelu voidaan tulkita samantyyppiseksi sovittamiseksi kuin millaista esimerkiksi ns. nykykansanmusiikin kohdalla harrastetaan. Selvää lienee vain se, että kirjastojen luetteloissa erilaiset sovitukset on voitava eritellä niin, että niihin voi kohdistua täsmällistä hakua. Tyyllilliselle sovitukselle säännöissä varattu tekniikka on tältä osin kiistatta hyvin ponneton ja ilmaisukyvytön.

(Perinne)sävelmä uusin sanoin

Oman erityisryhmänsä sovituksissa muodostavat samaan sävelmään yhdistetyt eri tekstit. Onko itsestään selvää, että uudet sanat antavat musiikki-teokselle uuden teoksen statuksen? Näin yleensä ajatellaan olevan anonyymien perinnesävelmän kohdalla, mutta jos säveltäjä tunnetaan, uudet sanat voidaan käsitellä sovituksena kajoamatta alkuperäiseen teokseen. Näin on menetelty esimerkiksi Sibeliuksen Finlandia-hymnin kohdalla. V. A. Koskenniemen tekstillä varustettu versio on käsitelty opuksen 26 yhteydessä, Wäinö Solan eri tekstillä varustettu versio on liitetty opukseen 113. Myös soitinsävellyksenä alun perin tunnettu *Peltoniemen Hintriikin surumarssi* on Reino Helismaan sanoittamana lauluna saanut yleensä itsenäisen teoksen statuksen nimellä *Peltoniemen Hintriikan surumarssi*. Meillä on tekniikka, jolla monesta laulukirjasta löytyvä *Vuorenlouhija* voidaan standardoida (kyseessä on Rameau'n kokoelman *Pièces de clavecin en concerts* kolmannen ryhmän osasta *Tambourin I* tehty lauluversio). Tätä tekniikkaa ei kuitenkaan voi soveltaa, ellei alkuperäistä teosta kyetä tunnistamaan. Tästä syystä samaisissa laulukokoelmissa on – toivottavasti kuitenkin yhtenäistämättä – Joseph Haydnin sävellyks *Leivolle*, jonka alkuperää kukaan ei ole jaksanut kaivaa esiin. Mutta jos koh-

teena on aito perinnesävelmä, jonka alkuperäistä muotoa ei joko pystytä määrittämään tai tunnistamaan, käytännössä ainoa toimiva tapa dokumentoida erilaiset tekstivariantit on tulkita ne itsenäisiksi teoksiksi.

Perinnesävelmän eri variantit

Suullisesti periytyvien sävelmien eri versioiden välinen suhde on aina monimutkainen, eikä luettelointisäännöillämme ole mitään varsinaista välinettä ilmaista tällaisia suhteita. Kyse ei ole niinkään tekniikasta (ainahan voidaan käyttää sovitus-merkintää, jos alkuperäinen muoto tiedetään) vaan siitä, ettei perinnesävelmissä yleensä ole osoitettavissa mitään alkuperäistä varianttia. Jos kaikki versiot ovat lähtökohtaisesti itsenäisiä teoksia, mutta eron tekemiseen ei ole välineitä, ollaan tiedonhaun näkökulmasta hankalassa tilanteessa. Tällöin voi olla järkevintä jättää ainakin standardointi tekemättä ja kohdella teosten nimiä yksittäisinä fraasijonoina.

Adaptaatiot, säveltäjän omat uudistetut versiot, parafrasit

Varsinkin yhdysvaltalaiseen musiikkikulttuuriin on pitkään sisällynyt paikallisen sopeuttamisen tapa, jonka puitteissa yleensä – mutta ei välttämättä – perinteinen sävelmä muokataan ja sovelletaan tavalla, jonka arvellaan miellyttävän paikallisia harrastajia. Tällaiset ”adaptaatiot” voivat olla perinnesävelmien normaaleja sovituksia, mutta sopeuttaminen voi kohdistua myös teoksiin, joiden tekijät tiedetään. Eräs tunnettu tällainen tapaus on Paul Ankan nimellä *My way* julkaisema versio Claude François'n ja Jacques Revaux'n laulusta *Comme d'habitude*. Tässä Ankan versiossa ei ole pelkästään käännetty sanoja vaan myös itse musiikkia on käsitelty suhteellisen voimakkaasti. Joidenkin näkemysten mukaan *My way* olisikin hyväksyttävä itsenäiseksi teokseksi.

Jossain määrin samantyyppisestä tulkinnasta on kyse siinä, kun Georg Malmsténin *Hangö-valsen* -laulusta tehtyä suomenkielistä versiota *Leila* kohdellaan itsenäisenä lauluja sillä perusteella, ettei sen teksti ole käänös vaan säveltäjän tekemä ”sopeutettu versio” suomenkielisille. Säveltäjillä on muutenkin tavallista, että nuoruudessa tai muuten vain taakse jääneenä aikana luotu sävellyks otetaan myöhemmin esiin ja siitä tehdään uudistettu versio. Useimmista Brucknerin sinfoniaista tunnetaan tällaisia versioita, samoin esimerkiksi meillä Einojuhani Rautavaara on uudistanut monia varhaisteoksiaan. Taidemusiikin puolella rajanveto sovituksen ja uudeksi teokseksi tulkittamisen välillä on hankalaa, koska muutosten laajuutta ei välttämättä tiedetä ja vaikka tiedettäisiin, ei ole olemassa mitään mittaria, jolla muutosten laatua voisi arvioida. Luettelointisäännöt tarjoavat kyllä yksinkertaisia välineitä erottaa toisistaan sovitukset ja uudistettu versio (Sinfoniat, nro 3, WAB103, d-molli (1877) – Sinfoniat, nro 3, WAB103, d-molli (1889) - Preludit, piano, L117. Nro 8, La fille aux cheveux de lin; sov., huilu, piano), mutta aina ratkaisun tekeminen ei ole helppoa.

Tiettyjen säveltäjien kohdalla on ratkaistava myös parafrasina tunnetun sävellysmuodon itsenäisyys. Määritelmän mukaan parafrasilla tarkoitetaan musiikissa sellaista sovitusta, jossa on mukana omaa luovaa, itsenäistä panosta. Tämän määritelmän mukaan parafrasi muuttuu sovittajan teokseksi, koska kyseessä on enemmän kuin tekninen sovitus eri kokoonpanolle. Lisztin kaltaisen tunnetun säveltäjän kohdalla tällainen lienee helppoa hyväksyä, mutta käytännössä on erittäin vaikeaa ilman hakuteosten apua määritellä, milloin kyseessä on itsenäisen teoksen statuksen ansaitseva parafrasi, pastissi tai jokin muu adaptaatio. Luettelointisäännöt eivät asiaa sinänsä ratkaise.

Anonyymit teokset

Osa musiikkiteoksista on olemassa ja käytössä ilman tietoa säveltäjästä tai sanoittajasta. Tällainen anonyymi teos voi olla aidosti anonyymi siinä mielessä, että sävelmä on muuntunut aikojen kuluessa tunnistamattomaksi. Pääosa perinnesävelmistä on tässä mielessä anonyymejä, eikä ole odotettavissa, että voitaisiin tutkimallakaan osoittaa, kuka sävelmän on alun perin tehnyt. On kuitenkin myös sellaisia teoksia, joiden voidaan hyvin syin arvella olevan tunnistettavissa jonkun säveltäjäksi. Monet ”kansanlaulut” ovat paljastuneet suhteellisen tuoreiksikin sävellyksiksi, joiden tekijä vain on eri syistä jäänyt huomioon ottamatta ja muistiin merkitsemättä. Suomessa erityisen tällaisten sävelmien ryhmän muodostavat Venäjältä ja Neuvostoliitosta kulkeutuneet sävelmät, jotka on usein tekijänoikeudellisista syistä (rahan säästämisen tarkoituksessa) tulkittu anonyymeiksi. Näin saatettiin pitkään toimia, koska Neuvostoliitto ei ollut mukana kansainvälisissä tekijänoikeussopimuksissa eikä siten voinut vaatia korvauksia. Sittemmin kymmenet ”venäläiset kansanlaulut” on voitu osoittaa normaaleiksi sävellyksiksi. Yhtä monet ovat silti edelleen tunnistamatta.

Vaikka anonyymius on musiikkiteoksen kohdalla teknisesti selkeä tapaus, seuraa nimettömyydestä aina hankaluuksia teoksen autenttisen muodon määrittämisessä. Eräässä mielessä anonyymit teokset ovatkin epämääräisintä teosjoukkoa, johon voidaan törmätä. Taustoja voidaan tutkia perusteellisestikin, mutta mitään tilannetta ja teoksen itsenäistä asemaa selkiyttävää informaatiota ei välttämättä löydy. Tästä syystä anonyymien teosten standardointia on järkevää tehdä lähinnä silloin, kun kyseessä on suhteellisen vakiintunut ja hyvin tunnistettu teos (esimerkiksi brittiläinen *Greensleeves*-sävelmä, jonka varhaisin versio on voitu ajoittaa vuoteen 1580, vaikka sekä sanojen että melodian muunnelmat ovat yleisiä).

Sarjamuotoisen teoksen elementtien itsenäisyys

Jos on mahdollista kysyä säveltäjältä, onko hän tarkoittanut sarjamuotoisen teoksen osat epäitsenäisiksi kokonaisuuden osiksi vai voidaanko niitä pitää ja esittää myös itsenäisinä, vastaus voi olla yksiselitteinen. Koska näin ei kuitenkaan voida useinkaan tehdä, maailmassa on suuri joukko monista osista koostuvia teoksia, joiden kohdalla osien itsenäisyys on epäselvä. Luettelointisäännöthän tarjoavat mahdollisuuden tehdä eron kokonaisuuden ja sen osan välillä. Säännöt eivät kuitenkaan anna eväitä ratkaista tilannetta, jossa osa on yhtä aikaa kokonaisuuden osa ja itsenäinen teos. Nykysäveltäjille tällainen ratkaisu on kaikkea muuta kuin epätavallinen, mutta luetteloija on helpposti pulassa vanhemman musiikin kohdalla. Esimerkiksi ns. vanhan musiikin piirissä liikkuu paljon tanssarjojen osia (gigue, allemande, courante, branle jne.), jotka voivat olla peräisin jostain sarjasta, mutta yhtä hyvin ovat voineet syntyä itsenäisinäkin sävellyksinä.

Alkusoitot, intermezzot, lisäaariat

Varsinkin länsimaisen taidemusiikin perinteeseen kuuluu runsaasti alku- ja välisoittoja, joiden itsenäisyyden aste vaihtelee. Useimmiten tällaiset soitinsävellykset ovat selkeästi kokonaisuuden osia (esimerkiksi oopperan alkusoitto). Ei kuitenkaan ole harvinaista, että tällainen sävellys on syntynyt aivan eri aikaan ja kyseessä on vain myöhempi lisäys. Olisiko tällaista lisäystä syytä arvioida itsenäisyyden näkökulmasta? Esimerkiksi Mozart sävelsi moniin oopperoihinsa ylimääräisiä aarioita, joita käytettiin joissakin esityksissä, mutta joita ei välttämättä pidetä oopperan vakiintuneina osina. Mozartin kohdalla tilanne on runsaan tutkimuksen ansiosta suhteellisen selkeä, mutta samaa ei voi sanoa monesta vähemmän tunnetun säveltäjän lisäyksestä. Hakujärjestelmien näkökulmasta on ehkä tärkeintä pyrkiä johdonmukaisuuteen ja jonkinlaiseen mahdollisesti vakiintuneen käytännön heijastamiseen. Jos jälkikäteen lisäys on sittemmin vakiintunut olennaiseksi osaksi kokonaisuutta, se lienee järkevä valita dokumentoinninkin perustaksi.

Kadenssi

Jossain määrin lisättyä aariaa muistuttaa länsimaisen taidemusiikin tuntema kadenssi eli yleensä konsertton solistin soolo-osuus ilman säestävää orkesteria. Monissa tapauksissa kadenssi on säveltäjän käsialaa ja siinä suhteessa elementillinen osa alkuperäistä teosta. Kadenssin perinteen mukaan solisti voi kuitenkin käyttää mitä tahansa sävellykseen sopivaa kadenssia, tarpeen ja kykyjen mukaan vaikka esitystilanteessa improvisoitua osuutta. Tällaisen ”muun” kadenssin itsenäisyyttä on pitkään pohdittu, mutta yksiselitteiseen ratkaisuun ei ole päästy. Säännöt antavat sinänsä mahdollisuuden ilmaista kadenssi myös itsenäisenä kohteena, mutta kadenssin tekijyyteen liittyvät näkökohdat tekevät asiasta melko monimutkaisen. Kun on vielä mahdollista, että sama henkilö tekee samaan sävellykseen useamman kuin yhden kadenssin, asian täsmällinen ilmaiseminen on melko vaativa tehtävä.

Muunnelmateokset

Edellä käsiteltyihin tapauksiin verrattuna on ns. muunnelmateos kohtuullisen yksinkertainen aiheemme näkökulmasta. Oli muunnelmien teemana oma tai jonkun muun melodia, muunnelmateosta on hyvin vakiintuneesti kohteltu itsenäisenä teoksena. Tekijänoikeuskaan ei rajoita käyttämästä toisen sävelmää muunnelmien lähteenä. Luettelointisääntömme antavat mahdollisuuden ilmaista muunnelmien teeman lähde kaarisulkeissa, mutta sen tarkempaa yksilöintiä on hankala tehdä muuten kuin huomautusalueella. Monissa tapauksissa on myös epäselvää, mitä musiikkia on muunneltu, sillä hakuteoksissakin saattaa olla ainoana tietona säveltäjän nimi.

Julkaisukokonaisuus vs. teoskokonaisuus

Taidemusiikin teosten nimien yhtenäistämisen suurimpia hankaluuksia on syntynyt luettelointisääntöjen alussa siteeratun kohdan alakohdista 2 ja 3. Sääntöjen laadinnassa on tarkoituksena mitä ilmeisimmin ollut pitäytyä musiikillisesti jossain määrin koherenteissa kokonaisuuksissa. Varsinkin vanhan musiikin kohdalla on ollut kuitenkin vaikea hahmottaa, mitkä kokonaisuudet ovat sääntöjen tarkoittamia, mitkä historiallisesti erittäin yleisiä, mutta sääntöjen tarkoituksen näkökulmasta pelkästään julkaisemista varten koottuja kokonaisuuksia. Luettelointisäännöt ovat tältä osin selkeästi vanhentuneet ja tulisi uudistaa.

Peruskysymys on, millä kriteereillä jokin kokonaisuus voidaan hyväksyä teoksen käsitteen piiriin, milloin ei. Tyypillinen esimerkki on Antonio Vivaldin suosittu neljän viulukonsertton kokonaisuus *Le quattro stagioni*. Nämä konsertot ovat syntyneet 1723, mutta ne julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1725 opuksena 8 ja otsikolla *Il cimento dell'armonia e dell'inventione*. Ongelma syntyy siitä, että kyseinen opus sisältää myös kahdeksan muuta konserttoa. Nykytutkimuksen mukaan opukseen sisältyvä kokonaisuus *Le quattro stagioni* on joka tapauksessa harkittu kokonaisuus, johon liittyy esimerkiksi kuvailevia tekstejä, mahdollisesti Vivaldin itsensä kirjoittamina. Tänä päivänä opuksen nimeä ei tulkita enää sääntöjen tarkoittamaksi teokseksi, vaan neljän konsertton kokonaisuus *Le quattro stagioni* on hyväksytty itsenäiseksi teokseksi. On kuitenkin selvää, että myös kokonaisuuteen sisältyvät konsertot ovat musiikillisesti itsenäisiä kokonaisuuksia, jotka kuitenkin luettelointiteknisistä syistä täytyy käsitellä kokonaisuuden osina. Järkevin ratkaisu voisi olla seuraava:

[Il cimento dell'armonia e dell'inventione, op8] = julkaisukokonaisuuden standardoitu nimi, jota käytetään vain koko opuksen sisältävän julkaisun yhteydessä.

[Le quattro stagioni] = teoskokonaisuuden standardinimeke, jolla tarkoitetaan neljän viulukonsertton kokonaisuutta.

[Le quattro stagioni. Nro 1, La primavera] = teoskokonaisuuteen sisältyvän itsenäisen konsertton standardinimeke.

Konsertot, viulu, jousiork., RV269, E-duuri (op8, nro 1) = La primavera -konsertton vaihtoehtoinen hakumuoto, josta tehdään viittaus hakumuotoon. Tässä nimekevariantiassa on viittaus sekä Ryomin teosluettelon numeroon että alkuperäiseen julkaisuopukseen ja sen sisäiseen numerointiin.

Luonnokset ja katkelmat

Pohjimmiltaan kysymys kuuluu, milloin sävellyksen luonnos tai katkelma yltää teoksen määritelmään, milloin se jää käsitteen ulkopuolelle. Ongelmaa on vaikea ratkaista, koska säveltäjiltä tunnetaan monenlaista luonnos- ja katkelmamateriaalia. Joissakin tapauksissa kyse on temaattisista muistiinpanoista, joita on hyödynnetty laajemmassa teoksessa ilman tarkoitustakaan laajentaa luonnosta itsenäiseksi teokseksi. Joskus taas on kyse valmiina tunnetun teoksen esivaiheesta, jonka itsenäisyyttä ei tunnettujen tosiasioiden valossa ole tarvetta korostaa. Tilanne on toinen, kun luonnos tai katkelma ei näytä olevan pelkkä muistiinpano, mutta ei myöskään tunnetun valmiin teoksen esivaihe. Tällöin voi kysymys olla säveltämisen keskeytymisestä ajan tai inspiraation puutteesta. Varsinkin tunnetuimpien säveltäjien kohdalla (esim. Mozart) tällaisille epätäydellisillekin sävellyksille on helposti annettu teoksen status. Mitään yksiselitteistä keinoa arvioida luonnoksen tai katkelman statusta ei kuitenkaan ole olemassa.

Etydit

Lukemattomat säveltäjät ovat luoneet jonkin soittimen harjoitteluaineistoksi tarkoitettua musiikkia, jonka osia kutsutaan usein etydeiksi tai joiksikin vastaaviksi eri kielillä. Osa etydeistä on kiistatta sävelletty taiteellisin tavoittein, eikä niiden teosluonteesta ole epäselvyyttä (esimerkiksi Chopinin tai Debussyn pianoetydit). On myös helppoa hyväksyä itsenäisten teosten joukkoon sellaiset etydit, joille säveltäjä itse on antanut opusnumeron. Mutta on myös sellaisia harjoitteita, joiden kohdalla itsenäisyyden arviointi on vaikeaa. Varsinkin erilaisissa soitonoppaissa julkaistaan runsaasti lyhyitä harjoitteita, joilla voi olla puhtaasti teknisen nimen lisäksi olla erisnimen kaltainen otsikko. Luettelointisäännöt eivät tarjoa käytännössä mitään ohjetta siitä, milloin etydi on teos, milloin ei.

Improvisaatio

Edellä olen käsitellyt lähinnä taidemusiikin piirissä esiintyviä teosongelmia, mutta improvisaatio on enemmän populaari- ja etnomusiikin ilmiö. Luetteloinnin näkökulmasta ei kuitenkaan ole merkitystä sillä, mihin musiikin lajiin improvisaatio kuuluu tai missä yhteydessä se esiintyy. Edellä jo käsitelty kadenssi voi olla luonteeltaan improvisoitu, vaikka normaalisti onkin etukäteen sävelletty. Populaarimusiikin puolella esiintyvä solistinen ja yhtyeimprovisointi on kuitenkin niin yleistä ja moni-ilmeistä, ettei siihen ole tarkoituksenmukaista soveltaa kadenssin periaatteita.

Vaikka populaarimusiikki on perusolemukseltaan tulkinnallista ja sävellys on usein olemassa vain viitteellisenä konstruktiona ennen konkreettista esitystä, voidaan improvisaatiota pitää itsenäisenä ehdokkaana musiikillisten teosten kategoriaan. Joissakin musiikkityyleissä improvisaatiota voidaan pitää tärkeimpänä elementtinä. Näin on sekä jazzin että monen perinnesäveltäjätyylin kohdalla, mutta myös esimerkiksi rockin piirissä esiintyy runsaasti soitinsooloihin kytkeytyvää improvisointia.

Peruskysymys on, tulisiko populaarimusiikin improvisoitua sooloa tai ryhmäjammailua kohdalla itsenäisenä dokumentoinnin ja tiedonhaun kohteena. Luettelointisäännöissä ei asiaan oteta käytännössä minkäänlaista kantaa. Henkilökohtaisesti olen sillä kannalla, että tältä osin säännöt ovat sekä pahasti puutteelliset että vanhentuneet. Populaarimusiikissa improvisoidun soolon teosluonne on usein niin ilmeinen, että olisi tarkoituksenmukaista ohjeistaa niiden käsittely myös sääntöjen tasolla.

Joissakin tapauksissa ratkaisu on tehty käytännössä musiikin omassa piirissä. Monet tunnetut jazz-soolot on jälkikäteen nimetty ja niille on annettu sävellyksen status, vaikka tavallisempaa onkin improvisoida jonkun yleisesti tunnetun sävelmän (jazzissa usein ns. viihdestandardikappale) pohjalta. Vastaavasti esimerkiksi omia kitarasoolojaan paljon levyttänyt ja julkaissut Frank Zappa nimesi monet ainutkertaiset improvisaationsa jälkikäteen tarpeen mukaan, mutta ei kuitenkaan systemaattisesti.

Dokumentoinnin tai tiedonhaun kannalta erisnimen saanut improvisaatio ei poikkea muista musiikkiteoksista. Kokonaan toinen tilanne on silloin, kun improvisaatio on jäänyt esittäjältään tai julkaisijaltaan yksilöimättä. Luettelointisäännöt eivät tarjoa oikeastaan minkäänlaista keinoa ilmaista vaikkapa Gershwinin sävelmän *Summertime* musiikillisesta pohjasta ponnistanutta tenorisaksofonisooloa. Kyseessä ei ole vain sovitus saksofonille ja soitinyhtyeelle (sen voi sääntöjen mukaan aina ilmaista) vaan musiikillisesti suhteellisen itsenäinen "teos teoksessa" -tyyppinen ilmiö.

Jazzin osalta voidaan viitata alan tunnettuihin käytäntöihin ja todeta, ettei kukaan käytännössä etsi näitä improvisoituja sooloja, vaan niiden oletetaan olevan olemassa ja tunnistuvan lähinnä esitys- tai taltiointiajankohdan perusteella. Tämän logiikan mukaan John Coltranen tulkinnat Gershwinin sävellyksestä *Summertime* sisältävät aina improvisoidun osuuden ja eri aikoina tapahtuneet tulkinnat erotetaan ulkoisin määrein, ei musiikillisen sisällön perusteella. On mahdollista, ettei populaarimusiikin piirissä esiintyviä nimeämättömiä improvisaatioita ole tarpeellistakaan standardoida tiedonhaun tarpeisiin. Voisi silti olla järkevää miettiä tällaisen ilmaisemisen periaatteet sitä hetkeä ajatellen, jolloin tarpeita sitten kuitenkin ilmenee.

Uusi miksaus ja muut tekniset versiot

Musiikkia julkaistaan tänä päivänä myös teknisesti poikkeavina versioina, joiden kohdalla ainakin teoriassa nousee esiin myös kysymys teoksen muuntumisesta tai muuttumattomuudesta. Kysymyksessä lienee lähes aina populaarimusiikki, josta ei välttämättä ole olemassa teosta määrittävää käsikirjoitusta, vaan ainoastaan tietyllä äänitystekniikalla tehty taltiointi. Näitä taltiointeja pystytään nykytekniikalla käsittelemään tavalla, joka on helppo kuulla eri versioita vertailemalla. Pääosin käsittely on luonteeltaan sellaista, ettei se vaikuta musiikilliseen kokonaisuuteen. Mutta erityisesti miksaus eli käytettävissä olevan ääni-informaation keskinäissuhteiden säätäminen saattaa johtaa

myös lopputulokseen, jota ainakin subjektiivisesti voidaan pitää uutena musiikillisena teoksena. Miksausken muuttamisen vaikutusta on tietenkin vaikea arvioida, mutta ainakin tieto uudesta miksausesta näyttäisi olevan monelle kirjastonkin asiakkaalle merkittävää informaatiota. Tällaista tietoa tarjotaan yleensä huomautusalueella, mutta voisi olla järkevää miettiä dokumentointitekniisiäkin ratkaisuja versioille, joiden yhteydessä käytetään sellaisia englanninkielisiä käsitteitä kuten *alternative mix* tai *single edit* tai joiden tiedetään kuulostavan aivan erilaisilta esimerkiksi jälkiäänitysten takia. Onko näissä kyse aidosti uudesta teoksesta, on luonnollisesti hankala objektiivisesti arvioida. Asiaa kannattaakin ehkä lähestyä asiakkaiden tiedontarpeiden eikä teoreettisen pohdinnan kautta.

Loppusanat

Edellä kevyesti kosketteleman musiikkiteoksen määrittelyn problemaattisuus ei yleensä ole tiedon hakemisen tai löytymisen kriittinen este, koska pääosa tarpeista on kuitenkin kyetty ottamaan huomioon. Oma motiivini edetä jo saavutetun tuolle puolelle kumpuaa siitä arjen havainnosta, että kiinnostuksen kohteet ovat vuosien mittaan eriytyneet ja tulleet laadullisesti vaativammiksi. Tällaiseen tarpeiden muutokseen ei ole ehkä pakko reagoida, mutta reagoimattomuus voi pahimmillaan tarkoittaa myös bibliografisten hakujärjestelmiemme laadun suhteellista heikkenemistä ja vetovoiman hiipumista. Pidän itse tätä mahdollisuutta todellisena uhkana maailmassa, jossa kirjaston tietokannan ylivoimaisuus verkon tarjoamien mahdollisuuksien rinnalla ei ole mitenkään itsestään selvää.

Intervalli 1/2010 – Abstract in English

In his editorial *Heikki Poroila* wonders, how long a traditional **professional magazine** is really needed even in digital net format, as *Intervalli* has been for past three years. Maybe the new web techniques like blogs and social forums are soon enough for the newer generations?

Mika Suominen is a serious, but not a typical **record collector**. In this interview Mika Suominen tells about the often absurd world of collectors and collecting. But the main attention is paid to the several projects Suominen has had with the cover art of LP's and cassettes. We also learn, how a culturally active collector may be more effective than a National Library. In this case, fortunately, the fruits of this activity will be offered to the Finnish national library.

Most of this issue is dedicated to the results of a recent net survey about the **acquisition and other work with music collections** in Finnish libraries. Over 30 music librarians give their opinions, hopes and fears about contemporary and future issues. All this questioning and answering is meant to be preparation for the annual meeting in Tampere City Library 9th of April, concentrating on collection issues.

Jaakko Lind continues his series of interviews of music librarians in other than public libraries. This time he introduces the work of *Olli Saraluoto*, who is the only employee at the **music library of Sinfonia Lahti**, the famous orchestra conducted several years by *Osmo Vänskä*.

This issue of *Intervalli* ends with some cataloguing thoughts by *Heikki Poroila*, who walks through the many problems we meet in trying to define a **musical work**. The meaning of this speculation is not so much to find theoretically satisfying definitions but to make sure that the bibliographic catalogues of the Finnish music libraries are competitive in the near future as well.